

Tegevuse ülevaade 2003-2010

NAISKODUKAITSE

NAISKODUKAITSE

NAISKODUKAITSE

Tegevuse ülevaade 2003-2010

Naiskodukaitse
2011

Fotode autorid:

lk 6   Eveli Sammelseg
lk 8   Liina Laurikainen
lk 118   Liina Laurikainen

Väljaandja: Naiskodukaitse ja trükikoda Paar
Koostajad: Leane Morits, Airi Neve
Toimetajad: Vaike Leola, Leane Morits (NKK Tartu ringkond)
Kujundus: Egge Edussaar (NKK Tartu ringkond)

© Naiskodukaitse, 2011

ISBN 978-9949-21-706-9

SISUKORD

SAATEKS	7
Naiskodukaitse liikmeskond ja tegevus aastatel 2003–2009	9
Naiskodukaitse tegevus 2010. aastal	18
ALUTAGUSE RINGKOND	25
HARJU RINGKOND	31
JÕGEVA RINGKOND	37
JÄRVA RINGKOND	44
LÄÄNE RINGKOND	48
PÕLVA RINGKOND	55
PÄRNUMAA RINGKOND	61
RAPLA RINGKOND	65
SAAREMAA RINGKOND	69
SAKALA RINGKOND	75
TALLINNA RINGKOND	83
TARTU RINGKOND	90
VALGAMAA RINGKOND	100
VIRU RINGKOND	105
VÕRUMAA RINGKOND	112
Ringkondade juhatused ja revisjonikomisjonid	119
Naiskodukaitse keskjuhatuse liikmed	127
Naiskodukaitse autasud 2003–2010	128
Naiskodukaitse võistluste tulemused	133

SAATEKS

Mul on heameel tõdeda, et mitme aasta järel on Naiskodukaitse taas ühe tarviliku trükise võrra rikkamaks saanud. 2003. aastal ilmus esimene taastamisjärgne raamat „Naiskodukaitse tegevuse ülevaade taastamisest kuni 2002“. Näib loogilise jätkuna, et samalaadne käsitlus meie organisatsiooni tegevusest ka järgnevate aastate kohta teoks on saamas. Nõnda on käesolevas ülevaateraamatus kirjeldatud Naiskodukaitse tegevust ja arenguid perioodil 2003-2010.

Käsitlevat ajajärk erineb kindlasti ja iseenesestmõistetavalt Naiskodukaitse taastamisjärgsest perioodist. Kui eelmise raamatu põhiosa keskendus organisatsiooni taastamise ja järk-järgulise ülesehitamise muredele ja rõõmudele, siis nüüdses ülevaates saame pigem keskenduda sellele, kuidas heas tahtes loodud vormi on järkjärgult täidetud üha kvaliteetsema sisuga.

Raamatu ülesehituses on järgitud kaht printsiipi. Ühelt poolt on struktuur ringkondade põhine, andes ülevaate iga ringkonna vaadeldava ajajärgu olulisematest teetähistest, teisalt on ajaliselt eristatud periood 2003-2009 ning aasta 2010. Lisaks peaksid tervikorganisatsiooni käsitlevad üldartiklid andma pildi Naiskodukaitse kõige olulisematest arengutest.

Pean selle raamatu olulisimaks väärtuseks organisatsiooni seisundi fikseerimist. Teadupoolest on tänases ühiskonnas info liikumise kiirus suur ning talletatavad andmemahud üüratud. Nii on Naiskodukaitseki kasutusel erinevaid andmekandjaid, nii klassikalisi kui ajaga sammukäivaid. Ometi seisid pea kõik raamatu materjalide kogumisega seotud isikud silmitsi tõsiasjaga, et faktid ununevad, mälopildid hägustuvad, süstematiseerimata paberkanadjad lihtsalt kaovad. Nõnda tulebki tõele au anda, et peaaegu kindel võib olla vaid selle säilimises, mis kord raamatusse talletatud.

„Naiskodukaitse tegevuse ülevaade 2003-2010“ ei sündinud iseenesest. Selle valmimisse andsid oma osa paljud vabatahtlikud kirjutajad, fotomeistrid ja mäletajad ringkondadest. Materjalide kokkupanemisel oli hindamatu roll Naiskodukaitse Tartu ringkonna instruktoril Leane Moritsal. Toimetaja ja kujundajana panustasid Tartu ringkonna vabatahtlikud Vaike Leola ja Egge Edussaar. Nõnda nagu paljude eelnevate Naiskodukaitse teoks saanud projektide puhul, võin ka sel korral tõdeda, et väikesi jõunatukesi oskuslikult ühendades saame päris hea ja tunnustustvääriva tulemuse!

Suur tänu kõikidele, kes raamatu valmimisse panustasid!

Airi Neve

Naiskodukaitse esinaine

NAISKODUKAITSE LIIKMESKOND JA TEGEVUS AASTATEL 2003–2009

*Airi Neve
Nele Sarrapik
Helle Jürna*

Naiskodukaitse taastamisjärgses 20-aastases ajaloos on vaadeldaval perioodil kahtlemata oluline roll. Kui esimene aastakümme läks suuresti algatamise, ringkondade asutamise ja organisatsiooni koha otsimisele, siis edasistel aastatel on tähelepanu olnud ennekõike organisatsioonikultuuri ühtlustamisel ja tegevuse kvaliteedi tõstmisel.

Nii võib öelda, et juhtimises on toimunud oluline edasimineku kollegiaalsete organite tegevuspõhimõtete ühtlustamises ja tõusnud on liikmeskonna arv. Samuti on olulist tähelepanu hakatud pöörama organisatsiooni süsteemsele tutvustamisele nii üle-eestilisel tasandil kui ringkondades. Organisatsiooni eesmärkide saavutamise seisukohast tuleb aga esile tõsta väljaõppe süsteemi arenemist ja arendamist.

Juhtimine

Naiskodukaitse tegevuse taastamisest 1991. aastal 2006. aastani juhtis organisatsiooni pr Dagmar Mattiisen. 2006. a asus ametisse praegune esinaine pr Airi Neve. Naiskodukaitse keskjuhatusse kuulus 2004. aastani viis, edaspidi, tulenevalt põhikirja muudatustest rotatsiooni alusel, kuus liiget. Naiskodukaitse keskjuhatus on innukalt tegelenud organisatsioonisisese autasustamissüsteemi väljatöötamise ja ühtlustamisega. Keskjuhatus on välja töötanud ka erinevaid dokumente, nt vormikandmise juhised, arengukava ja Naiskodukaitse põhikirja uuendused.

Naiskodukaitse revisjonikomisjonide kohta võib öelda, et on tehtud olulisi pingutusi selleks, et nende tegevus muutuks sisulisemaks ning töötulemustest oleks kasu kogu organisatsiooni arendamisel. 2007. aastast on korraldatud üle-eestilisi revisjonikomisjonide õppepäevi, mille tulemusel on ühtsemad arusaamised revideerimise põhimõtetest jõudnud ka ringkonna ja jaoskonna tasandile.

2009. a alguseni olid Naiskodukaitse esinaine otsealluvuses ametis Naiskodukaitse piirkondade vanemad. Vaadeldaval ajaperioodil andsid selles ametis oma panuse Naiskodukaitse arengusse Kirde piirkonnas Elle Vinni, Lõuna piirkonnas Airi Neve, Triin Tõnsing ja Liisa Aru, Põhja piirkonnas Tiia-Triin Truusa, Triin Tõnsing ja Kersti Podmošenski ning Lääne piirkonnas Ede Pähn.

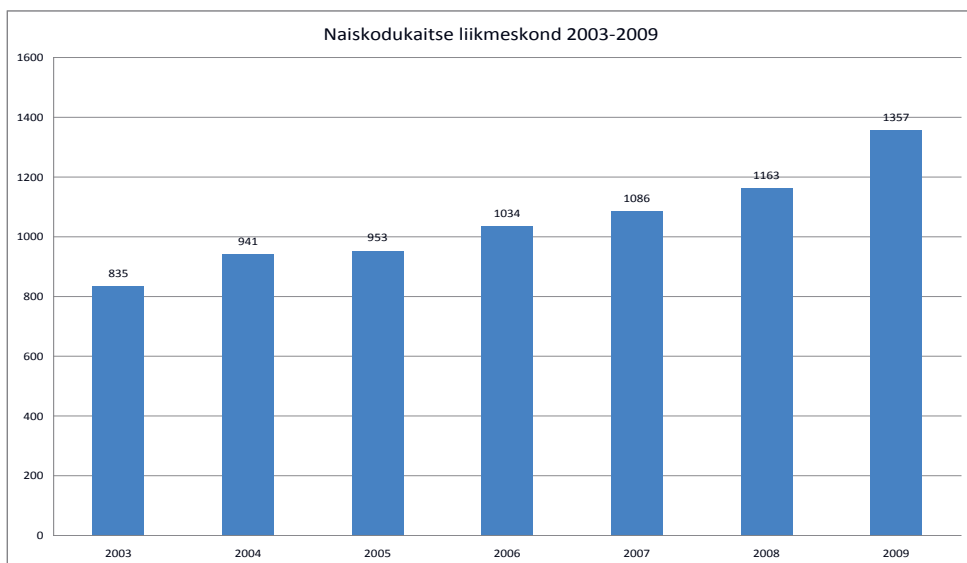
Seoses organisatsiooni järjekindla suurenemisega tekkis aga selge vajadus palgalise ametikoha loomiseks ka ringkonna tasandil. Nii õnnestus juba 2008. a ametisse võtta esimesed instruktorid Järva, Lääne ja Võru ringkonda. 2009. a lõpuks olid palgalsed instruktorid juba 13 ringkonnas. Seoses üldiste majandusraskustega 2009. aastal töötajate juurdevärbamine aga peatati, nii jäid esialgu instruktorita Saaremaa ja Pärnumaa ringkond.

Seega on 2009. a algusest kehtiva struktuuri järgi palgaliste töötajatena Kaitseliidu peastaabis ametis Naiskodukaitse esinaine ja Naiskodukaitse esinaine asetäitja ning igas malevas Naiskodukaitse instruktor. Lisaks töötab Kaitseliidu Koolis Naiskodukaitse kursuste koolitusspetsialist Nele Sarrapik, kellel on olnud hindamatu roll just Naiskodukaitse väljaõppesüsteemi arendamisel ning vabatahtlike juhtide ja instruktorite koolitustele suunamisel.

Organisatsiooni eesmärgipärase ja ühetaolise arengu seisukohalt on olulised ka erinevad raamdokumendid. Seetõttu on viimastel aastatel rõhuasetus nende väljatöötamisel. 2008. a keskkogul sai heakskiidu „Naiskodukaitse vormiriietuse ja eraldusmärkide kirjeldus ning kandmise kord“. Välja on töötatud ühtne esildise vorm autasude taotlemiseks ning juhised ergutamise- ja distsipliiniküsimustes. 2009. a võiks minna Naiskodukaitse ajalukku arengukava väljatöötamise aastana. Kunagi varem pole Naiskodukaitse sellist eesmärki ja arengusuundi sätestavat tervikdokumenti olnud.

Liikmeskond

Olles Eesti suurim naisorganisatsioon, on Naiskodukaitse liikmeskond järjepidevalt suurenenud. 2009. aasta lõpu seisuga oli Naiskodukaitse liikmeskond 1357 liiget, mis on 522 naiskodukaitsja võrra rohkem kui 2003. aastal. Kõnealuse perioodi suurim juurdekasv on toimunud 2009. aastal, kui organisatsioon suurenes 194 liikme võrra. Kõige vähem kasvas organisatsioon 2005. aastal (12 võrra). Alates 2006. aastast on liikmete arv suurenenud igal aastal rohkem kui 50 naiskodukaitsja võrra.

Paralleelselt uute liikmete värbamisega on ringkonnad järjepidevalt tegelenud ka liikmeskonna nn korrastamisega. Süstematiseeritud on liikmete andmed ning organisatsioonist on välja arvatud hulgaliselt passiivseid liikmeid. Kui veel mõned aastad tagasi vaevleti pideva segaduse küüsis, kui palju ikkagi tegelikult liikmeid on ja kas need, kes nimekirjades esinevad, kunagi ka käskkirjaliselt vastu on võetud, siis tänaseks on kõikides ringkondades sellest selge ülevaade olemas.

Organisatsiooniga liitumist on atraktiivsemaks muutnud selgem juhtimine, süsteemne väljaõpe ja paranenud kommunikatsioon, samuti loodud palgaliste Naiskodukaitse instruktorite ametikohad malevates. Ühiskondlikus elus toimunud sündmustest võib Naiskodukaitse, nagu ka Kaitseliidu jaoks, pöördelisena välja tuua pronksiöö, Gruusia konflikti ja nende sündmuste foonil tõusnud rahvusliku eneseteadvuse.

Väljaõpe

Naiskodukaitse väljaõppesüsteem ning selle süsteemi suuremad ja väiksemad osad on aastatel 2003–2009 teinud läbi murrangulise arengu ning hakanud meenutama midagi, mida võib juba tõepoolest uhkusega süsteemiks nimetada.

Nende aastate jooksul on valminud baasväljaõppe kontseptsioon ja stardipaugu ning ka jätku on saanud mitmed erialakursused. Koolitatud ja täiendkoolitatud on juhte ja instruktoreid.

Baasväljaõpe

Baasväljaõpet on Naiskodukaitse ringkondades läbi viidud ammustest aegadest peale ja hoolimata sellest, et tegelikult oli olemas kunagi kinnitatud baasväljaõppe kursusekava, lähtus suur osa ringkondadest õppe korraldamisel iseenda paremast teadmisest. Kui baasväljaõpet üldse läbi viidi, siis tükati ja peamiselt selles osas, milles oli suutlikkus õpet läbi viia või milles tunnetati õppimisel olevat kõige rohkem väljundit.

Siiski on inimesi, kellel õnnestus ka selle vana aja kursusekava järgi kogu baasväljaõppe läbida või kellel ei õnnestunud, eks see siis omandas teadmised ja oskused lihtsalt praktika käigus.

Uue baasväljaõppe kursuse väljatöötamine algas 2006. aastal, kestis veel kogu 2007. aasta ja päädis sellega, kui Kaitseliidu ülem 2008. a aprillis kursusekava kinnitas.

Baasväljaõppe sõdurioskuste moodul Tartu ringkonnas.

Foto: Eda Leola

Uue kava järgi koosneb igale naiskodukaitsjale kohustuslik baasväljaõppe neljast moodulist: organisatsiooniõpe, esmaabi, toitlustamine ja sõdurioskused. Uue baas-

väljaõppe juurutamine võttis aega, aga ringkonnad andsid endast parima ja vähemalt piirkonna peale said nii 2008. kui ka 2009. aastal kõik neli moodulit läbi viidud.

Erialaväljaõpe

Naiskodukaitse ja Kaitseliidu välikokakursus

Naiskodukaitse ja Kaitseliidu välikokakursuse kava töötasid välja naiskodukaitsjad Kaitseliidu Koolis väljaõppetehnoloogia kursusel. Kursuse kirjutamisel lähtuti reaalsest vajadusest ja võeti vähesel määral malli Rootsis toimunud välikokakursusest, kus kümnekond naiskodukaitsjat osalemas oli käinud.

Esimene n-õ oma välikokakursus viidi läbi aastal 2003 ja sellest ajast peale on välikokki igal aastal koolitatud. Lisaks statsionaarsetele õppenädalavahetustele sisaldab Naiskodukaitse ja Kaitseliidu välikokakursus ka pikka ja närvesöövat õppepraktikat, mida on aastatel 2003–2009 läbi viidud Erna retke baaslaagrit toilitlustades. Välikokakursuse ja kogu välitoitlustamise hing on algusest peale olnud Elle Vinni Alutaguse ringkonnast.

Kahel korral (2007 ja 2009) on koos välikokakursusega läbi viidud ka 2006. aastal välja töötatud Naiskodukaitse toitlustamise erialarühma juhi kursus.

Esimese järjepidevalt ja kindla kava järgi läbi viidud erialakursusena on see kindlasti eeskuju ja teetähis kogu Naiskodukaitse erialases väljaõppes. Kaalu selle valdkonna arengusse lisab kindlasti asjaolu, et rakendatusest välikokkadel puudust ei tule. Nad on hinnatud spetsialistid nii Kaitseliidus kui ka väljaspool. Välitoitlustuse instruktoreid on tänutundes kasutatud ka sarnaste kursuste läbiviimisel kaitseväes.

Staabiassistentide baaskursus

Staabiassistentide koolitamine sai 2004. aastal alguse tegelikult vajadusest ja Skandinaavia maade eeskujust tollase Põhja piirkonna vanema Tiia-Triin Truusa eestvedamisel läbi viidud kursusega. Esimene vasikas ei läinud sugugi mitte aia taha, vaid oli suisa nii kõrge lennuga, et toimus ingliskeelsena ja osaleda said ainult keelt hästi valdavad liikmed.

Aastatel 2005, 2007 ja 2008 toimunud kursused, mis olid küll juba emakeelsed, viidi läbi ilma konkreetse kursusekavata oma ala hästi tundvate Kaitseväe ja Kaitseliidu ohvitseride parema äranägemise järgi.

Aastal 2008 töötati Kaitseliidu Koolis väljaõppetehnoloogia kursusel välja staabiassistentide kursuse kava, mille järgi viidi juba aastal 2009 kursust läbi lausa kaks korda.

Naiskodukaitse staabiassistentid on kaitsevaelise mõtte jaoks uus nähtus, seetõttu oli esimestel aastatel ka palju selgitamist ning diskussioone sel teemal, miks ja milleks sellised spetsialistid ikkagi olemas on. Omamoodi murranguks sai asjaolu, et staabiassistentide hakati kasutama nt õppuse Kevadtorm kõrgetasemelises staabis, kust naiskodukaitsjad said väga positiivse hinnangu. Üks tulisemaid toetajaid on olnud tollane brigaadiülem ning praegune Kaitseliidu ülem kol-ltn Raivo Lumiste. Lisaks on aastate vältel staabiassistentide edukalt rakendatud Erna retke läbiviimisel. Viimastel aastatel on neile aga üha enam rakendust leitud ka Kaitseliidu malevate staapide koosseisus nii reservõppekogunemistel kui ka väiksematel õppustel. Nüüdseks on staabiassistentide ametikohad kinnitatud ka Kaitseliidu malevate staapide struktuuris.

Esmaabiõpetajate kursused

Aastatel 2006 ja 2008 viis Naiskodukaitse läbi esmaabiõpetajate kursust, eesmärgiga koolitada välja instruktoreid, kes viiksid läbi baasväljaõppe esmaabi moodulit. Kursuste puhul ei ole järgitud kindlat kursusekava, küll aga on kasutatud koolitajana ja kontseptsiooni loojana suurepäraselt esmaabiõpetajat Andrus Lehtmetša. Esmaabiõpetajaid, kes on pärast kursuse läbimist ka aktiivselt tegutsema asunud, on hiljem ka pea igal aastal täiendkoolitatud. Esmaabiõpetajate ning esmaabiõppe arendamise ja hea käekäigu eest on algselt peale südant valutanud ja piike murdnud Kersti Podmošenski.

2009. aastal pandi taaskord Kersti Podmošenski eestvedamisel ja taganttõukamisel alus ka rühmaparameediku erialakursusele Kaitseliidus. Mainitud kursus töötati suuresti välja Kaitseliidu Kooli väljaõppetehnoloogia kursusel, aga kursusekava kinnitamiseni ja kursuse läbiviimiseni 2009. aastal veel ei jõutud.

Naiskodukaitse avalike suhete kursus

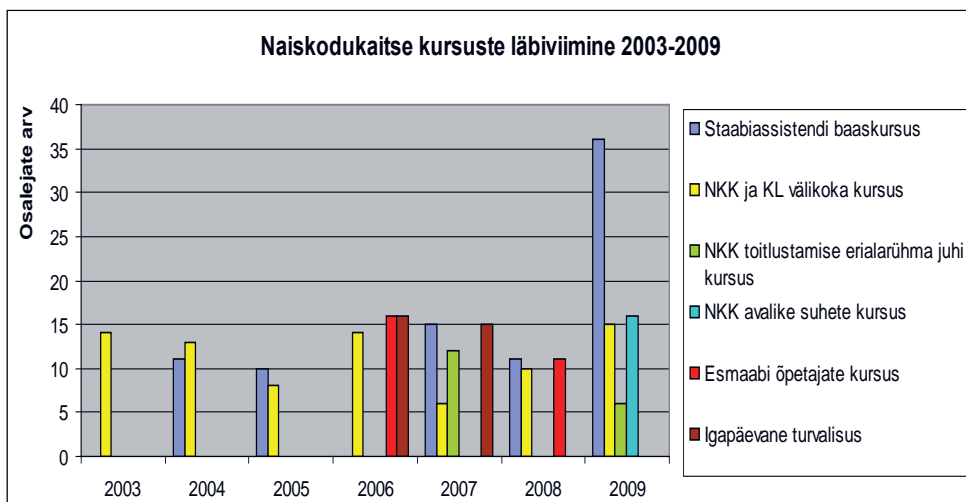
Erialakursus avalike suhete grupi liikmetele töötati samuti välja Kaitseliidu Koolis väljaõppetehnoloogia kursusel. Kursus hakkas kandma nime Naiskodukaitse avalike suhete kursus ja esimest korda viidi see läbi 2009. aasta sügisel Tallinna ringkonna instruktori Eveli Sammelselja eestvedamisel.

Avalike suhete kursuse väljatöötamine ning vastavate spetsialistide järjepidev koolitamine on oluline alus antud valdkonna arenemisele Naiskodukaitstes.

Igapäevaturvalisuse kursus

Aastatel 2006 ja 2007 viidi läbi igapäevaturvalisuse kursuse kaks osa, millel koolitati instruktoreid, kes seda kursust ise ringkondades läbi viima hakkaks. Kursuse teine osa möödus üsna meeleolukalt ja meeldejäädvalt, talvise üleelamisena elektrita Võsu õppekeskuses, kus tuli hoida sooja ja säästa energiat.

Igapäevaturvalisuse valdkonna arendamine, sh oma liikmete koolitamine ning seejärel oskuste jagamine ka väljapoole organisatsiooni, on üks arengukavaline eesmärk ning jätkuvat tähelepanu nõudev valdkond Naiskodukaitstes.

Joonis 1. Naiskodukaitse kursuste läbiviimine aastatel 2003–2009.

Erialavõistlused

Täiesti uue nähtusena Naiskodukaitse väljaõppes hakati 2008. aastal korraldama üle-eestilisi erialavõistlusi. Peamine eesmärk oli väljaõppe elavdamine ning lisaväljundi pakkumine liikmetele, kellel esmased oskused omandatud ning soov end praktilistes harjutustes proovile panna.

2008. aastal toimusid erialavõistlused välitoitlustamises ning esmaabis ning 2009. aastal side ja staabi ning avalike suhete ja ajaloo vallas.

Juhtide ja instruktorite koolitamine

Juhtide ja instruktorite koolitamisega on tegelenud peamiselt Kaitseliidu Kool. Naiskodukaitsejad on olnud neil aastatel nii usinad õppijad kui ka kõige agaramad mittekoosseisulised koolitajad.

2008. aasta algusest töötab Kaitseliidu Koolis Naiskodukaitse kursuste koolitusspetsialist. Pärast selle ametikoha loomist on naiskodukaitsejad koolis veelgi sagedamini ja oma koolitusmudeli järgi käima hakanud. Juba olemasolevatele kursustele on lisandunud kursused vabatahtlike instruktorite täiendkoolitamiseks.

Tabel 1. Kaitseliidu Kooli kursuste läbimine aastatel 2003–2009.

Kursus	Lõpetanuid
Juhtimine praktikas 1	51
Juhtimine praktikas 2	41
Juhtimiskursus I	54
Juhtimiskursus II	34
Juhtimiskursus III	10
Avaliku esinemise kursus	56
Instruktorikursus	60
Instruktori treenerikursus	9
Väljaõppetehnoloogia kursus	15
Jaoskonna esinaise kursus	44
Administreerimiskursus NKK vabatahtlikule juhile	59
NKK vabatahtliku instruktoriga täiendkursus	5
NKK organisatsiooniõpetuse instruktoriga kursus	25

Kokkuvõtvalt võib öelda, et aastatel 2003–2009 on Naiskodukaitse oma väljaõppesüsteemi märgatavalt arendanud, pannes aluse nii baasväljaõppe ühtsele läbiviimisele kui ka erialasele õppele. Suurt tähelepanu on pöördunud ka juhtide ja instruktorite koolitamisele, et tagada liikmete pädevuse vastavus nende ametikohale.

Organisatsiooni tutvustamine

Naiskodukaitse tegevuse kajastamine meedias ning avalike suhete valdkonna arendamine on organisatsiooni tuntuse suurendamiseks kahtlemata olulised. Sellel suunal on tehtud üksjagu pingutusi nii üle-eestilisel tasandil kui ringkondades.

2004. aastal alustati Naiskodukaitse kodulehekülje loomisega, peagi valmis nii omas ajas võrdlemisi korralik avalikkusele suunatud kodulehekülg kui oma liikmete

jaoks mõeldud siseveeb. Lisaks organisatsiooni tuntusele kaasaaitamisele on koduleheküljel kindlasti oluline roll ka sisekommunikatsiooni parandamisel. Seal hakati avaldama kajastusi erinevatest üritustest ning siseveebi kaudu said liikmed informatsiooni organisatsiooni siseasjade kohta. Juurutama hakati ka foorumite kasutamise traditsiooni. Protsessis on olnud aktiivsemaid ja passiivsemaid aegu, ent aastatepikkune järjekindel harjutamine on viinud selleni, et ka ringkonnad kajastavad Naiskodukaitse koduleheküljel oma tegevust ning aktiivsemad liikmed võtavad sõna siseveebis.

Oluline roll organisatsiooni tegevuse kajastamisel on olnud Kaitseliidu siseajakirjal Kaitse Kodu!. Kui varasematel aastatel on kajastused olnud pigem juhuslikku laadi, sattudes üksikjuhtumina aastakäigu paari numbrisse, siis alates 2007. aastast, mil ilmus Kaitse Kodu! Naiskodukaitse erinumber, on meie tegevust pidevalt ja põhjalikult kajastatud. Artiklid ilmuvad nii üle-eestiliste projektide ja ürituste kui ka ringkondade tegevuse kohta. Oluline panus sellesse arengusse on Kaitse Kodu! toimetajal, Naiskodukaitse Järva ringkonna liikmel Taive Kuusel.

Organisatsiooni tutvustamisel kohalikul tasandil on peamine roll ringkondade endi initsiatiivil. Pikka aega oli kajastatus pigem kesine, sest vabatahtlike energia kulus pigem igapäevastele toimetustele ja ringkonna enam-vähem vee peal hoidmisele. Viimastel aastatel on aga seegi nähtus paranemistendentsis. Ühelt poolt on kindlasti abiks ringkonnainstruktor, tänu kellele on vabatahtlike igapäevane administreerimiskoormus vähenenud, teisalt on hoogustunud avalike suhete gruppide tegevus.

Näitus „Õed Soome lahe kahel kaldal“

Foto: Kaitse Kodu!

Ajaperioodi jääb üks Naiskodukaitse suuremaid koostööprojekte, kus peamine koostööpartner Lotta Svärd Fond. Nimelt avati 11. novembril 2006. aastal Eesti Okupatsioonide muuseumis näitus „Õed Soome lahe kahelt kaldalt“, mille lisaväärtus oli sealsamas toimunud seminar „Nõnda ma mäletan“. Näitusel oli võimalik näha

ka Imbi Paju dokumentaalfilmi naiskodukaitsjate ja lotade mälestustest. Eesti poolt andsid projekti edukaks elluviimiseks suurima panuse tollane Põhja piirkonna vanem Triin Tõnsing ning ajaloolane ja Tallinna ringkonna liige Merike Jürjo.

Suure üllatusena osutus näituseprojekt sedavõrd edukaks, et ka 2007. ja 2008. aastal avati see paljudes paigus Eestimaal, aga ka Soomes ja Lätis. Lisaks projekti sisulisele õnnestumisele tuleks esile tõsta võrdlemisi suurt meediatähelepanu, tänu millele Naiskodukaitsjate kindlasti oluliselt tuntumaks sai.

Suurim esindusaasta oli oodatult Naiskodukaitsjate 80. juubeli aasta. Just 2007. aastal olid naiskodukaitsjad koos kodutütardega võidupüha paraadil tuletoojateks.

Võidupüha paraad Raplas 2007.

Foto: Kaitsevägi

Lisaks toimus konverents koos Kodutütardega ning Tartu ringkonna eestvedamisel üle-eestiline kirjandivõistlus, mille eesmärgiks oli panna noori arutlema eestluse, isamaalisuse, kodumaa kaitsmise ja naise rolli üle riigikaitses.

2007. aastal said ka esimesed ringkonnad oma lipu. Teerajajaks Sakala ringkond, mille lipp õnnistati vabariigi 89. aastapäeval. Naiskodukaitsjate aastapäevaüritustel Jõhvis õnnistati ka Alutaguse, Jõgeva, Järva ja Viru ringkonna lipud.

Juubeliaasta krooniks olidki kindlasti aastapäevaüritused Jõhvis, kus lisaks jumalateenistusele toimus pidulik aktus ning suurejooneline ball.

2008. aasta Naiskodukaitsjate keskkogul esitleti dokumentaalfilmi "Liiliarist. Naiskodukaitsjate 80", mille režissöör ja toimetaja oli Erik Boltowski. 44 minuti pikkune film andis põgusa ülevaate Naiskodukaitsjate ajaloost, tänapäevastest tegevusaladest ning liik-

meskonna mõttelaadist. Seesama film linastus ka ETV-s 2008. a võidupühal. Kuna filmimine ja materjali kogumine toimus peamiselt 2007. aastal, on rõhuasetus just suuresti juubeliaasta sündmustel.

Käsitletavat perioodi rikastab ka Naiskodukaitse välja antud Riina Nemvaltsi Tartu Ülikoolis kaitstud bakalaureusetööl põhinev raamat "Naiskodukaitse 1925–1940 ja 1991–2002: ideed ja tegelikkus". Raamatut esitleti Naiskodukaitse 81. aastapäeval Palmse mõisas.

Aastatel 2003–2009 on Naiskodukaitstes toimunud oluline areng. Teisiti oleks see ka mõeldamatu, sest loendamatu hulgal vabatahtlikke ning vähesed palgalised on teinud suuri pingutusi selleks, et ühised eesmärgid saaksid täidetud.

Nõnda siis ollaksegi olukorras, et on palju, mida ühte raamatusse kirja panna. Kindlasti jääb palju olulist ka kajastamata, paljude inimeste tähelepanuväärsed teod esile tõstmata, ent kogu meie ühine panus on talletatud Naiskodukaitse tänases päevas – meie rohkearvulises liikmeskonnas, parendatud väljaõppesüsteemis ja rahuldust tekitavas administreerimisvõimekuses.

Staabiassistendi baaskursus Võrus 2009.

Foto Merlit Maask

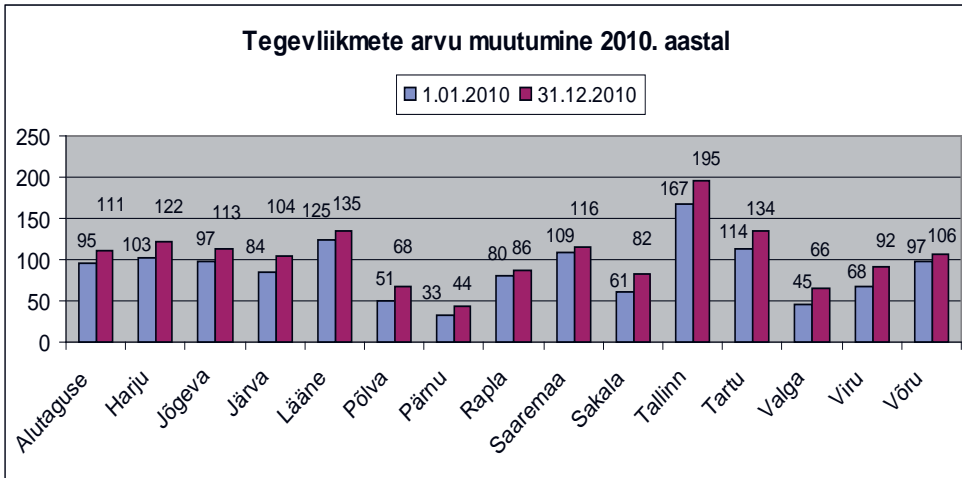
NAISKODUKAITSE TEGEVUS 2010. AASTAL

Airi Neve

Nele Sarrapik

Liikmeskond

Naiskodukaitse üks olulisemaid saavutusi 2010. aastal on kindlasti liikmeskonna arvu kasv. Naiskodukaitse tegevliikmete arv suurenes 245 võrra, mis teeb tegevliikmete kasvuks 18,4%. Liikmete arvu poolest suurenes kõige enam Tallinna ringkond (28 tegevliikme võrra) ning protsentuaalselt Valga ringkond (46,7%).

Lisaks liikmete arvu muutumisele analüüsiti ka liikmete aktiivsust. Sealjuures võib pidada organisatsiooni toimimise seiskohalt tähtsaimaks ehk näitajat, mis iseloomustab liikmete hulka, kes 2010. a Naiskodukaitse tegevuses ei osalenud. Kui 2009. a oli vastav näitaja 27,0%, siis 2010. aastal 23,2%. Seega on vähenenud nn passiivsete liikmete osakaal. Kui arvestada, et liikmete hulgas on ka välismaal viibijad ja väikse lapsega koduseid emasid, siis võib hinnata tulemust suhteliselt heaks. Ligi 60% tegevliikmetest on aasta jooksul osa võtnud vähemalt kolmest Naiskodukaitse üritusest. Kõige aktiivsemasse gruppi (üle 20 osaluskorra) kuulub 12,2% tegevliikmetest. Uuriti ka seda, mitmel üritusel on osalenud iga ringkonna aktiivseim liige. Need näitajad ületasid igasugused ootused, ulatudes kõikides ringkondades mitmekümneni, kõige ekstreemsematel juhtudel oli osalusordi isegi üle 80.

Liikmete arvu järjepidev suurenemine on tingitud ka vajaduse uute jaoskondade loomise järele. Kui vahepealsetel aastatel oli Naiskodukaitse struktuur suhteliselt stabiilselt paigas ja tegutseti peamiselt nendes jaoskondades, mis 10 või enama aasta eest loodud, siis 2010. aastal ilmnes päris mitmes ringkonnas vajadus laiendada ning sellega seoses luua ka uus jaoskond. Nii tekkisid Põhja-Tartumaa (Tartu rk), Vastseliina (Võru rk), Männiku (Harju rk), Otepää (Valga rk) ja Viru-Nigula (Viru rk) jaoskonnad. Tähelepanuväärseimaks võib ehk pidada Otepää jaoskonna loomist, kus jaoskond loodi tänu paarikümnele äsjavärvatud liikmele.

Juhtimine

Üks oluline märksõna 2010. aastast kõneldes on kindlasti Naiskodukaitse arengukava kinnitamine aprillikuisel keskkogul. See on esimene kord Naiskodukaitse ajaloos, mil suudeti oma eesmärgid ja arengusihid järgneva neljaks aastaks kirja panna ning tervikdokumendina kinnitada.

Arengukava väljatöötamise järel asuti taas aktiivselt tegelema ka Naiskodukaitse põhikirja kaasajastamisega. Juba 2008. aastal moodustati vastavasisuline töögrupp ning Naiskodukaitse keskjuhatuse osalusel jõuti 2010. a keskkoguks selleni, et kinnitamisvalmis olid mitmed põhimõttelised seisukohad. Ometi jagus tööd nii ringkondades kui keskjuhatuses veel kogu aastaks: arutleti täiendavate ettepanekute üle ning viimistleti põhikirja projekt.

Teine märksõna juhtimisradadelt võiks mahtuda sõnade küsitlused ja liikmete tagasiside alla. Nimelt viidi läbi mitmeid uurimusi, mille tulemusena sai hinnata liikmete rahulolu, pühendumist jt organisatsiooniteoreetilisi aspekte. Samuti oli küsitlustele vastanutel võimalik avaldada arvamust erinevate valdkondade kohta. Võib rõõmus olla, sest liikmed osalesid uurimuses aktiivselt. Nüüd on teada, mis edaspidi tuleks teistsiti teha ning millele enam tähelepanu pöörata.

Juhtide laager Põlvamaal suvel 2010. Vasakult: Rapla ringkonna liige ja KL Kooli ülem 2007-2011 Riina Nemvalts ning NKK esinaine Airi Neve. Foto: Eveli Sammelselg

Meeldejäeva ja esmakordsena väärib kajastamist ka Naiskodukaitse juhtide laager, mis toimus ilusal suvisel nädalavahetusel Setumaal. Esindatud olid pea kõik ringkonnad, samuti erinevad juhtimistasandid. Nõnda sai kokku tegus seltskond, kes kõigiti valmis mõtlema ja kaasa rääkima organisatsiooni jaoks olulistel teemadel. Osalejate tagasisidest võis järeldada, et just juhtide tasemel üle-eestilisi kohtumisi peetakse vajalikuks ning loodetavasti saab sellest esimesest pääsukesest kena traditsioon ka edaspidiseks.

Väljaõpe

2010. aastat võib kahtlemata pidada Naiskodukaitse viljakaks väljaõppeaastaks. Sel aastal loodi uusi ja korrastati vanu süsteeme, alustati murranguliste muutustega ning pandi algus mitmetele suuremahulistele projektidele.

Naiskodukaitse väljaõppe üldpõhimõtted ja erialade kirjeldused

Olulisim ja pikaajalise mõjuga muutus, või õigupoolest fikseering, on septembris 2010 Naiskodukaitse keskjuhatus otsusega kinnitatud dokument „Naiskodukaitse väljaõppe üldpõhimõtted ja erialade kirjeldused“. Dokumentis on määratletud baasväljaõppe läbimine ja korraldamine ning konkreetsele erialale spetsialiseerumise korraldus ja erialagrupi juhi ülesanded. Selgelt on määratletud ka seni küsimusi tekitanud nn Naiskodukaitse erialad, millele spetsialiseeruda, ja välja toodud ka kõigi erialagruppide funktsioonikirjeldused ning juhtide koolitusmudelid. Olgu siis siinkohal öeldud, et Naiskodukaitse erialad alates 2010 on järgmised: avalikud suhted, meditsiin, side- ja staap, toitlustamine, kultuur, sport ning Naiskodukaitse jaoks administreeriva funktsiooniga noortejuhtimine ja formeerimine. Kultuuri ja spordi erialade loomine on Naiskodukaitse jaoks vähemalt kirjapanduna täiesti uus areng, ehkki pilli mängitud, tantsitud ning käsitööd ja teatrit on tehtud ka varem, spordist rääkimata.

Baasväljaõpe

2010. aastal oli igal uuel ja ka staažikamal naiskodukaitsjal võimalus läbida baasväljaõpet. Enamik ringkondi viis ise läbi kõik neli moodulit ja parimal juhul veel mõnda moodulit mitu kordagi ning mitmel puhul kutsuti osalema ka naaberringkondade liikmeid. Hea meel on tõdeda, et baasväljaõpe hakkab ringkondades jalgu alla saama ja varasematel aastatel sagedasti esinevaid probleeme kursusekava tõlgendamisega või suutmatusega mõnda moodulit ringkonnas ise läbi viia enam peaaegu ei esinegi.

Erialane väljaõpe

2010. aastal toimus kaks staabiassistendi baaskursust, üks kevadel Võrus ja teine sügisel Tallinnas. Esimest vedas Võrumaa ringkonna instruktor Merlit Maask ja mõeldud oli see lõunapoolsete ringkondade liikmetele. Sügisese, põhjapoolsete ringkondade kursuse ülemaks oli Tallinna ringkonna instruktor Eveli Sammelselg. Ahhetamist-ohhetamist, uusi teadmisi, palju praktikat ja vähemalt üks magamata öö oli mõlemal kursusel. Tegu on vajaliku ja keerulise – ka korraldusliku poole pealt – kursusega. Seetõttu on eriti hea meel selle üle, et ikka veel leidub naiskodukaitsjaid, kes on valmis enda õlule võtma staabiassistendi iga pisidetailini täpse, pingelise ja kohati suure määramatusega töö ning on valmis heaks staabiassistendiks saamise nimel ka raske kursuse läbi tegema. Ja täpselt sama hea meel on kahe ennastsalgava instruktori üle, kes kursuse korraldamise enda peale võtsid ja sellega kiiduväärt moel hakkama said. Staabiassistendi baaskursuse lõpetas aasta peale kokku 26 naiskodukaitsjat ja kolm kaitseliitlast.

Nagu mitmel eelneval korral, koolitati ka 2010. aastal välikokki ja seda ikka kogu välikokanduse teemat eestvedava Alutaguse ringkonna instruktori Elle Vinni käe all. Kohati emotsionaalselt ja füüsiliselt raskeks kujuneda võiva Naiskodukaitse ja Kaitseliidu välikokakursusel oli sel aastal 16 lõpetajat ning esimest korda oli nende seas tervita-

tava nähtusena ka meessoost kaitseliitlane. Ilmselt tähendab see seda, et kursuse kuulsus levib ja selle väärtust hinnatakse ka Kaitseliidus.

2010. aastal alustati ka Naiskodukaitse ja Kaitseliidu välikokakursuse revalveerimist ja 2011. aastal peaks kursus juba uuendatud kava järgi toimuma.

Kaitseliidu Koolis toimus 2010. aastal esimest korda ka Naiskodukaitse toitlustus-instruktori täiendkursus, mis oli nii osalejate kui ka läbiviijate arvates igati kordaläinud ja väärt algatus. Kursuse lõpetas kaheksa toitlustusinstruktorit ja loodetavasti andis see kas või natukenegi uut hingamist Naiskodukaitse toitlustusväljaõppe läbiviimisele.

Naiskodukaitse avalike suhete kursust viidi 2010. aastal läbi kaks korda – kevadel Tallinnas Harju ringkonna instruktoriga Pille Veitmaa korraldamisel ja sügisel Sakalas ringkonna instruktoriga Piret Taimi eestvedamisel. Kursust on nüüd läbi viidud kokku kolm korda ja tasapisi võib hakata tegema järeldusi ikka veel üsna uue kursuse sisu osas. 2010. aastal lõpetas kursuse 34 naiskodukaitsjat ja kaks naispolitseinikku.

2010. aasta alguses toimus Kaitseliidu Koolis Naiskodukaitse organisatsiooniõpetuse instruktoriga täiendkursus, kus osalesid need vabatahtlikud instruktorid, kes olid varemalt organisatsiooniõpetuse instruktoriga kursuse läbinud ja pärast seda ka baasväljaõppel organisatsiooniõpetuse tunde andnud. Kursus möödus vägagi meeleolukalt, tekkis väga palju häid mõtteid ja kohe rakendatavaid ideid, kõik õppisid kõigilt. Hea on tõdeda, et organisatsiooniõpetuse instruktoritest on tekkinud üksteist toetav ja koos arenev meeskond. Organisatsiooniõpetuse instruktoritega seonduvat veab eest Nele Sarrapik Kaitseliidu Koolist.

Sügisel 2010. käivitus rühmaparameedikute erialakursus Kaitseliidus. Tegemine on Kaitseliidu Kooli egiidialuse juhtkursusega ja seda korraldab Naiskodukaitse. Kursus on pikk ja raske, koosneb kümnest õppenädalavahetusest, pidevast kaugõppesest ja õppepraktikast kiirabijaamades. Seal on nii õpetamas kui ka õppimas mitu Naiskodukaitse liiget. Koolitust on algusest peale eest vedanud, tagant tõuganud ja selle nimel eraelu täiesti unustanud Naiskodukaitse esinaine asetäitja Kersti Podmošenski. Ilma tema algatuseta, teotaheteta, innuta ja missioonitundeta ei oleks see kursus ilmselt sündinudki.

Lisaks erialakursustele said naiskodukaitsjad oma erialaseid teadmisi testida ja uusi kogemusi omandada erialavõistlustel. Vastavad jõukatsumised toimusid esmaabi ja välitoitlustamise vallas.

Esmaabi erialavõistluse peakorraldajateks olid Tiia Mettus ja Kersti Podmošenski. Lisaks olid instruktoritena kaasatud tegusad esmaabiõpetajad. Üritusel osales 14 võistkonda, sh üks Kodutütarde võistkond. Ülesanded oli praktilised ning tegevuslikult kaasahaaravad, mis oli meeltemööda nii korraldajatele kui osalejatele.

Välitoitlustuse erialavõistluse korraldaja oli Lääne ringkond, eesotsas instruktor Svetlana Mustkiviga. Osales kümme võistkonda 11 ringkonnast (Võrumaa ja Põlva olid esindatud ühisvõistkonnaga), võistlusel ei osalenud Viru, Saaremaa, Tartu ja Järva ringkonnad.

Nüüdseks on erialavõistlusi korraldatud juba kolm aastat ning võib kinnitada, et selline formaat väljaõppes omandatu kinnistamiseks ning lihvimiseks on end igati õigustanud.

Tabel nr 1. Osalemine kursustel 2010.

Kursus	Lõpetanuid
Juhtimine praktikas 1	54
Juhtimine praktikas 2	23
Juhtimiskursus I	10
Juhtimiskursus II	7
Juhtimiskursus III	1
Avaliku esinemise kursus	43
Instruktorikursus	28
Instruktori treenerikursus	7
Väljaõppetehnoloogia kursus	3
NKK organisatsiooniõpetuse instruktori täiendkursus	11
NKK toitlustusinstruktori täiendkursus	8
NKK ja KL välikokakursus	15
NKK avalike suhete kursus	34
Staabiassistendi baaskursus	26

Kokkuvõtvalt võib öelda, et 2010. aasta oli Naiskodukaitsele tegurohke ja nii mitmeski mõttes reegleid täpsustav ning uusi traditsioone ja suundi algatav.

Olulisemad projektid

Fotokonkursi võidutöö „Matkarõõm“

Autor Heli Armus

Ilmselt ei kahtle keegi, et tänapäeva ühiskonnas on organisatsiooni tutvustamise seisukohalt äärmiselt oluline olla väarikalt ja samas kaasaegsena esindatud ka internetiavarustes. Kui meie kodulehe uudiste osas võis teatud edasiminekut täheldada juba mõni aeg tagasi, siis mitme aasta eest valminud kujundus ja sisustruktuur kippus vägisi ajale jalgu jääma. Nii hakatigi 2010. aastal aktiivselt tegelema uue kodulehekülje kontseptsiooni, struktuuri ja kujunduse väljatöötamisega. Pingutused päädisid värske ja detailirohke lehekülje avatuks kuulutamisega 2011. a esimestel päevadel. Suurima panuse projekti eestvedamisse andsid Naiskodukaitse esinaine

asetäitja Kersti Podmošenski ja Naiskodukaitsse Tallinna ringkonna instruktor Eveli Sammelselg, ent sisutekstide kirjutajatena panustasid paljud usinad naiskodukaitsjad.

Naiskodukaitsse fotokonkurssi „Eesti naise uskumatud tegemised“ võib samuti pidada üle-eestilise tähtsusega projektiks, mis organisatsioonile rohkesti positiivset tähelepanu tõi. Märkimisväärne on see projekt ka seetõttu, et sai alguse vabatahtlike endi mõttest ja algatusest. Tallinna ringkonna avalike suhete grupp ja fotokonkurssi projektijuht Elisa Sammelselg tegid tõhusat tööd ning tulemuseks oli 265 konkursile laekunud tööd ning meelde jääv ja väljapeetud võitjate autasustamine. Konkursi võidutöoks valiti Naiskodukaitsse liikme Heli Armuse foto „Matkarööm“.

Hea meel on tõdeda, et üheskoos suudetakse teha väga mõjusaid tegusid, millest saavad osa ka inimesed väljastpoolt organisatsiooni. Üks selline ettevõtmine oli 2010. aastal projekt „Kindad“, kus kooti 190 paari rahvuslikes muustrites sõrmkindaid Afganistanis viibivatele Eesti kaitseväelastele. Kui alguses oldi ettevõtmise õnnestumises veidi kõhklevad, siis projekti lõpus võis tõdeda, et ega naiskodukaitsjate jaoks vist polegi võimatut missiooni. Kindad said valmis, seejuures paare kogunes rohkem, kui alguselt plaanis oli, ning positiivseid emotsioone oli kuhjaga nii kuduajatel kui kingisaajatel, üldsuse heakskiit veel lisaväärtuseks.

Kõik need kindad saadeti Afganistanis teenivatele Eesti kaitseväelastele novembris 2010. Foto: Eveli Sammelselg

Esimest korda valiti Aasta Naiskodukaitsja. Tegelikult võiks 1600-liikmelisest organisatsioonist leida kümneid, ehk isegi sadu vabatahtlikke, keda selle tiitliga vääristada. Küllap nii seda tulekski võtta, Aasta Naiskodukaitsja valimine väärtustab tegelikult kõikide meie vabatahtlike tööd ja panust organisatsiooni arengusse.

Konkursi nominente oli ühtekokku üheksa, kõik staažikad ja vähemalt omas ringkonnas tuntud liikmed: Aive Soolepp (Jõgeva), Maire Arro (Järva), Tiina Leesik (Lääne), Maie Pitsal (Pärnu), Rita Loel (Saaremaa), Leili Särg (Sakala), Sirle Baldesport-Märss (Tallinn), Kristiina Abel (Tartu) ja Jaana Ukkur (Valga). Aasta naiskodukaitsjaks valiti Kristiina Abel Tartu ringkonnast.

Aasta kaitseliitlase ja aasta naiskodukaitsja nominendid 2010.

Foto: Taive Kuuse

Need olid vaid mõned ja ehk kõige olulisemad sündmused 2010. aastal. Üldjoontes võib pidada seda lõigukest Naiskodukaitsja arenguteel stabiilseks ja ootuspäraseks aastaks, kust ei puudunud omad kirkad hetked, meelde jäävad ettevõtmised, erakordsed õnnestumised ja erilised kangelased.

ALUTAGUSE RINGKOND

Aastad 2003–2009

Elle Vinni

Alutaguse ringkonna selle perioodi tegemisi iseloomustavateks märksõnadeks on oma lipp, head lasketulemused ja hulk põnevaid üritusi.

Väljaõpe ja sellega seotud üritused

2003–2009 oli laskjatele väga edukas. Kui välja arvata 2005. aasta, on Alutaguse ringkonna võistkond võitnud kõik vabariiklikud laskevõistlused. Narva naised on selle nimel vaeva näinud ja korralikult treeninud.

Enne 2003. aastat käidi Naiskodukaitse koormusmatkal kogemusi hankimas, et valmistuda päevaks, mil saada parimaks. See päev saabus 2003. aastal, kui toodi koju koormusmatka võit. 2004. aastal tuldi koormusmatkal teiseks, kuid samalaadsel võistlusel Norras võideti esikoht. Sealt koju toodud karikat hoitakse uhkusega maleva muuseumis. Ka 2005. aastal saavutati koormusmatkal teine koht, hiljem läks võistkonna osa liikmeid üle Kaitseleitu ja koormusmatkal ei võisteldud. Täna on olukord õnneks taas muutunud.

Neil aastail toimusid talvelaagrid, baasväljaõpped (BVÕ-d), baasväljaõppe kontrollõppused ja laskevõistlused piirkondlikult. Üritusi tehti koos järva-, jõgeva- ja virumaa lastega, kuna ringkonnad üksi ei olnud piisavalt suured. Ametis olid ka piirkondade palgalised vanemad. Väga toredad ja meeleolukad olid talvelaagrid, mis toimusid kas Uljaste järve või Kiviõli linna ümbruses. Rada oli tehtud enamikule osalejatest jõukohane ja õhtul pärast veidi väsitavat retket kasutati Kiviõli I Keskkooli ujula võimalusi veel vees hullata ja saunas päevane higi ning vaev maha pesta. Õõbiti kooli võimlas või mängude toas. Tore oli omavahel suhelda ja enda tegemistest vestelda ka naaberringkondadega.

Koos viidi läbi ka baasväljaõpet, iga ringkonna teha oli üks moodul. See sai igati põnev ja mitmekülgne, sest igas malevas olid erinevad instrktorid ja erinev tundide andmise stiil.

2003. aastal toimus esmaabi täiendõpe, mille viis läbi Andrus Lehtmets – õppepäev sai väga põnev ja meeldejääv.

2004. aasta jäi meelde maakaitsepäevale pühendatud paraadiga Rakveres. Aidati Viru ringkonnal toltlustada kogu paraadi ja ka linnarahvale suppi keeta ning jagada. Samuti anti oma panus marssijate näol.

Mitmeid aastaid hoiti elus Jüriöö jooksu. Tõrvikutega jalutati Lüganuse ausamba juurest Kiviõli tuhamäele, kus tehti lõke ja peeti loeng Jüriöö ülestõusust. Ei puudunud ka soe tee ja suppised. Täna on sellel tuhamäel valmimas suur moto- ja tulevikus ka suusasportdikeskus.

2006. aastal üritati käima lükata missioonil olevate meeste perede toetusprogrammi. 2007. ja 2008. aastal võeti sõdurite peresid vastu, pakuti neile kohvi-tee ja suppiseid, kuulati muresid ja räägiti elust-olust. Selles ringkonna panus seisneski, edasi tegeles lähedastega Kaitseväge kaplan.

Baasväljaõppe toitlustamise moodul 2009.

Foto: Alutaguse ringkond

Oma panus anti ka Utria dessandi toitlustamisse. Sellest sai põnev katsumus, kuna dessant toimub jaanuari esimesel poolel, mil on ilmaolud aastate vältel väga erinevad olnud. Külma on olnud 30 kraadi: vesi ja toiduained külmuvad, valmistoit jahtub müstilise kiirusega, aga kõik osalejad soovivad ju eriliselt sooja sööki saada. Või siis on sooja 5–6 kraadi, igal pool on vesi ja jää. Proovi siis välikatla juures püsti püsida ja kiiresti toitu valmistada ilma, et ennast ja teisi kuuma toidu või veega üle ei valaks!

Pidulikud üritused

2007. aasta oli Alutaguse ringkonnale väga meeldejääv ja pidulik: ringkond sai oma lipu. Sel aastal toimus Naiskodukaitse aastapäeva tähistamine Jõhvi kontserdimajas. Päeval oli jumalateenistus Jõhvi kirikus koos ringkondade lippude õnnistamise ja naelutamisega. Meeleolu oli ülev. Õhtul oli kontserdimajas kontsert ja pidu. Naiskodukaitse mälestuspäeval toimub traditsiooniline jumalateenistus kirikus, viiakse lilled Vabadussõja mälestussambale ja lõpetuseks jagatakse muljeid väikese kohvilaua ääres. Tassi kohvi kõrvale pakutakse kilde Naiskodukaitse ajaloo.

Juba 1998. aastast tähistatakse ringkonna aastapäeva esinaise vastuvõtuga. Sel päeval avaldatakse tänu tublimatele naiskodukaitsjatele: jagatakse nii tänukirju kui ka Naiskodukaitse teenetemärke. Aastal 2005 otsustati tähistada ringkonna aastapäeva hoopis Kohtla Kaevanduspark-Museumis. Üritus ise ei olnud väga pidulik, kuid kindlasti kõigile osalejatele meeldejääv. Veoautokastis läbi vihma, pori ja hiigelsuurte loikude tehti ekskursioon endisel ja osaliselt ka praegusel põlevkivi kaevandamise alal. Üsna trööstitu ja sünge oli see läbitöötatud maastik, täis aheraine mägesid. Maaalune maailm oli põnev ja elamusi pakkuv vaatamine. Sai sõita kaevureid vedava

rongiga ja hingata sisse seda kaevanduse lõhna, milles kaevurid pikkade vahetuste kaupa töötanud on. Tutvuti tööriistadega, millega põlevkivi kaevandati, ja ilmselt kõik mõistsid, kui raske ja peaaegu ebainimlikke jõupingutusi nõudev töö oli kaevuritel veel kümme aastat tagasi. Lõunaks oli kaevurisupp, kaevandustolm pesti maha kaevurite saunas. Kõigile osalejatele meeldis üritus väga, seepärast on ringkonnas ka edaspidi tehtud ametlikele vastuvõttudele vahelduseks midagi teistsugust ja põnevat.

Koostöö Kaitseliiduga

Koostöö Kaitseliiduga on olnud aastatel 2003–2009 väga toitlustuskeskne. Toitlustati erinevaid õppusi ja tehti suuremate ürituste, näiteks Kaitseliidu ja maleva aastapäev, peolaudu. 2003. aastal olid väljakutseteks sõdurikodu organiseerimine Kohtla Kaevanduspark-Muuseumis ja toitlustamine territoriaaljalaväepataljoni lahingukompanii reservõppekogunemisel. 2006. aastal toitlustati staabi ja staabikompanii reservõppekogunemisel Sirgala karjääris. Toitu valmistati Rootsist pärit kateldegaga. Sellistes laagrites toitlustamine on väga hea kogemuste hankimiseks – hea kalkuleerimise, toiduainete tellimise ja toiduvalmistamise praktika välitingimustes.

Populaarne paik sellistel õppustel on sõdurikodu. Reservväelased saavad seal lehti lugeda, kohvi ning maiustusi nautida, omavahel päevasündmuse arutada ja lõõgastuda. 2003. aasta sõdurikodus pakuti lisaks kommidetele ja šokolaadidele ka naiste endi küpsetatud sõõrikuid. Naiste ülesandeks oli seal tihtipeale veel ka meeste päevamurede kuulamine.

Igapäevaturvalisuse kursus 2009.

Foto: Alutaguse ringkond

Koostöö noorteorganisatsiooniga

Ka siinkohal on kõige vajalikumad olnud oskused toitlustamise vallas, süüa on teatud-jagatud mitmetes laagrites.

Naiskodukaitse Alutaguse ringkond viis läbi ka noortelaagri Võsul. Lastele tutvustati organisatsiooni tegemisi ja prooviti läbi mängude neis Naiskodukaitse vastu huvi tekitada. Koostöö noorteorganisatsiooniga on pideval tõusuteel – üha rohkem leidub valdkondi ja üritusi, mida koos läbi viia.

2003–2009 toimus Alutaguse ringkonnas väga aeglane, aga pidev muutus. Järjekindlalt suurenes liikmeskond. Piirkondlikest üritustest mindi üle ringkonna üritustele, sama toimus väljaõppega. Üha rohkem hakati korraldama väljaõpet ainult oma ringkonnaga. Väljaõppe tase paraneb järjekindlalt, seda viivad nüüdseks läbi enamasti vabatahtlikud instruktorid. Muutub aeg ja ka ringkond vastavalt sellele.

Aasta 2010

Elle Vinni

Liikmeskond

Alates 2007. aastast on Alutaguse ringkond pidevalt suurenenud. Aastas tuleb juurde keskmiselt 10–12 uut liiget. On ka neid, kes lahkuvad organisatsioonist kas siis elukoha või isikliku elu muutuse pärast. Seda on nii väljaõppe kui uute liikmetega tegelemise seisukohalt parasjagu. 2010. aastal on Alutaguse ringkonnas 109 liiget.

Väljaõpe

Ringkonna uutel ja ka vanadel liikmetel, kellel baasväljaõpe läbimata või väga ammu läbitud, oli sel aastal võimalik see läbida nii sügisel kui kevadel. Nad said ka valida, kas osalevad Alutaguse ringkonna endi korraldatud BVÕ-I või külastavad naaber-ringkonna mooduleid. Ringkonnas mooduleid läbi viies leiavad rakendust vabatahtlikud instruktorid. Eriti tublid õpetajad viivad läbi organisatsiooniõpet ja toitlustust. Suuremat tööd peab tegema esmaabimooduli läbiviijate leidmisega. Väga mugav on sõduriõppel kasutada Kaitseliidu vabatahtlikke instruktoreid, kes on oma ala professionaalid.

Selleks, et juhatuste töö oleks paremini organiseeritud ja ülesanded kõigile paremini arusaadavad, korraldati juhatuste õppepäev, millest võtsid osa nelja jaoskonna juhatuste liikmed, jaoskondade esinaised ja aseesinaised, samuti ringkonna juhatuse ja ringkonna esinaine ning aseesinaine. Kogu tööd juhtis ja õppepäeva vedas Lüganuse jaoskonna liige ja Kaitseliidu Kooli inimressursi arendamise õppesuuna juhataja Merle Kodu.

Pidulikud üritused

2010. aastal otsustati Naiskodukaitse mälestuspäeva veidi suuremalt ja pidulikumalt tähistada. Koos Viru ringkonnaga käidi Lüganuse Ristija Johannese kirikus pidulikul jumalateenistusel, kus peeti meeles ja mälestati küüditamisel hukkunud naiskodukaitsjaid ning Merike Jürjo rääkis Alutaguse piirkonnaga seotud Naiskodukaitse ajaloost.

Naiskodukaitse Alutaguse ringkond võtab igal aastal osa võidupüha paraadist Jõhvis. Terve rühm Naiskodukaitse vormis marssivaid naisi on väga kena vaadata ja

Baasväljaõppe sõdurioskuste moodul 2010. Vasakult: Pille Pihelgas, Tiiu Terentjeva.

Foto: Alutaguse ringkond

Alutaguse võistkond koormusmatkal 2010.

Foto: Alutaguse ringkond

nad püüavad ka linnarahva ning külaliste pilke. Lisaks jagatakse Naiskodukaitse voldikuid ja muid meeneid. Nii mõnigi uus liige on tulnud Naiskodukaitse ridadesse just tänu sellisele tähelepanule. Mihkli laadal, kus küpsetati linnarahvale pannkooke, tutvustati samuti organisatsiooni.

Küpsetus- ja etiketikursusel õpitut sai nautida ringkonna aastapäeval, kodutütred said oma töö vilju maitsta pidulikul aktusel, millega nende kursus lõppeski. Oluline on, et neist noortest tüdrukutest saavad ideede jätkajad, ja see, et koos saab õppida ning teha huvitavaid, kasulikke asju. Tähtis on see, et on, mida õpetada ja anda oma järeltulijatele.

Koostöö Kaitseliiduga

Arvatavasti üks suuremaid ülesandeid on formeerimismeeskonda kuulumine ja seal aktiivselt tegutsemine. 2010 on vaieldamatult selles valdkonnas ringkonnale kõige edukam aasta. Eelmistel aastatel olid formeerimismeeskondades üksikud naised: neid ei usaldatud isegi meeskondadesse, ammugi neid siis juhtima. Seda uhkem on tõdeda, et just sellel aastal on tehtud ajalugu ja neljast formeerimispunkti meeskonnaülemast kolm on naised. Suur töö on veel teha, et usaldatud formeerimismeeskonnad hakkaksid väga hästi toimima ja väljaõpe nendele meeskondadele saaks professionaalne. Tõestati nii iseendale kui ka kõikidele teistele sellel kevadel toimunud õppusel TEMPO osalenutele, et naiste peale võib formeerimises loota. Ollakse ju ressurs, mida kriisi korral on võimalik kasutada.

Toitlustamine kaasneb pea iga väljaõppe ja piduliku üritusega. Toitlustust tagatakse lisaks enda üritustele veel ka laste ja meeste ettevõtmistel. Selle aasta meeldejäävaimaks kujunes 13. novembri Kukruse mõisas peetud Kaitseliidu aastapäeva tähistamine. Naised tegid 200 inimesele furšettlauda, mis sai kaunis ning suupisted sellel olid maitsvad.

Koostöö noorteorganisatsiooniga

Meie tulevik on lapsed, seega on palju mõeldud sellele, kuidas kodutütardega kõige paremini koostööd teha. On alustatud kodutütardete rühmajuhtide naiskodukaitsjateks värbamist. Selle aasta oktoobris oli ringkonna etiketi- ja küpsetuskursus, kus osales kodutütardete kolm naiskodukaitsjast rühmajuhti. Sama kuu lõpus toimusid ka kodutütardete peaaegu sama sisuga töötoad, kus Anneli Bogens, Virve Kaldma ja Maire Aul õpitut erinevas vanuses tüdrukutele edasi andsid. Õpetajate-juhendajate meeskonda olid veel toetamas ringkonna esinaine live Rohtla ja instruktor Elle Vinni. Üritus sai meeleolukas, tõine ja tore.

HARJU RINGKOND

Aastad 2003–2009

Angelina Oblikas
Heidi Toomse
Järvi Kirs
Kaja-Marit Mander
Lana Toomvap

Ajavahemik 2003–2009 on olnud Naiskodukaitse Harju ringkonnale muutusterohke ja oluline – vahetus esinaine, muutus ringkonna jaoskondade struktuur, ringkond sai oma pühitsetud lipu. See periood oli Harju ringkonnale ka mitmes mõttes edukas – kasvas liikmeskond, osaleti aktiivselt erinevatel väljaõppeüritustel ja erialavõistlustel, jätkati juba traditsiooniks saanud üritustega, ringkonnas asus tööle Naiskodukaitse palgaline instruktor Pille Veitmaa. See kõik oli aluseks Harju ringkonna arenguks ja kasvuks.

Kaitseliidu ülema käskkirja järgi viidi 2003. aasta lõpus läbi malevasisesed struktuurimuutused ning reorganiseeriti ka Harju ringkonna jaoskondade struktuur. Kallavere jaoskonnast sai Rävalla ning Ruila, Saue ja Paldiski jaoskonnast Keila. Alles jäi Kose jaoskond. Seoses juhtmalevate loomisega hakkasid Naiskodukaitse ringkonnad alluma piirkonnavanemale. Harju ringkonna piirkonnavanemaks sai Tiia-Triin Truusa.

Liikmeskond aastate lõikes:

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
83	85	81	81	94	99	103

Naiskodukaitse Harju ringkonnas oli auliige 2003.–2007. aastani Marta Ehrpais (1906–2007) – Harjumaal Nissi vallas elav vanaproua. Naiskodukaitsja oli ta juba enne Teist maailmasõda. Hoolimata oma kõrgest east hoidis ta kõrgel ja elavana organisatsiooni aateid.

2005. aasta algul jäid lapsehoolduspuhkusele ringkonna esinaine Angelina Oblikas ja aseesinaine Heidi Toomse.

Saabus keeruline aeg, kuna puudus esinaine. Tänu tublile ringkonna juhatusele viidi läbi kõik planeeritud üritused ja õppused. Aasta teisel poolel valiti erakorralisel üldkoosolekul esinaiseks Rävalla jaoskonna tegevliige Anu Püümets.

Harju ringkonna jaoks oli 2007. aasta tähelepanuväärne, sest ringkonna esinaine Anu Püümets valiti Naiskodukaitse keskjuhatuse liikmeks.

Väljaõpe

2003. aastal suunati põhitähelepanu liikmete koolitamisele. Kaks korda aastas viidi Põllkülas läbi kolmepäevased baasväljaõppelaagrid, kus anti teadmisi topograafiast, esmaabist, orienteerumisest, relvade tundmisest, õpiti ohutult läbima miinivälja ja tutvuti erinevate navigatsiooniseadmetega. Laagri läbinutele korraldati köiekoolitus.

2004. aastal korraldas Harju ringkond esimese piirkondliku võistlusmatka Kloogal. Vabatahtlikud instruktorid olid kaitseliitlased Raivo Männik, Rene Toomse, Jaanus Puussepp, Ülo Järve ja Margus Bergmann.

Lisaks baasväljaõppele korraldati veel päästealane ABK koolitus, ellujäämiskursus Varbolas. Teoks sai kriisiabiteemaline koolitus Kaitseliidu Koolis Tiiu Merese juhendamisel. Aastate jooksul omandatud teadmisi kinnistati 10-kilomeetristel rännakutel: jäljendati olukordi, kuhu loodusesse eksinu võib sattuda, ning õpiti tundma iseenast ja kaaslasi.

Baasväljaõppe toitlustamise moodul Harju maleva patrullvõistlusel Harju Pimedad Ööd 2010.
Foto: Aet Kala

Tänu Kaitseliidu Kooli kursustele said naised erialast koolitust välikoka-, instruktori- ja juhtimiskursustel. Lisaks koolitati ka jaoskonna esinai ja aseesinai. 2009. aastaks oli ringkonnal üks organisatsiooniõppe, kolm välikoka ja kaks meditsiini eriala vabatahtlikku instruktorit ning viis staabiassistenti.

Täiendamaks teadmisi pidulike ürituste ja erinevate vastuvõttude läbiviimise alal, korraldati koolitus „Etikett ja käitumine“.

2006. aasta sügisel toimus igapäevaturvalisuse kursus, kus õpiti, kuidas linnatingimustes ilma vee, elektri ja küttega hakkama saada ning kuidas valmistada end ette igapäevaeltu erilisteks olukordadeks. Samast aastast on ringkonnal ka vabatahtlik igapäevaturvalisuse instruktor Ivi Rool.

Esmaabiõpetajate koolitajate kursusel Kaitseliidu Koolis osalesid Angelina Oblikas, Kaja-Marit Mander, Karmen Ernesaks-Meltsas ja Tiiu Lambur.

Erilisena on meelde jäänud osavõtt 2007. aasta kriisiabiõppusest Kaberneemes, kui ellujäämisoskusi tuli praktiseerida merel.

2009. aastal kontrolliti oma teadmisi ja oskusi üle-eestilisel side ja staabi erialavõistlusel (osalesid Margit-Karmen Reinvelt, Maris Borštšik, Krista Allik ja Hille Sillaste), kus saavutati teine koht, samuti avalike suhete ja ajaloo erialavõistlusel, laskevõistlustel sportrelvadest ja NKK koormusmatkal.

Tähtpäevad

Aastast aastasse on Harjumaal 23. juunil tähistatud maakaitsepäeva, paralleelselt võidupüha paraadiga. Pidustused toimuvad igal aastal erinevas paigas.

Naiskodukaitse Harju ringkonna tegevliikmete ülesanne on sel päeval osaleda pidulikul rivistusel, tutvustada infotelgis organisatsiooni ja jagada sõdurisuppi. 2007. aasta paraadil Raplas osalesid naised tuletoojatena, Harjumaa jaanituled süüdati ringkonna endise esinaise Angelina Oblika abil.

Harju ringkonna liikmed Võidupüha paraadil Tallinnas 2008.

Foto: Eevi Kutpri

Kaitseliidu Harju maleva toetusel sai 2008. aasta lõpus Naiskodukaitse Harju ringkond lipu, mis õnnistati Kuusalu Laurentsiuse kirikus. Nüüd marsivad naised maakaitsepäeval oma lipu all.

2009. aasta suursündmus oli vabadussamba avamine 22. juunil Tallinnas, seal osalesid ka Harju ringkonna naiskodukaitsjad.

Naiskodukaitse Harju ringkond tähistab igal aasta oma ringkonna taasloomise aastapäeva esinaise vastuvõtuga, kus tänatakse aktiivseimaid tegevliikmeid ja koostööpartnereid.

Kena ja sümboolne traditsioon on Naiskodukaitse mälestuspäeva tähistamine igal aastal maakonna erinevates kirikutes. Mälestuspäeva algataja oli Kose jaoskond.

Olulist rolli mängivad perekesksed üritused, nagu volbriöö, emadepäeva piknikud koos kodutütardega, jõulupeod.

Koostöö

Hea koostöö on malevaga ja noorteorganisatsioonidega. Suuremate väljaõppeürituste, reservõppekogunemiste, suvepäevade ja noortelaagrite korraldamisel vajatakse naiste abikäsi toitlustamisel, staabiassistentidena ja formeerimismeeskondade tegevuses.

2005 käivitati koostöös Rahuoperatsioonide Keskusega peretoetusprogramm, mille eesmärk oli toetada missioonipiirkondades viibivate kaitseväelaste koduseid ja val-

mistada neid ette pereliikme kojunaasmiseks, et ennetada pikast eemalviibimisest tekkida võivaid võimalikke pingeid.

Heategevusüritustena on korraldatud Haiba lastekodu lastele laagreid, toetatakse Kuusalu Lastekaitse Seltsi tegemisi. Lisaks toetati heategevusüritust Laulasmaa, mille tulu annetati Valge Klaveri fondi.

Koostöös kodutütardega korraldatakse 2009. aastast võistlusmatka „Tule sügist otsima“, kuhu on kaasatud külalisvõistkonnad Politse- ja Piirivalveametist.

Organisatsiooni tutvustavad üritused

2004. aastal ametis olev ringkonna juhatus keskendus uute liikmete värbamisele ning nii korraldati mitmeid uusi Naiskodukaitse organisatsiooni tutvustavaid üritusi. Igal jaoskonnal oli kohustus organisatsiooni tutvustada valla (valdade) korraldavatel üritustel ja viia läbi lahtiste uste päevi.

Rävala jaoskond kasvas pärast värbamisüritusi Kuusalus jõudsalt ja 2005. aasta lõpuks kandus aktiiv Kallaverest Kuusalu. Seal toimub ka Mailaat – populaarseim Rävala jaoskonna tegevust tutvustav üritus.

Tublide Kuusalu naiste Margit-Karmen Reinvelti, Kristiina-Raivi Vilepaju ja Lana Toomvapi eestvedamisel loodi Kuusalus 2008. aasta sügisel Kodutütarde rühm. Paljude tütarde eeskujul otsustasid ka emad riigikaitsest osa võtta – Naiskodukaitse read täienesid.

Kose jaoskonna naised tutvustasid oma tegevust Kevadlaadal ning toilitustasid valla laulu- ja tantsupidulisi.

Keila jaoskond meelitab enda ridadesse uusi liikmeid põhiliselt Keila linna päeval ja Advendilaadal.

Jaoskonna aktiivsemad naised olid abiks ka Harju ringkonna korraldatavatel maakondlikel suurüritustel, nagu Luige Kevad, Luige Sügis, Tehnokraatia!, näriliste kokkutulek, soomepoiste mälestuspäev.

2008. aasta sügisel jõudis Harju naiste soovil näitus "Õed Soome lahe kahelt kaldalt" Paldiski raamatukogusse. Näitus tutvustas Soome ja Eesti isamaaliste naisorganisatsioonide tegevust iseseisvumisperioodil ja sõja-aastatel.

Harju ringkond kasvab iga aastaga aina tugevamaks ja tegutseb sihikindlamini ning koostegemise rõõm sillutab teed uutele väljakutsetele. Igal aastal püstitatakse uued eesmärgid, et oma tegevust veelgi hoogustada, kuid siinjuures ei unustata ka traditsioone. Üha olulisemaks on inimesed ja nende individuaalne areng, mis annab suure panuse ka ringkonna arengusse.

Aasta 2010

Pille Veitmaa

Harju ringkond on kasvanud iga aastaga aina tugevamaks ning erandiks ei olnud ka 2010. aasta.

25. mai käskkirjaga moodustati Männiku malevkonna juurde kümneliikmeline Männiku jaoskond, mis on alguspäevadest peale väga aktiivselt tegutsenud.

Ringkonnas on olulisel kohal inimesed ning nende individuaalne areng. Eesmärk oli moodustada vastavalt vajadusele erialagrupid: avalike suhete grupp, toilitustus-, meditsiini-, side- ja staabi- ning formeerimisgrupp. Ehkki poole aasta jooksul leidis enamik naisi endale nende seast meelepärase, jäi mõni grupp vähese huvi tõttu moodustamata. 2010. aasta lõpuks leidis igale erialagrupile vastava erialase välja-

õppega koordinaator, kelle ülesandeks oli leida igale grupile juht.

Kuna puudu olid vastava väljaõppega instruktorid, kes saaksid BVÕ-d läbi viia, tuli teha koostööd Tallinna ringkonnaga. Tähelepanu suunati oma instruktorite koolitamisele, et tulevikus saaks ringkonnas baasväljaõpe oma jõududega läbi viia. 2010. aasta lõpuks oli koolituse saanud neli instruktorit. Sel aastal rakendati kolmel moodulil oma koolitatud instruktoreid. Aasta jooksul sai kuus vabatahtlikku instruktorit erialast täiendkoolitust, kaks läbis Kaitseliidu Koolis juhtimiskursuse I.

Koolitusest ei pääsenud ka jaoskonna tasandil tegutsevad juhid. Nende jaoks korraldati aasta jooksul kaks korda administreerimise õppepäevi. Esimestel õppepäevadel kevadel anti täiendavaid teadmisi kasutusel olevatest dokumentatsioonidest, sisseviidud muudatustest ja nende täitmisest. Teistel õppepäevadel viidi läbi erinevaid grupitöid liikmeskonna suurendamisest, mitteaktiivsete liikmete kaasamisest ja liikmete motiveerimise erinevatest võimalustest. Näitliku motiveerimisena oli juhtidel võimalus metsas seenel käia ning kanuuga sõita.

Põhja piirkonna koormusmatk 2010. Vasakult: Elbe Kuuspalu, Külliki Trepp, Aet Kala ja Lana Toomvap. Foto: Aet Kala

Populaarseks on saanud osalemine vabariiklikel võistlustel, kus pannakse proovile teadmised ja oskused ning saadakse kogemusi. Enamikul võistlustest tuldi esimese kolme hulka. Välitoitlustuse erialavõistlusel saavutas ringkond kolmanda koha (Aet Kala, Jane Aljasmäe, Heli Jürisson). Parim üllatuslik tulemus oli piirkondlikul koormusmatkal Raplamaal – esimene koht (Aet Kala, Lana Toomvap, Küllike Trepp, Elbe Kuuspalu). Piirkondlikult laskevõistluselt Männiku lasketiirus toodi ära individuaalne I koht õhkpüssist ja II koht sportpüssist laskmises.

Ringkonna traditsiooniliseks ürituseks on kujunemas igasügisene võistlusmatk „Tule sügist otsima“, kust võtavad osa lisaks jaoskondade võistkondadele ka kodutütred ning Politsei- ja Piirivalveameti naised.

Jaoskonnad jätkavad traditsiooniliste ürituste läbiviimist (Naiskodukaitsse mälestus-

päev, jalgrattamatk „Mälestusmärgid korda“, spordilaager, Johannes Pitka mälestusmatk, igapäevaturvalisuse kursus, etiketikursus).

Aktiivselt tutvustati organisatsiooni erinevatel avalikel üritusel, nagu Luige Kevad, Mailaat, Keila linna päevad ja maakaitsepäev.

Käitumine on suhtlemises valgusfooriks

Novembri algul viidi läbi etiketikoolitus, kus põhitooni andis Estonian Business Schooli suhtekorralduse ja teeninduse juhtimise õppejõud ning endine Vabariigi Presidendi Kantselei sekretariaadi juhataja ja protokollitsemise proua Tiina Tšatšua. Koollitusel saadi baasteadmised mulje kujundamisest (kehakeel, hääletoon, välimus) ning etiketi olemusest, ülevaade erinevatest vastuvõtuliikidest ja peolaudadest ning riietusest.

Teist aastat püütakse enne ringkonna esinase vastuvõttu kätt harjutada lauakatmises. Igal aastal saavad seda teha erineva jaoskonna naised (vastuvõtt toimub igal aastal erineva jaoskonna pingutuste tulemusena).

Koostöö ehk sõpra tunned hädas

Iga aastaga muutub Harju maleva patrullivõistlus Harju Pimedad Ööd oma korralduselt paremaks. Selleks kasutati mitmel rindel naiste abikäsi – ühed võistlesid, teised tagasid osalejatele sooja supi ning tee, kolmandad hoolitsesid rajal olijate tervisliku seisundi eest.

Suurim väljakutse oli suvine Kalevi spordipidu, kus oli vaja toitulustada kokku viie päeva jooksul 20 000 inimest. Samuti said kõhu täis kõik Politsei- ja Piirivalveameti õppusel Äkkrünnak 2010 osalenud.

Sügisel toimus aasta aega planeeritud koostööüritus Soome Reservväelaste liiduga, kus osalejaid Soomest oli 60. Harju ringkond organiseeris nende aasta tippürituse Huipputapahtuma, kus tutvuti Tapa sõjaväelinnakuga ja külastati Sinimägesid.

2010. aasta oli edukas. Kõik soovijad said kaasa lüüa erinevatel, just neile meelepärastel üritustel, sest inimene õpib ja õitseb terve elu, kuid kunagi ei saa liiga targaks ega õitse piisavalt suureks!

JÕGEVA RINGKOND

Aastad 2003–2009

Aive Soolepp

Naiskodukaitse Jõgeva ringkonnal on aastad 2003–2009 möödunud nii tõusude kui mõõnadega. 2003. aastal tegevus liikmeskonna kasvuga hoogustus. Osaleti planeeritud 105 üritusest 88-l, mis oli aegade aktiivseim. Käidi küll paraadil, korraldati lahtiste uste päevi, tehti avalikel üritustel süüa, kuid peamiselt lisandus uusi liikmeid ikkagi tänu tutvustele. Selle aktiivse perioodi jooksul oli esinaiseks Riina Truija, kelle tööd jätkas Angela Timusk. 15. märtsil kinnitas ringkonnakogu kahe auliikme, Renata Tammemäe ja nüüdseks lahkunud Anna Mugra staatuse. 2004. a juhtis meie ringkonda juhatus (n-õ ajutine valitsus), sest ringkonnakogul ei kandideerinud esinaise kohale ükski liige. 2005. aastast oli esinaiseks Ülle Vohla ja 2008-ndast Aive Soolepp. Organisatsiooni on püsima jäänud just need liikmed, kes üritustel kohe kaasa lööma hakkavad – vanematel olijatel on palju kergem aidata uutel liikmetel sisse elada ja oma kohta leida just tegevuse käigus. Meie tugevus on meie ühtehoid.

Jõgeva ringkonda võeti 2008. aastal tööle palgaline instruktor Ede Pähn. Vabatahtlike töö muutus kõvasti kergemaks ja tegevus võttis sisse uue hoo.

Jõgeva ringkonna moodustab kolm jaoskonda: Jõgeva, Põltsamaa ja Torma. Jaoskondade moodustamise vajaduse tekitas Jõgeva maakonna suur territoorium: oma piirkonnas kokkusaamine tuli lihtsustada. Kui varasematel aastatel olid eraldi Kursi ja Põltsamaa jaoskond, siis seoses Põltsamaa-Kursi malevkonna ümbernimetamisega Põltsamaa üksikkompaniiks ühendati ka selle piirkonna Naiskodukaitse jaoskonnad. Põltsamaa jaoskond moodustati 31. jaanuaril 2004. a, Torma 18. aprillil 2008.

Liikmete arv

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
66	69	67	74	83	87	99

Erialagrupid

Erialagruppide peale hakati mõtlema juba organisatsiooni taasloomise algusaegadel, aga kuna liikmeid oli vähe, tegelesid kõik kõigega. Liikmeskonna kasvades sai aga juba vaikselt hakata gruppe moodustama. Enim huvi pakkusid naistele meditsiin ja side. Kaitseliidu vajadus oli aga meditsiini- ja formeerimisgrupp, seega saigi esmalt liikmeid määrata nendesse üksustesse. Liikmeskonna koolitus on üles ehitatud nii, et iga liige saaks väljaõppe endale sobiva eriala kohta.

Väljaõpe

Baasväljaõppele on suurt rõhku pandud igal aastal. Neid õppeid on korraldatud mitmel erineval moel, ikka liikmetele vastu tulles ja osalemisvõimalusi arvestades. 2003. aastal osalesid Jõgeva naiskodukaitsjad baasväljaõppel järgmistel kursustel: Eesti Kaitseväge, Kaitseliidu ja Naiskodukaitse õpetus, Kaitseliidu sõduri baaskursus, automaat AK-4 kursus, topograafia-, välikokakursus. 2004 lisandus meditsiiniõppus,

mille korraldas juba ringkonna vabatahtlik instruktor Tiina Suur. 2005. aastal lisandusid ROK-2 (reservohvitseride kursus) ja baasväljaõppe III moodul (toitlustus). 2008. aastal lisandusid veel baasväljaõppe I (organisatsiooniõpetus), II (esmaabi) ja IV moodul (sõdurioskused).

Baasväljaõppe esmaabi moodul Kirnal 2010. Vasakult: Aivi Treimann ja Janika Läänesaar.
Foto: Liina Laurikainen

Kaitseliidu Kool

Kaitseliidu koolis on Jõgeva ringkonna naiskodukaitsjad end koolitanud aasta läbi. Avaliku esinemise kursuse on kasuks tulnud nendele, kel on vaja suurema rahvahulga ette astuda. Ükski kõne ei ole küll pidamata jäänud, kuid professionaalsus kulub siin kindlasti ära.

Administreerimiskursus on vabatahtlikule juhile asendamatu abimees dokumentide koostamise ja korrastamise alal, samuti õpib paremini orienteeruma organisatsioonisestes infomaterjalides.

Juhtimiskursus on olnud abiks uutele juhtidele, kes on valitud esinaiseks, aseesinaiseks või juhatuse liikmeks.

Instruktorikursus on andnud meile mitu tublit naiskodukaitsjat, kes saavad õpitut oma ringkonnas edasi anda uutele huvilistele.

Naiskodukaitsese propagandakursus on olnud abiks värbamismeeskonnale. Organisatsioon vajab liikmeid, kes tutvustaks Naiskodukaitsset ka väljapoole, et tuleks järelkasvu uute huviliste näol. Kursuse läbinud rühma liikmed oskavad hästi korraldada väliüritustel enese tutvustamist ja saavad hakkama reklaammaterjali koostamisega.

Naiskodukaitsese välikokakursus tagab meile korraliku toitlustuse kus iganes. Rohkearvuliste osalejatega ürituste juurde kuulub ka toitlustamine. Seda tuleb tihti teha välitingimustes ja hakkama saavad sellega just välikokakursuse läbinud naised.

Staabiassistendi baaskursuse läbinud on osalenud Erna retke staabitöös ja saanud õppustel aidata ka oma maleva staabimeeskonda.

Kaitseliidu ülesannete täitmine

Kaitseliidu ülesannete täitmisel on naiskodukaitsjad rakendatud ametikohtadele formeerimiskeskuses, sisekompaniis, staabis, staabi- ja tagalakompaniis. Reservõppekogunemistel on formeerimiskeskuse naised alati abiks varustuse väljastamisel, samuti täidetakse seal staabiassistentide ja side funktsioone. Toitlustusgrupp osaleb tihti Kaitseliidu väliõppustel, Noorte Kotkaste ja Kodutütarde laagrites, paraadidel, linnapäevadel, messidel.

Koostöö teiste organisatsioonidega

Kodutütardega koos on läbi viidud noortelaagreid, tüdrukuid on kaasatud piirkondlikesse talvelaagritesse. Lisaks on läbi viidud mängu lastekaitsepäeval. Noored on kutsunud meid laagritesse Naiskodukaitses olevaid erialasid õpetama. Üritus, mis koondab kõiki Kaitseliidu eriorganisatsioone, on maakonnas korraldatav iga-aastane kohalik võidupüha paraad. Naiskodukaitsjad on abistanud lapsi ka ellujäämislaagris „Otsi Otti!“ ja osalenud naisseltside ümarlaul.

Jõgeva ringkond on aastate jooksul kasvanud ja kosunud, tegevus ja väljaõpe on aktiivsemaks muutunud, seda tänu vabatahtlikele liikmetele ja instruktoritele, kes on panustanud oma aega ja tahet, et püstitatud eesmärgid ellu saaksid viidud.

Aasta 2010

Mariana Maasik

2010. aasta alguses oli Jõgeva ringkonnas 97 tegevliiget ja kaks auliiget. Märtsiks oli liikmeskond kasvanud: nimekirjas on 106 liiget ja üks auliige. Septembriks oli liikmeskond kasvanud veel nelja liikme võrra, aasta jooksul on organisatsioonist

lahkunud samuti neli liiget. Liikmeskonna kasv esimesel poolaastal oli 44% aastaks plaaneritud uute liikmete arvust.

Jõgeva ringkonnas tegutseb kolm jaoskonda: Jõgeva, Põltsamaa ja Torma. Eriala-gruppidest tegutsevad aktiivselt avalike suhete grupp ja toitlustusgrupp. Lisaks on veel side- ja staabigrupp ning veel loomisel olev meditsiinigrupp. Populaarne on ka spetsialiseerumine noortejuhiks.

Aasta jooksul on ringkonnas läbi viidud neli BVÕ moodulit. Suurima osalusega oli esmaabi moodul, mille lõpetas 21 tegevliiget, st 23% kogu liikmeskonnast.

Kogu aasta jooksul oli Jõgeva ringkonna aastaplaanis 90 üritust, millest vaid mõned ära jäid. Enamasti on põhjuseks ürituse eesmärgi muutumine, mitte aga liikmete passiivne käitumine.

Paljudele meeldejäävaks ürituseks kujunes kindlasti rebaste ristimine, millest üks osaleja, Janika kirjutab nii:

„Meie jaoskonnal on kombeks korraldada uute liikmete n-õ ristimine. See kujutab endast paaripäevast toredat motivatsiooniüritust, mis hõlmab endas metsas orienteerumist koos praktiliste ülesannetega, õhtusi mängu lõkke ääres ning arutelu NKK teemadel.

Seekordne orienteerumisüritus toimus Rääbise metsas. Meie jaoskonna esinaisal olid ette valmistatud põhjalikud kaardid ja metsa peidetud erinevad lahendamist vajavad ülesanded. Mina olin suhteliselt enesekindel, sest olen aastaid tegelenud kaartide digitaliseerimisega ja arvasin, et oskan kaardi järgi päris hästi orienteeruda. Kindlate ajavahemike järel saadeti meid teele. Tõttasin nagu noor põder, kaart näpus. Kuna enesekindlust oli kuhjaga, jõudsin ülesannete lahendamise vahepeal lipata järele ühele imeilusale liblikale, kes tundus oma värvirohkuses olevat lausa troopilist päritolu. Lisaks jagasin mõningaid vaheülesannete vihjeid ka noorematele osalejatele. Tähtis ei olnud ju võit ja meeskonnatöö on meie jaoks oluline. Kõik tundus kuidagi lihtne ja loogiline. Jõudsin koos mõne kaaslasega viimasesse punkti. Kaardi järgi tundusime olevat täiesti õiges kohas: klappisid metsasihtide asukohad ja kõlvikupiirid. Aga mis ei klappinud, oli orienteerumispunkt. Muidugi oli punkt õiges, aga meie vales kohas. Punkti leidmata hakkasin enda arvates kaardi järgi alguskohata tagasi liikuma. Kaardil oli näha väike ojake: olemas – hüppasin üle ja silkasin edasi. Kuid... Siis enam eriti ei silganudki. Kaardil ei olnud näha sellist lödastikku, millega ma silmitsi seisin. Ei, noh, mis siis ikka, julge hundi rind olla rasvane. Mõtlesin, et küllap pärast seda lödastikku tuleb kohe tahedam metsaalune. Eemal paistavad puud tundusid paljutootavad. Ühel hetkel tundus mu ümber olevat ainult vesi koos sealt turritavate pokudega. Üritasin kepselda pokult pokule, et ikka kangekaelselt edasi rühkida, sinna paljutootavate kõrgete puude alla. Ühele pokule ei paistnud minu kepslemine meeldivat ja ta otsustas mind enda seljast maha visata. Hoobilt lendasin kaelani vette. Hoolimata sellest, et naiskodukaitsjad on ühed vaprad ja tublid inimesed, on meilgi omad nõrgad küljed. Minu nõrkusteks on konnad ja sügav vesi. Seega: kiirust, millega ma poku selga tagasi ronisin, võib lausa üliinimlikuks nimetada. Ühel kahetsushetkel tekkis mõte tagasi pöörduda. Aga eespool paistev metsaalune tundus nii lähedal olevat, et otsustasin edasi rühkida – enda arvates ikka kaardi järgi. Kui kõrged puud juba käega katsutavad olid, selgus uus tõik: minu ja puude vahel laiutas umbes viis meetrit lagedat vett, mis tundus päris sügav. Selja taga olid kurjakuulutavad pokud oma mülgaste ja tundmatu põhjaga, ees laiutas vesi... Ohkasin ja valisin järgmise koha, mis tundus eemalt natuke kuivem olevat.

Mingil hetkel tundus mulle, et mu ümber on kilomeetreid vett. Vahepeal jõudsin mõ-

ned korrad helistada meie esinaisele ja andsin teada, et ma ikka veel elan, aga kaart hakkab otsa saama. Metsaserva kogunesid usinalt viilistavad tüdrukud, et leiaksin üles õige suuna. Vilede kuuldekaugusest olin ma juba ammu lahkunud. Ilmselgelt oli meie esinaise joonistatud kaart minu seikluste jaoks väikseks jäänud. Õnneks hakkas mingil hetkel päike paistma ja katkendliku telefonilevi käigus suutis üks abivalmis kaaslane mulle telefoni hõigata: „Liigu päikese suunas!“ Sel hetkel paistis päike mu selja tagant. Pöörasin kuulekalt ringi ja hoobilt kangastus minu silme ette äärmiselt märg teekond koos sõnakuulmatute pokude, konnade ja põhjatuna tunduva veega. Siis meenus rasvase rinnaga hundi kohta käiva vanasõna tänapäevane teisend: julge hundi rind on haavleid täis! Ei! Tagasi ma enam sinna mülgastikku ei roni. Eespool paistis üks metsarajake ja, olles üliõnnelik, et kuiv maa jalge all, marsisin uljalt edasi. Mõnel levihetkel suutsin laagrisolijatele edasta sõnumi, et liigun mööda mingit rada ja annan neile teada, kui kuhugi kohale jõuan. Lõpuks hakkas paistma isegi midagi, mis meenutas maanteed. Hurraa!!! Tahtmine oli rõõmust mõni hundiratas visata, kuid riided ja jalatsid olid nii läbi vettinud, et lõin sellele mõttele käega ja olin niisama kõndides rõõmus. Kuna mul ei olnud õrna aimugi, kus ma viibin, tekkis ristteel jälle hetkeline kõhkclusmoment. Otsustasin järjekindlalt liikuda mööda teed, mis tundus mind metsast võimalikult sirgjoonelisel võimalikult kaugele viivat. Vahepeal jõudsid muretsevad kaaslased mulle korduvalt helistada ja ma ei jõudnud tänada enda taiplikkust, et pärast vettekukkumist märkasin kiiresti telefoni taskust krahmata, et see läbi ei vettiks.

Lõpuks terendasid kauguses majad. Astusin uljalt esimesse hoovi ja koputasin. Uksele ilmus nägus noormees. „Tere. Kas te palun ütleksite mulle, kus ma olen?“ Nii jahmunud pilku ei ole ma ammu näinud... Muidugi, kui ette kujutada, milline pilt noormehe silmle avanes: ma olin märg, riided ja nägu räpased, peas Naiskodukaitse müts, ise üritasin võimalikult rõõmsalt naeratada. Tõenäoliselt nägin suhteliselt kohtlane välja. Noormehe pilk väljendas kahtlust, et ta on sattunud mingisse varjatud kaamera saatesse. „Tõsiselt. Ma väga vabandan ja usun, et see tundub tõsiselt veider, aga kas te palun ütleksite, kus külas ma praegu asun.“ Õnneks suutis noormees oma ehmatuses üle saada: „.....“ „Aga kuidas ma siit Rääbise järve äärde saaksin?“ Tundus, et kahtluseuss pugus noormehe hinge tagasi: „Eeee, järve äärde või? Ah Rääbise või?“ „Jah,“ kinnitasin ikka äärmiselt optimistlikult naerata-des. „No mine siit otse ja siis keera vasakule ja siis jälle mingi aja pärast vasakule ja...“ Tänasin viisakalt ja hakkasin osutatud suunas liikuma. Kuna kohalike jutu järgi olla sinna Rääbise järve äärde päris mitu kilomeetrit, otsustasin lõpuks alla anda ja kutsusin auto endale järele (no puhtalt selle pärast, et teistel mind oodates liiga igav ei hakkaks).

Kui laagrisse jõudsin, ei olnud mul muidugi ühtegi paberit, millega tõestada, et üldse mingid kontrollipunktid läbisin. Mälu järgi täitsin ülesanded uuesti ja pärast punktide kokkulöömist selgus, et vähemalt ülesanded olid mul kõige edukamalt läbitud. Kui mulle ainult suurem kaart oleks antud!“

Väljaõppes osalejate koolitamisel on kasutatud oma ringkonna vabatahtlikke instruktoreid nii Naiskodukaitsest kui ka Kaitseliidust. Koolitamisel lähtutakse tingimusest, et koolitaja oleks oma ala spetsialist. Baasväljaõppes on koostööd tehtud naaberringkondade vabatahtlikke instruktoritega.

Tublisti on osaletud üleriigilistel naiskodukaitse üritustel: koormusmatk, NKK laskevõistlus, esmaabi ja välitoitlustuse erialavõistlusel. Samuti on osaletud NKK juhtide laagris ja aastapäevaüritusel Olustvere lossis.

Kaitseliidu Järva maleva patrullivõistlusel Sügis 2010 saavutati üheksas koht, olles ainus naiskond võistlusel.

Kaitseliidu Kool

Tihti on kasutatud võimalust oma juhte koolitada Kaitseliidu Koolis, kus esimese poolaasta tulemuste järgi oldi vabariikliku arvestuse järgi kolmandal kohal. See tulemus näitab teadlikku suhtumist õppimisse ja vastutuse võtmist oma ametikoha suhtes.

Koostöö

Kaitseliidu ülesannete täitmisel osaletakse vastavalt vajadusele, siiani on enim abi vajatud toitlustamisel, samuti ka formeerimisel. 2010. aasta Erna retkel osales üks Jõgeva ringkonna aktiivsemaid staabiassistente Maris Mäeotsa, andes arvestatava panuse ürituse korraldamisse. Lisaks osalevad staabiassistendid malevasisestel staabiõppustel.

Toitlustusgrupp teeb koostööd lisaks Kaitseliidule ja selle eriorganisatsioonidele ka kohalike omavalitsuste ning mittetulundusühingutega, näiteks jagati ettevõtluspäeval ja võidupühal Põltsamaal suppi. Koostöös Kodutütarde Jõgeva ringkonnaga on toitlustatud laagris „Kaitse end ja aita teisi“ (läbiviijaks maavalitsuse traumaennetuse grupp) ja toitlustamisega toetatud MTÜ Jõgevamaa represseerituid nende suurüritusel.

Samuti osaleti koostööüritusel Sireen 2010 (läbiviijaks päästeamet), kus Jõgeva ringkonna kolm tublit naist mängisid kannatanuid. Tänu esmaabi mooduli läbimisele ja praktilisele õppusele on ringkonna tegevliikmete seas märgata meditsiinalase huvi tekkimist.

Heategevus

Jõgeva ringkond pani oma õla alla ka üleriigilisele üritusele: tublid naiskodukaitsjad kodusid jõuluningiks Afganistanis aega teenivatele Eesti sõduritele sõrmikuid. Lisaks algatati ringkonnasiseselt kampaania, mille käigus koguti riideid Siimusti lastekodu lastele. Kolm tegevliiget ja ringkonna palgaline instruktor Mariana Maasik osalesid Kaitseliidu Kooli lõpetamise puhul valmistatavas üleriigilises peolaua katmise koolituses, mida loodetavasti jätkatakse järgmistel aastatel.

Tubliks saavutuseks võib lugeda liikmemaksu laekumist peaaegu 60% ulatuses.

NKK fotokonkurss teemal „Eesti naise uskumatud tegemised“ tõi Jõgeva ringkonnale lausa kolm tunnustust: saavutati teine ning kolmas koht ja eriauhind parima emotsiooniga foto eest.

Propaganda

Avalike suhete grupp, mis kannab nime Müüdimurdjad, on aktiivselt osalenud erinevatel maakondlikel üritustel, eesmärgiga teadvustada ja tutvustada Naiskodukaitsese olemust ning tegevust, tekitada huvi Naiskodukaitsesse astumise vastu. Avalike suhete grupp on väljas olnud ettevõtluspäeval Põltsamaal ning Jõgeva ja Mustvee linna päeval.

Jõgeva linna päev 2010. Jaana Sepper, Janika Läänesaar, kodutütar Janet Saia, Heili Miku. Foto: Liina Laurikainen

Jõgeva linna päev 2010. Vasakult: kodutütar Malle-Mari Läänesaar, naiskodukaitsja Janika Läänesaar, kodutütar Janet Saia. Foto: Liina Laurikainen

JÄRVA RINGKOND

Aastad 2003–2009

Kaire Lõhmus

Piret Saul

Tiia Mettus

Aastad 2003–2009 olid Järva ringkonnale enese leidmise ja üldsusele Naiskodukaitse tutvustamise aastad. Ringkond ei kasvanud küll arvult väga suureks, kuid kindlasti saavutati oma tegevusega sisemine kindlus ja selline kvaliteet, mis võimaldab eluterve ja jätkusuutliku riigikaitse organisatsioonina edasi areneda.

Liikmeskond

2003. aastat alustas Järva ringkond kolme jaoskonna (Türi, Paide ja Järva-Jaani) ning 36 tegevliikmega, olles selleks ajaks tegutsenud kolm aastat. Aasta lõpuks kasvas liikmete arv 67-ni. 2004. aastal liikmeskond vähenes, kuna arvati välja mitteaktiivseid liikmeid. Aasta lõpuks oli liikmeskonna suuruseks 63. Sealt edasi on aga liikmete arv aina kasvanud, küll tasapisi. 2007. a lõpus oli see 70, aasta hiljem 77 ja 2010. aastat võttis ringkonnas vastu juba 84 tegevliiget.

2005. aasta alguses täitus Järva ringkonna taasasutajal ja kauaaegsel esinaisal Pille Veitmaal ametiaeg ja uueks esinaiseks sai Kaja Pernik. 2006. aastal asus esinaise kohustesse Maire Arro, kolm aastat hiljem võttis ringkonna esinaise ameti üle Kaire Lõhmus. 2008. aastal alustas tööd palgaline instruktor Tiia Mettus.

Erialagrupid ja väljaõpe

Järva võistkond koormusmatkal 2009. Puhkehetk.

Foto: Made-Britt Nurk

Juba 2003. aastal tehti algust erialagruppide loomisega – moodustati meditsiini-, toitlustus- ning side- ja staabigrupp. Viimasesse kuulus seitse, meditsiini neli ja toitlustusgruppi 15 tegevliiget. Toitlustamise erialarühmad moodustati igasse jaoskonda. Alustati erialaste väljaõpetega.

Tol aastal läbis baasväljaõppe 12 tegevliiget. 2005. aastaks oli Järva ringkond saavutanud stabiilsuse ja päris hea väljaõppetaseme. Baasväljaõppe oli läbinud 55 tegevliiget. Korraldatud oli erialaseid väljaõppeid. Tähelepanu pöörati igapäevaturvalisusele ja korraldati mitmeid päästealaseid väljaõppeid. 2008. aastal käivitus baasväljaõppe läbiviimine uue õppekava alusel. Korraldati koos Alutaguse, Viru ja Jõgeva ringkonnaga organisatsiooniõpetuse ja sõdurioskuste baasväljaõppe moodul Võsu õppe- ja puhkekeskuses. Samuti võeti osa Alutaguse ringkonna korraldatud toitlustamise baasväljaõppest ja välikoka erialavõistlusest.

Nendel aastatel osaleti aktiivselt nii piirkondlikel kui ka vabariiklikel koormusmatkadel ja oma maleva patrullvõistlustel. 2006. a hakati korraldama Roosna-Alliku matkamängu, mis tutvustab maakonna elanikele Naiskodukaitse ja Kaitseliidu tegevust. Matkamängul tuleb neljaliikmelistel võistkondadel 12-kilomeetrisel rajal lahendada ülesandeid, mille kaudu saadakse aimu Naiskodukaitse tegevustest. Üritust toetab ka Roosna-Alliku vallavalitsus.

Igal aastal on korraldatud ringkonna suvine kahepäevane rännak. 2006. a alustati jalgsirännakut Türi, ööbimispaigaks sai Kurgja vabaõhumuuseum. Teel õpiti matkateadust, topograafiat, telkmantli kasutamise võimalusi ning esmaabi. Rännak lõpetati Vändras, kus matkajaid ootas soe saun. 2007. a rännak toimus Viljandi maakonnas ratastel, külastati Lõhavere linnust ja Mulgimaa teisi kauneid paiku.

Baasväljaõppe organisatsiooniõpetuse moodul 2009 Pilvi Raudsepp. Foto: Made-Britt Nurk

Korraldati side- ning topograafiaalaseid õppusi, meditsiini loeng teemal „Perevägi- vald ja toimetulek paanikahäirega“, osaleti Lääne ringkonna kriisiabikursusel. Koostööpartneriteks on olnud Väätsa vald, Lõuna-Järvamaa Arendusühing ja Järva maa- valitsus.

2008. a saavutasid Järva ringkonna tublid laskjad Narvas toimunud NKK laskevõist- lustel sportrelvadest teise koha.

2009. aasta on meelde jäänud kui väga teguderohke aasta. Olulisemad sündmused olid ellujäämislaager, baasväljaõpe korraldati Järva maleva Lõõla õppekeskuses, osaleti Järva maleva sügisõppusel ja Johann Pitkale pühendatud matkal. Koos- töös Paide linnaga korraldati Jürilaadal ringkondadevaheline supikeetmise võistlus. Paide kuningatest ja seppadest koosnev žürii valis maitsevaimaks Järva ringkonna naiskodukaitsjate keedetud supi. Tublid ja tunnustatud supikeetjad toilitustasid ka novembris jõustruktuuride korraldatud „Kõikide laste isadepäeva“ ja Paide linna jõu- luuritust.

Tubli saavutus oli Järva naiste kolmas koht Naiskodukaitsse koormusmatkal Valga- maal. Ka esimest korda toimunud avalike suhete ja ajaloo erialavõistlustel saavutati tubli viies koht.

2009. aastal tähistati ka Paide raekojas Naiskodukaitsse 82. aastapäeva.

Aasta lõpus tähistati vastvalminud Lõõla õppekeskuses ringkonna taasloomise 10. aastapäeva.

Koostöö

Tihe koostöö on alanud Naiskodukaitsse ja noorteorganisatsioonide vahel. Viis nais- kodukaitsjat tegutseb noortejuhina ja aidatakse ette valmistada ning läbi viia noorte 12 üritust. Enamiku maleva ja noorteürituste toilitustamine on olnud naiskodukaitsja- te korraldada. Koostöö maleva ja noorteorganisatsioonidega on arenenud selliseks, et toimitakse ühtse meeskonnana, nii osaledes üritustel peamiselt kohtunikena, inst- rukturitena, toilitustajatena või meditsiinitagajatena.

Samuti on tehtud koostööd teiste Järvamaa asutuste ja organisatsioonidega: osale- ti koos Järva-Jaani vallavalitsuse ja Järva politseiprefektuuriga preventsiiooniüritusel „Kaitse kodu“ ning Lõuna-Järvamaa Arendusühingu lastelaagris. Rahvakunstiühingu Veimevakk kuusepuude ehtimise konkursil saavutasid Järva naiskodukaitsjad esime- se koha.

Naiskodukaitsset on tutvustatud maakaitsepäeval, Türi kevadmessil ja Paides NATO- sse astumise päeval.

Ollakse küll ringkondadest kõige noorem, kuid kindlasti päris tublid ja hakkajad.

Aasta 2010

Kaire Lõhmus

Piret Saul

Tiia Mettus

Aastat alustati 84 tegevliikmega, aasta lõpuks ületas liikmeskonna arv 100 piiri.

Hoogustunud on koostöö naaberringkondadega. Korraldati ise baasväljaõppe sõdu- rioskuste ja esmaabi moodul, millest võtsid osa ka Viru, Alutaguse ning Harju ring- konna naiskodukaitsjad. Järva ringkonna naised võtsid ise osa Alutagusel ja Raplas toimunud organisatsiooniõpetuse, Jõgeval toilitustamise ja sõdurioskuste ning Virus

toimunud esmaabi moodulist. Koolitati juurde kolm staabiassistenti.

Ühiselt korraldati ka igapäevaturvalisuse kursus Harju ning jõulutoitude valmistamise ja lauakommete kursus koos Jõgeva ringkonnaga. Koos harjumaalastega toimunud etiketikursusel kuulati Tiina Tšatšua loengut kommetest ja protokollist ning külastati presidendi kantseleid Kadriorus.

2010. aastal saavutati vabariiklikul laskevõistlusel sportrelvadest esimene ning koorusmatkal teine koht. Esmaabi erialavõistlusel ühisvõistkonnas Saaremaa naistega saavutati kolmas koht.

Naiskodukaitse Järva ringkond hoiab au sees ka vanu toidutegemise kombeid. Esna mõisas korraldati leivaküpsetamise õppepäev, kus lisaks leiva küpsetamisele tutvustas Järvamaa muuseumi kauaaegne juhataja leivaga seotud kombeid ja uskumusi ning Imavere piimandusmuuseumi pedagoog võitegemise saladusi. Jõulutoitude tegemise kursusel õpiti tegema kõike seda, mida tehti taluperes siis, kui jõulude ajal siga tapeti – sülti, verivorsti, rulaadi, pasteeti, praadi jne.

Roosna-Alliku matkamängu, mis on kaasatud Järva maavalitsuse korraldatud liikumissarja „Liikumist ja sportimist harrastav Järvamaa“, korraldati juba viiendat korda. Sellel aastal osales 26 neljaliikmelist võistkonda nii Järvamaalt kui ka kaugemalt. Matkamängus tuleb võistkondadel 12-kilomeetrisel rajal täita erinevaid ülesandeid, mis on jõukohased nii lastele kui ka eakamatele.

Järva ringkonna naised kutsutakse toitlustama paljudele maakonna üritustele – nii on toitlustatud päästeameti lastelaagrit „Kaitse end ja aita teisi“, Järvamaa külade päeva ja Paide Jürilaada taidlejaid. Jürilaadal pakuti ka pannkooke ja tutvustati Naiskodukaitse tegevust. Naiskodukaitset on käidud tutvustamas ka Koerus, Karedal ja Järva-Jaanis.

Naiskodukaitse Järva ringkonna eestvedamisel kuulutati koos Järva maavanema Tiina Orastega välja esimest korda Järvamaa Aasta Ema, kelleks sai tubli üheksa lapse ema Aile Pent Albu vallast. Üritust toetas ligi 20 Järvamaa ettevõtjat.

Järva naiskodukaitsjad Paide Jürilaadal 2009.

Foto: Made-Britt Nurk

LÄÄNE RINGKOND

Aastad 2003–2009

*Ave Paalberg
Sveta Mustkivi*

Naiskodukaitse Lääne ringkond on olnud läbi aastate, arvestades ringkonna territoriaalset suurust, üks suurearvulisemaid ringkondi. Ringkonna eripäraks on paiknemine kahel pool Väinamerd, mis ühest küljest annab ringkonna tööle mitmekülguse, teisest küljest aga pakub kohati keerulisi logistilisi väljakutseid. Takistustest hoolimata, või just nende pärast, paistab Lääne ringkond silma eripäraste ürituste ning koostöövõimalustega.

Ringkond koosnes 2003. aastast kuni 2006.-ni kolmest jaoskonnast: Haapsalu, Hiiumaa ja Risti jaoskond.

2006. aasta suvel ühendati Risti ja Haapsalu ning tekkis ühine Haapsalu jaoskond. Risti ja Haapsalu jaoskonna ühendamiseks olid erinevad põhjused: koostöö ning kindlama juhtimise tagamine ja osaliselt arvamus, et nii väiksel territooriumil pole kahte jaoskonda vaja.

2009. aastal tekkis mõte taas eraldada Haapsalu ja Risti jaoskond, mille elustamine nähti ette aastasse 2010. Eraldamise põhjuseks liikmete suur arv. Räägitud on ka mõttest luua Haapsallu kaks jaoskonda.

Liikmeskond

Aasta-aastalt on liikmete arv kasvanud. Põhjuseks võib pidada algselt kindlasti seda, et soovitakse kuskile kuuluda. Mida aasta edasi, seda tihedamaks on läinud nn värbamistöö, tänu millele liikmete arv üha tõuseb:

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
70	80	92	96	103	113	126

Viimastel aastatel on passiivsemad liikmed organisatsioonist välja astunud, kuid ringkonna aktiivsete liikmete tegevuse tulemusena on liikmete arv olnud vaikselt, aga kindlalt suurenev.

Väljaõpe ja üritused

Lääne ringkonnas on korraldatud erinevaid väljaõppeüritusi. Eredamalt on paljudele naistele meelde jäänud aastatel 2005 Naissaarel ning 2007 Saarnaki laiul läbi viidud mitmepäevased orienteerumisõpped. Saarele ja laiule viidi osalejad paatidega, mis oli juba iseenesest lõbus ja elevust tekitav ettevõtmine, ning õppuse läbiviijateks olid põnevad ja targad instrktorid.

2006. aasta suvel koolitas Hiiumaal naisi Tiiu Meres, kes andis teoreetilisi ja praktilisi nõuandeid kriisilukordades käitumise kohta.

Eriti huvitavaks võib lugeda 2009. aastat, mil koostöös Haapsalu politseijaoskonna naiste ja vanemate kodutütardega viidi läbi kahepäevane ellujäämislaager Piirsalu õppekeskuses. Sama aasta sügisel korraldati Piirsalus kadunud inimese metsast

otsimise õppepäev.

Väljaõpet viidi ringkonnas läbi koostöös naaberringkondadega, eelkõige Pärnumaa ning vahel ka Raplaga.

Huvitav ja omalaadne kursus oli veel 2009. a toimunud protokoll- ja etiketikursus aastaid presidendi protokollülemana töötanud Piret Saluri eestvedamisel. Kõik saadud tarkuseterad on kasutatavad igapäevases elus ning vastuvõttudel väga vajalikud.

Baasväljaõppe sõdurioskuste moodul 2009. Reelika Saard. Foto: Lääne ringkond

Vabatahtlikud instruktorid väljaõppe korraldamisel on olnud Mare Laide, Karin Rünkorg, Anu Toode (nüüd Kaitseliidu liige), Tiina Leesik ja Pille Porn.

Vabatahtlikud instruktorid mujalt on olnud Kairi Baumer (toitlustamine ja organisatsiooniõpe), Maret Kommer (esmaabi), Ly Eisenschmidt ja Nele Sarrapik (organisatsiooniõpe).

Kaitseliidu instruktorid on olnud mjr Arnold Juhans, vbl Kalle Karm, n-vbl Taavi Vaher, n-vbl Vahur Toomas, kpr Arvi Matto, kpr Aadi Kaasik, n-srs Jaak Rünkorg ja paljud teised.

Lääne ringkonna juhatuse liikmed koosolekul 2007. Kai Silmer, Mare Laide, Karin Rünkorg, Anu Toode. Foto: Sveta Mustkivi

Traditsioonid

Omalaadsed on ringkonna juhatuste kokkusaamised. Näiteks viiakse ringkonnakogu läbi ühel aastal Hiiumaal ning teisel aastal Läänemaal, regulaarsed ringkonna juhatuste koosolekud korraldatakse praamil, keset Väinamerd.

Viimaste aastate jooksul on traditsiooniks saanud ka omanäoline uute liikmete vastuvõtmine, st töötuse lugemine ebatavalistes olukordades. Üks põnevamaid ja meeldejäävamaid oli kõikuval laevukesel, millega sõideti Saarnaki laiule.

Plaanis on ka Lääne ringkonna aastapäeva tähistamine maakonna erinevates kirkutes. Mitmeid kordi on käidud Haapsalus ja Piirsalus, järgmisel aastal planeeritakse minna Kullamaale.

Alates 2008 valitakse igal aastal ringkonnas Aasta Tegija. Vastava tiitli on saanud 2008. a Maire Kruus ja 2009. a Terje Raudkivi.

Avalikud üritused

Lääne ringkond on aktiivselt osa võtnud erinevatest avalikest üritustest. Aktsioonis „Teeme ära!“ olid naiskodukaitsjad suurearvuliselt esindatud, lisaks võideti Haapsalu linna 730. sünnipäeva auks korraldatud tortide tegemise võistlus.

Lääne ringkonna naiskodukaitsjate valmistatud tort Haapsalu 730. aastapäevaks.

Foto: Marko Ender

2003–2009 osaleti igal aastal pööripäeva üritusel „Sületäis sooja!“, millega koguti raha kodutute loomade varjupaigale.

Juba pikka aega viiakse koos Kaitseliidu Lääne malevaga läbi kogupereüritust „Talvepäev Kaitseliiduga“, kus tutvustatakse ennast, st Kaitseliitu ning Naiskodukaitsset, ja pakutakse linnarahvale sooja suppi ning kuuma jooki, noortejuhid tegelevad kõige nooremate külalistega – meisterdamistelk, aarete otsimine.

Koostöös koolidega korraldatakse erinevaid üritusi, näiteks algklassidega on metsloomadele toitu viidud ja pannkooke küpsetatud lastele, kes osalevad öölaagris.

Koostöö

Malevas on naised eelkõige toitlustanud õppusi, taganud meditsiinilist abi, formeerinud ning aktiivselt tegelenud kodutütarde ning noorkotkaste õpetamisega. Osaletakse ja aidatakse korraldada patrullvõistlust Valge Laev (Läänemaal) ja rännakmatka „Tihu kevad“ (Hiiumaal). Naiste võistkond on alati saavutanud nendel võistlustele häid tulemusi.

Samas on tore koos tähistada Kaitseliidu, maleva ja malevkondade aastapäevi, perepäevade ühine tähistamine on samuti omamoodi traditsioon.

Osaletakse aktiivselt ka kodutütarde ja noorkotkaste üritustel. Lisaks sellele, et enamik noorteuhte kuulub Naiskodukaitsse ridadesse, on Lääne ringkonna liikmed osa võtnud erinevatest noorteuüritustest toitlustajatena, kasvanud, õpetanud noori ning korraldanud spordiüritusi. Samas on ka vanemaid kodutütred kaasatud Naiskodukaitsse tegevusse.

2008. aastal sai alguse suur projekt „Vaikivad tunnistajad“, mille eesmärk on ühiskonda teavitada perevägivallast ning aidata naisi, kes selle all kannatavad. Samal üritusel hakati korjama ning üles kirjutama vägivalallugusid, mis on tulevikus plaanis lavastada.

Lääne ringkonna lipu õnnistamine novembris 2010.

Foto: Arvo Tarmula/Lääne Elu

2009. aastal alustati ringkonna lipu projekti elluviimist. Lipu sisseõnnistamine on ette nähtud 2010. aasta sügisel.

Aasta 2010

*Ave Paalberg
Sveta Mustkivi*

2010. aasta on olnud Lääne ringkonna naiskodukaitsjatele äärmiselt oluline. Kindlasti võib lugeda seda ajalooliseks aastaks, sest nii mitmestki ettevõtmisest kujunes traditsioon.

Üks tähtsam ja suurejoonelisem projekt 2010. aasta alguses oli perevägivalda tutvustava teatrietenduse „Vaikivad tunnistajad“ lavalaudadele toomine. Ellu viidi see koostöös SEE teatriga. Etendus põhineb tõsielulistel lugudel vägivallast. Lavatükki esitati mitu korda ja see kogus populaarsust nii läänlaste seas kui ka väljaspool Läänemaad.

Lavastuses tegid kaasa naiskodukaitsjad Mare Laide, Tiina Leesik, Kaja Mander, Evelin Ojasoo, Maarja Saar, Svetlana Mustkivi ning Kaitseliidu Lääne maleva staabiülem kapten Jüri Bachman. Mare Laide sai Läänemaa harrastusteatri festivalil parima naisosatäitja tiitli.

Etendus „Vaikivad tunnistajad“, stseen Kontor.

Foto: Mihkel Sein

Novembrikuusse jäi Lääne ringkonna aasta kõige tähtsam sündmus. NKK Lääne ringkonnale annetas Kaitseliidu Lääne malev lipu, mille andis üle maleva pealik major Arnold Juhans. Pidulik õnnistamine toimus Haapsalu toomkirikus. Osalesid naiskodukaitsjad nii Läänemaalt, Hiiumaalt kui üle terve Eesti. Samal päeval tähistati ka NKK Lääne ringkonna 14. aastapäeva ning ringkonna esinaise Mare Laide vastuvõtule olid kutsutud kõik sõbrad ja koostööpartnerid, toetajad ning naiskodukaitsjad Eesti eri paigust. Kogu ürituse korraldamise ja läbiviimise eest vastutas NKK Haapsalu jaoskonna esinaine Tiina Leesik.

Aasta jooksul osaleti mitmetel erialavõistlustel. Välikoka erialavõistlusel osalesid Karin Rünkorg, Pille Paulus ja Ülle Vaga ning meditsiini erialavõistlusel Terje Oolup, Margarita Lind, Evelin Ojasoo ja Anu Tenson. Igal võistlusel läks naistel hästi ning saadi vajalikke uusi kogemusi, teadmisi ning tutvusi.

Igal aastal korraldatakse Lääne malevas traditsioonilist patrullvõistlust Valge Laev. Lisaks tavapärasele tootlustamisele oli rajal ka meie oma naiskond. Meenutused osalejatelt on hoolimata raskest päevast positiivsed: „Läheks uuesti ikka küll ja ka meestele teeme ära!“ Võistkonnas olid Anu Saue, Evelin Ojasoo, Jane Sinijärv ja Irina Fišina.

Mais toimus Naiskodukaitse koormusmatk. Sellele, ehk kõige raskemale koormusretkele, Lääne võistkond oma võistkonnaga välja ei läinudki, koostööd tehti saarlastega. Läänlastest oli esimese koha saanud võistkonnas Evelin Ojasoo.

Juulis korraldati Lääne-Eesti Vabatahtliku Reservpäästerühma eestvedamisel üks õppepäev koostöös politsei, päästeteenistuse ja malevaga. Seal õpiti otsima kadunud inimest. Antud õppust said Naiskodukaitse liikmed juba ka reaalset rakendada, kui oktoobris läks metsas kaduma üks seeneline.

Üks taaskord Lääne ringkonna jaoks uudne võistlus oli koormusmatk Raplamaal.

Rajale mindi neljaliikmelise võistkonnana, koosseisus Evelin Ojasoo, Ave Paalberg, Maile Kurst ja kodutütar Imbi Esko. Rajal tuli lahendada erinevaid ülesandeid. Teel oli ka üks nn nipikoht: keset teed oli ees jõgi. Valida oli kas minna ringiga, kaotades aega, või minna läbi jõe, mille novembrikraadid on, teadagi, külmad. Nagu naised ikka, mindi ringiga. Ja õigesti tehti. Lõpp hea, kõik hea – teine koht ja väärt kogu seda pingutust.

Kohvikutepäeva korraldajad 2010.

Foto: Sveta Mustkivi

Aasta jooksul korraldati erinevaid üritusi koostöös Haapsalu linnaga ja ka Lääne malevaga. Jagati suppi linnuses talvapäevadel, Eesti Vabariigi aastapäeval ning võidupühal – näod rõõmsad ja käed kiirelt käimas.

Esimest kord võeti osa ka volbriöö üritusest. Naised oli maskeerunud nõidadeks ja tegid kogu volbriöö jooksu kaasa vapralt ja mustalt. Tänu sellele, et suudeti end vägagi reaalsete nõidade moodi mustaks teha, sai võistkond autiitli „Kõige mustemad nõiad!“.

Huvitav toitlustusüritus leidis aset Hiiumaa praamil. 2010. aasta märtsis võttis Saaremaa Laevakompanii kasutusele uue parvlaeva Muhumaa. Liini esimesel päeval pakkusid naiskodukaitsjad reisijatele sooja sõdurisuppi. Taoline üritus oli naistele esmakordne kogemus ja meenutused sellest on värvikad ning rõõmsameelsed.

Kõik, kes sattusid augustis Hiiumaale, said osaliseks tõelisest enneolematust üritusest. Nimelt oli terve Hiiumaa muutunud üheks päevaks kohvikuteks. Kohvikuid oli sisuliselt iga kilomeetri tagant. Ka Lääne ringkonna naised pidasid oma kohvikut, mille nimeks sai Sõduri Kodu – naiskodukaitseliikme Pille Pauluse koduõuel. Ürituse õnnestumisele andsid oma panuse kaitseliitlased, kodutütred ja noored kotkad Hiiumaalt ning loomulikult naised terveist ringkonnast. Külalisi käis läbi ootamatult palju, lausa üle 1200. Plaanis on seda traditsiooni jätkata.

PÕLVA RINGKOND

Aastad 2003–2009

*Karmen Kevvai
Sille Kingla*

Põlva ringkonna jaoks on aastad 2003–2009 erilise tähendusega. Neil aastatel toimus ringkonnas märkimisväärne areng. Põhitegevus aktiveeris, huvi organisatsioonile vastu kasvas ja seeläbi suurenes ka liikmete arv. Võeti osa üle-eestilistest Naiskodukaitse erialavõistlustest, õppustest ja koolitustest ning ringkonnasiseselt korraldati iseseisvalt esimesed BVÕ moodulid.

Liikmeskond

2003. aastal koosnes Põlva ringkond Põlva jaoskonnast, mis asutati 14. novembril 2002, esinaine oli tol ajal Karmen Kevvai, hiljem Kaie Kurg, ja Rápina jaoskonnast, mis asutati sama aasta 22. mail, esinaine Tiina Sisko. 2006-ndal Rápina jaoskonna esinaine muutus: kohustused võttis üle Maive Tõemäe. Samal aastal lisandus ringkonda ka Kanepi jaoskond, mille esinaiseks sai Tuulike Mölder.

Ringkonna esinaine oli aastal 2003 Karin Kivi. 2005. aasta valimistel sai selleks Karmen Kevvai, kolm aastat hiljem võttis kohustused üle Kristi Randla.

2008. aastal nimetati ametisse ringkonna palgaline instruktoriks Karin Kivi, 2009. aastal sai selleks Karmen Kevvai.

Liikmeskonna kasv 2003–2009:

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
37	40	43	40	39	46	54

Baasväljaõpe ja koolitamine

Baasväljaõppes toimusid muutused 2007. aastal, mil viidi läbi Rasina külakeskuse ruumides esimest korda organisatsiooniõpe, Liisa Aru juhendamisel.

Aasta hiljem korraldati baasväljaõpe oma jõududega. Organisatsiooniõppe läbiviija oli äsja koolituse läbinud Tuulike Mölder. Samuti viidi läbi BVÕ toitlustuse moodul, mille juhendajaks oli Kairi Baumer Rapla ringkonnast. Sõdurioskused toimusid Rasina talus, neid aitasid läbi viia maleva instruktorid. Pärast õpet ootas õhtuks kõiki osalejaid mõnus suitsusaun.

2005. aasta septembrikuus toimus üleelamiskursus, õpetajaks Kalev Kleinert. „24. septembri hommikul sõidutati meid metsa, Laho järve äärde. Päeva alustuseks hakkasime ehitama endile metsaonni, milleks sobis mahalangenud puu. Tegevus jätkus mattide ja lõkke tegemisega. Õhtusöögiks aga tuli kinni püüda metsa toodud kanad. Tublidele näljastele naistele ei olnud miski üle jõu käiv ja peagi lasti lõkkekanal hea maitsta. Kui kõhud täis, ronisid kõik metsaonni. Lõke aga, mis oli tehtud mahalangenud puu lähedale, võttis öösel ootamatult tuld. Õnneks oli järv lähedal ja kiired jalad kandsid vett hoolega. Järgmisel hommikul tõdeti, et õppus oli vägagi ekstreemne ja saadud kogemused ei unune.“

Sama aasta oktoobris oli rõõm kogeda ka kõiekooolitust, koolitajaks Toomas Holmberg kaljuronimisklubist. Osalejaid oli kümne ringis. Päästeameti juures asuvas õppetornis harjutati laskumist ja ülesminemist. Teadmisel tulid kasuks koormusmatkal, kus oldi kõieronimise ülesandes parimad.

2008. aastal viidi läbi igapäevaturvalisuse koolitus koostöös Võru ringkonnaga, instruktoriteks Merlit Maask Võru ringkonnast ja Kadi Adson Põlva ringkonnast.

2009. aasta lõpus, detsembrikuu esimesel nädalavahetusel, kogunesid Naiskodukaitses Põlva ringkonna naiskodukaitsjad Värskas veekeskusesse, et osaleda vetelpäästekoolitusel. Ürituse eesmärk oli omandada teadmisi pinnaltpäästmises ja saada esmaseid kogemusi sukeldumises.

Vetelpäästeõpe Põlva ringkonnas 2009.

Foto: Põlva ringkond

Muud üritused

2005. aastast aktiveerus Põlva ringkonnas laskesport: Põlvas on olemas suurepärase lasketiir, juhendajaks hakkas Anne Vasarik. Samal aastal osaleti vabariiklikul laskevõistlusel. Aastate vältel sai oskusi tublisti parandatud ja üha uusi naisi liitus laskespordiga. 2009. aastal korraldati Põlva lasketiirus vabariiklik võistlus.

2005. aastal toimus esimene kummipaadimatk Võhandu jõel. Matk algas Süvahavvalt Viia veski juurest ja pärast 3-kilomeetrist aerutamist Lämmijärvel lõppes vanausuliste külas Beresjes. Läbitud sai mitmeid kärestikulisi kohti. Kuna jõgi oli tol aastal väga madal, tuli kokkupõrkeid kividega tihti ette, nii juhtuski, et neljast liikmest kaks olid lõpuks ka üle parda. Kohati oli ka jõel nii palju puid maha langenud, et tuli ennast täitsa läbi raiuda. Matk kujunes kahepäevaseks elamuseks.

Mälestuspäeva tähistamisega alustati Põlva ringkonnas juba 2003. aastal.

2006. aastani toimuski mälestuspäeva tähistamine Põlvas.

Käidi kirikus ja Põlva kalmistul endiste naiskodukaitsjate Erna Kama, Elsa Viardi ja Luise Põvvati haudadel.

Samal aastal alustati mälestuspäeva tähistamisega ka vastloodud Kanepi jaoskonnas ning Rāpinas. Rāpina jaoskonna uue esinise eestvedamisel korraldati mitmeid toredaid üritusi ja koosviibimisi. Näiteks tähistasid sealsed naiskodukaitsjad emadepäeva jalgrattaretkega Rāpina poldri linnuhoiuualale, juhendajaks-giidiks Rāpina poldri linnuhoiuuala projektijuht Riho Kinks. Binoklid kaasas, starditi Rāpina vallamaja eest ja peagi keerati Raigla maanteele. Jalgratturite rivi oli 8-liikmeline.

2006. aasta suvel korraldati taas kummipaadimatk Võhandu jõel, seekord juba koos Võru ringkonnaga ja kaasa olid võetud nii mehed kui lapsed – kokku neli paadit. Esimese päeva lõpus randuti Reo silla juures, kus ühiselt valmistati toit. Võru naiskodukaitsjad lahkusid rõõmsal meelel, põlvakad aga jätkasid järgmisel päeval teekonda, kuid sel korral Lämmijärveni enam ei mindud.

2006. aasta võttis kokku aastapäeva tähistamine Mooste veskiteatris koos etendusega „Eesti pulm ja matus“.

2007. aasta tähtis sündmus oli tuletoomine. Põlva ringkonnast oli tuletoojateks esinaine Karmen Kevvai ja kodutütar Teele Pehk.

See aasta oli ka Põlva ringkonna juubeliaasta, täitus 10 aastat. Pidulikku aastapäeva tähistati Mooste mõisas, kus võttis pidustustest osa ka ringkonna auliige Helmi Visnapuu.

2008. aasta algas Põlva ringkonnal väga tähendusrikkalt. Aasta lõpus toimunud aastapäevaks saadud rahaline kingitus malevalt ja liikmemaksudest laekunud summade eest otsustati soetada ringkonnale lipp. 24. veebruaril 2008. aastal õnnistaski kirikuõpetaja Toomas Nigol Põlvas Püha Neitsi Maarja kirikus ringkonna lipu.

Põlva ringkonna lipu õnnistamine veebruaris 2008. Ringkonna auliige Helmi Visnapuu.

Foto: Põlva ringkond

Mälestusnaelad löid lipuvardasse NKK esinaine Airi Neve, Põlva maavanem Priit Sibul, Põlva Kodutütarde ringkonna vanem Karmen Kukk, Noorte Kotkaste rühma-juht Urmas Kukk, NKK Põlva ringkonna auliige Helmi Visnapuu, Põlva ringkonna esinaine Karmen Kevvai ja Põlva malevapealik major Tarmo Sütt.

2009. a aastapäeva tähistamine võeti ette malevas. Tol aastal toimus ka esimest korda värbamisvõistlus, mille võitis Ainika Mägi.

Anti aasta aktiivseimale uuele liikmele tänukiri, mille sai tol korral Liisa Ševtšuk.

Aasta Naiskodukaitsja tiitel anti üle Põlva jaoskonna esinaisele Kaie Kurele.

2009. aastal toimusid vabatahtlike ja palgalise eestvedamisel mitmed NKK-d tutvustavad üritused: käidi külakeskustes ja laatadel.

Põlva ringkonna rattamatk 2009. Ainika Mägi.

Foto: Aile Vals

Põlva ringkonna areng ei ole kulgenud just mööda siledat teed, vaid ületada on tulnud nii takistusi, kui ka väikeseid tagasipöörded/kõrvalekaldeid. Kuid tänu tublidele, tegusatele ja aktiivsetele liikmetele on tegevus Põlva ringkonnas võtnud perioodi teisel poolel tõusvalt positiivse joone. Ringkond on muutunud 2009. aasta lõpuks iseseisvaks, toimub hea meeskonnatöö ning eneseareng.

Aasta 2010

Karmen Kevvai

Sille Kingla

Kristi Randla

2010. aasta algas Põlva ringkonnas tegusalt. 4. jaanuaril tähistati ringkonna auliikme sünnipäeva - Helmi Visnapuu sai 95-aastaseks. Sel puhul külastati teda Maaritsas. Helmi on alati väga rõõmus ja võtab külalisi lahkesti vastu. Tavaliselt on juttu

ikka Naiskodukaitse tegemistest, mis olid enne sõda. Pärast mitu tundi jutustamist ja koduse kohvilaua nautimist, saadab Helmi külalised ära alati aknal lehvitades. Tema elutahe ja rõõmus meel paneb ikka ja jälle meid mõtlema ka endi elu üle. Ta on meile eeskujuks.

Sel aastal sai esinise eestvedamisel loodud Põlva ringkonna rahvatantsurühm, mis koosnes peamiselt Räpina jaoskonna liikmetest, juhendajaks Külliki Arjokese. Aja-pikku lisandusid ka teiste jaoskondade liikmed. Harjutatud sai kõvasti, kuna oli eesmärk minna ka kohe talvisele tantsupeole tuhamägedesse, mis saigi teoks. Ilm oli küll külm, aga tantsimine andiski ju sooja. Pidu jätkus rongkäiguga Kohtla-Nõmme rahvamajja, kus tantsiti keskööni.

Aasta esimene õppus – juhatuste õpe – toimus jaanuaris. Eesmärk oli Evelin Verši eestvedamisel õpetada oma jaoskondade juhatusi. Õppuse lõppedes tõdeti, et sarnane õpe on vajalik, ja mõisteti paremini juhatuse töö ülesandeid.

Veebruaris toimus Pikajärve mõisas organisatsiooniõpe. Lummatud mõisa ilust ja mugavustest, kulges ka õppus suurepäraselt. Osalejaid oli palju, rohkem kui eelnevatel aastatel. Tundub, et liikmed on hakanud aru saama õppuse vajalikkusest.

Märtsikuus toimusid jaoskonna üldkoosolekud ja ringkonnakogu.

25. märtsil käisid Räpina jaoskonna liikmed Veriora raudteejaamas küüditamise ohvraid mälestamas.

Aprillikuus tähistati NKK mälestuspäeva kolmes jaoskonnas. Mälestuspäeva üritused leidsid aset nii Räpinas, Põlvas kui Kanepis.

Sel kuul alustati taas ka lasketreeningutega tiirus. Scoutsrännakul osales kaheksa liiget.

Aprillis käidi ka abis Mooste folkloorifestivali korraldamisel.

Mais osaleti koormusmatkal ja kaks liiget alustas välikokakursust.

Juuni alguses viidi läbi toitlustuse BVÕ koos lastelaagri toitlustamisega. Õppus osutus vägagi ekstreemseks, sest tuli teha süüa ja samas ka õppida. Õppus õpetas ka korraldajaid ja andis hea ülevaate, mida saaks tulevikus paremini teha. Õppuse viis läbi Kairi Baumer.

Juunis marsiti kümnekesi ka Viljandis paraadil. Paraadil osalemine on alati väga tore ja vastutusrikas. Vaatamata suurest väsimustundest ja valusatest jalgadest on kõik osalejad tundnud võimast kogemust ja ülimat pidulikkust, mis teeb selle tähtsa päeva veelgi suurejoonelisemaks.

Esimest korda Naiskodukaitse ajaloos toimus 30. juulist 1. augustini Põlvamaal Mikitamäel Mäe puhkemajas Naiskodukaitse juhtide laager. Laagri korraldaja oli Põlva ringkond, kes sai oma ülesandega suurepäraselt hakkama. Esimese laagripäeva lõpetas lustlikult setu leelokoor Helmine, kes tutvustas setu rahvariideid ja kohalikku laulupärandit. Teise päeva õhtul üllatasid laagrilisi oma lõbusate tantsudega Räpina meesrahvatantsijad tantsurühmast Helgerid. Meeleolu hoidis jätkuvalt üleval ansambel Julgurid. Laagri lõpetas Setu talumuuseumi külastamine Värskas ja soovijad said minna uudistama ka Mooste mõisa ilu. Kogu ürituse korraldusliku poole eest kandsid hoolt Naiskodukaitse Põlva ringkond, eesotsas Karmen Kevvai ja instruktori Sille Kinglaga.

Laagrilisi toitlustas peakokk Kairi Baumer Rapla ringkonnast, teda abistasid Mirell Lattik ja Katre Neissaar. Põnevust ja pisut ka eksootikat pakkus menüü – kõik toidud olid valitud setu retseptide seast.

Juhtide laagris esines leelokoor Helmine.

Foto: Põlva ringkond

29. augustil käisid naised pr Airi Neve vastuvõtul Viljandimaal Olustveres.

Põlva naised olid tublid ka esmaabi erialavõistlusel: osales kaks verivärsket naiskodukaitsjat, kel veel ka BVÕ läbimata. Välikoka võistlusele mingi juba koos Võru ringkonnaga.

Malevale oldi abiks formeerimisel, toitlustamisel, sides ja staabis.

Iga-aastaseks on ka kujunenud Kaitseliidu Põlva maleva ja piirivalve omavaheline jõukatsumine laskmises. Ka seal olid Põlva naised esindatud ja saavutasid teise koha.

Aasta lõpus korraldati vahva kogupereüritusena ringkonna spordipäev. Soojenduseks tegi Evaliis Siler aeroobikat, hiljem toimusid Kaitseliiduga seonduvad sportlikud mängud, nagu Carl Gustav, riidesse panemine ja lahtiriietumine aja peale.

Sama päeva õhtu kulmineerus ringkonna aastapäevaga, kus tavapäraselt said preemiad aasta parimad. Õhtu tipp hetk oli arvatavasti Põlva ringkonna auliikmele pr Helmi Visnapuule Liiliaristi Hõberisti andmine. Õhtul tantsiti ansambli Naabri Valve saatel, erikülalisena astus üles ka kohalik laulumees Aapo Ilves.

Viimaseks õppuseks oli ringkonnas esmaabi BVÕ. Juhendajateks Urve Loit Sakalast ja Jaana Ukkur Valga ringkonnast ning Põlva oma esmaabiõpetaja Tuulike Mölder. Läbi mängiti rohkesti situatsiooniülesandeid, mis olid põnevad ja väljakutsuvad nii uutele liikmetele kui ka vanadele, kes esmaabi meelde tuletasid.

PÄRNUMAA RINGKOND

Aastad 2003–2009

Ede Pähn

Aastatel 2002–2005 oli Pärnu ringkond passiivne, kuna puudusid inimesed, kes oleksid olnud eestvedajad.

2005. aasta augustis asus Ede Pähn tööle Lääne piirkonna vanemana ja tema alaline töökoht oli Kaitseliidu Pärnumaa malevas. Sel hetkel oli Pärnu ringkonna nimekirjas 22 liiget, kuid puudus kindel juhtkond.

2006. aasta jaanuarist taasalustas Pärnumaa ringkond oma tööd uue juhatusega: esinaine Ly Eisenschmidt, aseesinaine Maret Kommer ning juhatuse liikmed Piret Soa, Evelin Bergmann ja Kersti Järva.

Köieronimisõpe Pärnu ringkonnas 2006.

Foto: Kersti Järva

Uus juhtkond vajab töö alustamiseks tööplani, mille koostas ringkonnale piirkonna vanem.

Plaanis oli baasväljaõpe neljal nädalavahetusel (esmaabi; toitlustamine, organisatsiooniõpetus; ABK-õpe, side, topograafia ja sõdurioskused; matk + harjutused) ehk üks kord kuus alates veebruarist. Samuti planeeriti osaleda piirkondlikul laskevõistlusel, võistlusmatkal ja Naiskodukaitse laskevõistlusel. Aidati korraldada koormusmatka 2006. aasta mais ning Naiskodukaitse laskevõistlust juunis. Kõigega saadi väga edukalt hakkama. Liikmed olid motiveeritud ning tahtsid igal pool osaleda. Käidi harimas ka end Kaitseliidu Kooli korraldavatel kursustel. Toimusid seltskondlikud

õhtud, kus räägiti üleüldiselt Naiskodukaitses nii omavahel kui ka oma tuttavatele. Pärnu ringkonna liikmeskond suurenes 2006. a kaheksa liikme võrra, ent jäi siiski ühtseks pisikeseks pereks, kes toimetas omaette ja omamoodi.

Pärnu naiskodukaitsjad jääretkel 2007.

Foto: Kersti Järva

Võidupüha paraadi „tagala“ 2008.

Foto: Kersti Järva

Aasta 2010

Ave Rallmann

Pärnumaa ringkonda iseloomustavad 2010. aastal märksõnad liikmeskonna kasv, tihenev koostöö maleva ja noortega ning edukas osalemine Naiskodukaitse erialavõistlustel.

Liikmeskond

Pärnumaa ringkond alustas 2010. aastat 33 naiskodukaitsjaga. Aasta jooksul ükski naine ringkonda vahetada või välja astuda ei soovinud ning 2010. a detsembri seisuga oli 44 tegevliiget, üks liikmekandidaat ja kaks toetajaliikme kandidaati. Liikmeskond suurenes peamiselt liikmete isiklike sõpradega, kelles oli tärpanud huvi organisatsiooni tegevuse vastu.

Tegevus ja väljaõpe

Koostöös Lääne ringkonna naiskodukaitsjatega viidi läbi baasväljaõppe kõik neli moodulit: toitlustamine, sõdurioskused ja organisatsiooniõpetus Haapsalus ning esmaabi Pärnus. Koostööd tehti orienteerumisõpetaja Ilme Paluga, kes ühisüritusel koos Noorte Kotkastega tuletas meelde kaardi ning kompassi lugemise põhitõdesid. Matkajuhi- na tegutsev Argo Linnamäe õpetas kasutama GPS-seadmeid. Aide autokoolis omandati turvavahendite õiget kasutamist autodes.

Erialagruppe ringkonnas aasta jooksul ei moodustatud ning seetõttu ei ole võimalik ka kindlalt välja tuua, kui palju on toitlustajad, staabiga tegelejaid, formeerijaid või sidepidajaid. Varasematel aastatel ei olnud Pärnumaa ringkonnas staabiassistente, selle aastaga sai see tühimik täidetud. Tartu ringkonnast tuli üle Ave Rallmann, kes oli seal valinud staabiassistendi eriala, ning Liis Kasekänd läbis staabiassistendi baaskursuse.

Baasväljaõppe esmaabi mooduli lõpetajad Pärnu- ja Läänemaalt 2010. Foto: Pärnu ringkond

Edukalt esineti vabariiklikel erialavõistlustel: välitoitlustuse erialavõistlusel esimene koht (võistkonnas Maie Pitsal, Ello Jaaniste, Kaidi Lumera), esmaabi erialavõistlusel neljas koht (võistkonnas Liia Reinu, Maie Pitsal, Aivi Holzberg, Tiina Aluste-Bärilin) ja laskevõistlusel sportrelvadest kaheksas koht (võistkonnas Maret Kommer, Maie Pitsal, Ave Rallmann, Ruth Ottender).

Kaitseliidu Kooli kursustest läbisid Raili Rein ja Ello Jaaniste välikokakursuse, Liis Kasekänd staabiassistendi baaskursuse, Liia Reinu avaliku esinemise kursuse (presentatsioon) ning Ave Rallmann, Ruth Ottender ja Ly Eisenschmidt Naiskodukaitses avalike suhete kursuse.

Koostöö

Malevat toetati peamiselt toitlustamisega. Lisaks väiksematele üritustele keedeti ja jagati suppi ka maakaitsepäeval Tõstamaal ning Toris sõjameeste kokkutulekul. Suurõppusel ORKAAN 5 oli sides abiks üks naiskodukaitsja.

Organisatsiooni tutvustamine ja heategevus

Naiskodukaitsjaid paluti oma tegevusest rääkima vabariigi aastapäeval Viira kooli ja Pärnu Ülejõe gümnaasiumi õpilastele, suvel esineti Soome sõjaveteranidele, kes olid tulnud Pärnut külastama. Maakaitsepäeval tutvustati tõstamaalastele NKK-d koos noorte kotkaste ja kodutütardega. Omaalgatuslikult uuriti Tammiste hooldekodult, kas naiskodukaitsjad saaksid neid millegi kasulikuga toetada. Hooldekodu juhatajaga kokkuleppel kingiti lauamängud, mis aitaksid hoolealuste päevi sisustada. Üle paljude aastate korraldati avatud uste üritus Pärnu kontserdimajas.

Pärnu ringkond on praegu kõige väiksem, kuid tasapisi kasvav naiskodukaitsjate pere.

RAPLA RINGKOND

Aastad 2003–2009

*Küllike Kaljend
Nele Sarrapik*

Rapla ringkonna tegevust aastatel 2003–2009 iseloomustavad jaoskondade loomine, turvalisus ja võistlusmatkad.

Liikmeskond

Kõne all oleval ajaperioodil moodustati Rapla ringkonda, kus senini ringkonnast väiksemad üksused puudusid, üksteise järel kolm jaoskonda. 17.12.2003 käskkirjaga loodi Rapla jaoskond, mille esimeseks esinaiseks sai Kairi Baumer ning kuhu kuulus 23 liiget. Hiie jaoskond moodustati ametlikult 23.04.2004 ja selle esimene esinaine oli Kaire Kozlov-Soomets. 2005. aasta algul asutati Kaiu jaoskond, mille esinaiseks valiti Kristel Kaasiku.

Vaadates liikmete arvu, on Naiskodukaitse Rapla ringkond aastatel 2003–2009 märgatavalt arenenud. Seitsme aastaga on naiskodukaitsjate hulk maakonnas rohkem kui kahekordistunud. Tabelist on näha, et liikmete arv on kõige jõudsamalt kasvanud aastatel 2004 ja 2009. Võib oletada, et 2009. aasta hoogne liikmearvu tõus oli seotud ringkonna instruktori Küllike Kaljendi tööleasumisega, mis andis võimaluse liikmete värbamisega süsteemsemalt tegeleda:

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
48	61	63	68	69	70	80

Väljaõpe ja tegevus

Aastatel 2003–2009 ringkonnas konkreetseid erialagruppe ei tegutsenud, küll aga oli teada, mis on iga aktiivse liikme n-ö tegevusvaldkond. Naljatamisi, ent ometi tõeteraga sees, võib öelda, et kõige tegusamad liikmed jõudsid igale poole ja olid pädevad igal erialal – kui vaja, tegid süüa, kui vaja, tegelesid teavitusega, vedasid sidetraate, käisid koormusmatkal ja laskmistel, korraldasid esmaabiõppeid ja tegelesid ka noortega.

Aastatel 2003–2007 oli baasväljaõppe läbiviimine ja läbimine ringkonnas üsna kaootiline, aga ei saa öelda, et seda üldse poleks toimunud. Aeg-ajalt siiski õpetati üht või teist baasväljaõppe teemadest või omandasid liikmed teadmised ja oskused praktika käigus. Aastast 2008, mil kinnitati uus baasväljaõppe kursusekava, on võimaldatud liikmetel aasta jooksul osalemine kõigil neljal moodulil. Mõnd moodulit on ka oma ringkonnas läbi viidud, nt toitlustamist viidi nii aastal 2008 kui ka 2009 läbi Raplamaal Põrgupõhja retke ajal kogu Põhja piirkonnale.

Mitmed naised on läbinud ka maleva korraldatud sõdurioskuste baaskursuse ning aastate jooksul on ringkonnas läbi viidud mitmeid erialakursuseid. Rapla ringkonnale omase eripära ja suunana nendel aastatel võib välja tuua turvalisuse. Ringkonnas on pea igal aastal kogunud spetsialistide eestvedamisel läbi viidud mõni turvalisusega seotud kursus, nt igapäevaturvalisus, kadunud inimese otsimine, ellujäämine metsas. Lisaks on toimunud mitmeid esmaabi alg- ja täiendkursuseid. Turvalisusele

tähelepanu pööramisega ja turvalisuskursuste läbiviimisega ringkonnas tegi algust aastatel 2003–2004 ringkonna esinaiseks olnud Tiina Kaffer.

Rapla ringkonna naiskodukaitsjad on aastate jooksul osalenud mitmetel Naiskodukaitsse ja Kaitseliidu Kooli üle-eestilistel kursustel, nagu Naiskodukaitsse ja Kaitseliidu välikokakursus, erinevad juhtimiskursused, ja administreerimiskursus Naiskodukaitsse vabatahtlikule juhile.

Ringkonnas on välja kujunenud ka kindel seltskond matkahuvilisi, kes osalevad aktiivselt sõjalis-sportlikel võistlustel. 2006. aastal võitis Rapla ringkonna võistkond koosseisus Aivi Tarvis, Milvi Kruustalu, Airika Troost ja Kaire Kuuselaas esikoha Naiskodukaitsse koormusmatkal ja 2008. aastal tehti sama võistkonnaga läbi ränk-raske Erna retk. Pea igal aastal on osaletud ka kohalikul Põrgupõhja retkel.

Koostöö

Rapla malevaga on ringkonnal suhted aja jooksul järjest paremaks läinud – tegutsetakse ühtse meeskonnana. Malevale on pakutud toetust eelkõige toitlustamisega ja oldud esindusega väljas kõigil maleva suurüritustel. Lisaks tegutsevad naised formeerimisüksustes.

Ringkond on teinud koostööd ka organisatsioonidega väljaspool Kaitseliitu, peamiselt neile toitlustust pakkudes.

Kokkuvõtteks võib öelda, et Rapla on end aastatel 2003–2009 näidanud pidevas arengus oleva ringkonnana – pole küll kusagile tormatud, aga tasasel, ent endale omasel järjekindlal ja turvalisel sammul on tüüritud liikmete suurema arvuni, eesmärgipärasema väljaõppeni, heade tulemusteni võistlusmatkadel ja tulemusliku koostööni malevaga.

Rapla ringkonna aastapäev 2010.

Foto: Pirk Peterson

Aasta 2010

Küllike Kaljend

Nele Sarrapik

Asjad ringkonnas arenevad iga päevaga, teosammul, aga siiski. Mõtted ringkonnas arenevad linnutiivul, lihtsalt teod ei jõua neile veel järele.

2010. aasta alguses oli Rapla ringkonnas 80 tegevliiget. 2010. aasta jooksul lahkus ringkonnast seitse liiget, kellest viis arvati organisatsioonist välja passiivsuse tõttu ja kaks omal soovil. Juurde tuli 13 uut liiget. Seega oli 2010. aasta lõpul Rapla ringkonnas 86 tegevliiget.

2010. aasta teisel poolel käis koos Rapla jaoskonna üldkoosolek, kus muuhulgas arutati võimalikku jaoskonna poolitamist seoses vajadusega hoida iga liikmega isiklikku kontakti, mis suure liikmete hulga juures kaduma kipub. Üldkoosolek andis heakskiidu mõttele teha Rapla jaoskonna baasil ka uus jaoskond keskusega Kaereperes, kuhu hetkel olid koondunud mitmedki Rapla jaoskonna aktiivsed liikmed.

2010. aastal hakkasid ringkonna ja jaoskondade juhatused aktiivselt tegelema erialagruppide moodustamisega, alustades kindlakstegemisest, millisesse gruppi iga liige kuuluda soovib. Seega, sisulise gruppide loomiseni ja grupijuhtide valimiseni on plaanis jõuda 2011. aasta alguses.

Rapla ringkonnas viidi sel aastal läbi baasväljaõppe esmaabi- ja organisatsiooniõpetuse moodulid. Ülejäänud moodulitel said ringkonna liikmed käia osalemas teistes ringkondades. Ringkonnas viidi läbi pereturvalisuse päev ja mitmeid käsitööõppeid, treeniti võistlusmatkade tarbeks. Mitmed liikmed osalesid Kaitseliidu Kooli kursustel. Hea meel on tõdeda, et üle mitme aasta lõpetas Rapla ringkonna liige sel korral ka Naiskodukaitse ja Kaitseliidu välikokakursuse. Rapla ringkond sai endale ka esimesed staabiassistendid: nimelt läbis 2010. aastal tervelt kolm ringkonna liiget staabiassistendi baaskursuse.

Rapla ringkonna võistkond osales ka Naiskodukaitse koormusmatkal, ent oli kahjuks sunnitud raskustele alla vanduma ja võistluse katkestama. Paremini läks aga üle-eestilisel Naiskodukaitse laskevõistlusel, kust tuldi tagasi üldarvestuses kolmanda kohaga. Häid lasketulemusi näidati ka Põhja piirkonna laskevõistlusel, kus kaks osalenud Rapla ringkonna võistkonda said teise ja kolmanda koha.

Põhja piirkonna koormusmatka korraldamine oli sel korral Rapla ringkonna õlul ja ilmselt võib seda uhkelt pidada ringkonna aasta ürituseks. Kogu võistlus oli huvitavalt ja vaheldusrikkalt üles ehitatud. Lisaks tavapärasele ülesannetele, nagu side, esmaabi ja organisatsiooniõpe, tuli võistlejatel näidata oma teadmisi ja osavust ka mitmel üsna palju elevust tekitanud alal, nagu hüdropuldiga märki laskmine, piimakotiga vee kandmine, loomade väljaheidete määramine, kanuusõit ja tuletõrjevoolikutega suusatamine. Matkaga jäid rahule nii kolmanda koha saavutanud Rapla ringkonna võistkond kui ka kõik teised osalejad. Korraldusmeeskond, eesotsas Aivi Tarvise, Triin Tähtla, Sirje Klemmeri ja ringkonna esinaise Pirkko Petersoniga, näitas laitmatut meeskonnatööd.

Üle-eestilise heakorrakampaania „Teeme ära!“ käigus puhastasid Rapla ringkonna naised võsast matkarada Jalase maastikukaitsealal. Talgujuht oli ringkonna liige Aive Küünarpuu ja talgutel osalesid mitmed ringkonnaliikmed, nende pered ja sõbrad.

Nagu juba tavaks saanud, osaleti ka sel korral üritusel „(M)elumess“, kus Naiskodukaitse oli väljas supipaja, pannkookide ja käsitöönäitusega. Lisaks tutvustati ennast

ja viidi lastele läbi mängu.

Märkimisväärne on kindlasti ka see, et 2010. aastal toimus Naiskodukaitse keskkogu Raplas ja traditsioonilise kõne isamaale pidas sel korral Rapla ringkonna esinaine Pirkko Peterson.

Vabariigi aastapäeva tähistamine Kaius 2010.

Foto: Küllike Kaljend

Tähistati ka mitmeid pidulikke üritusi. Vabariigi aastapäeva peeti seekord Kaius ja üsna eriliselt – joonistati ja kelgutati üheskoos ning loeti isamaalisi luuletusi. Naiskodukaitse mälestuspäeva tähistati Vigalas. Et meenutusi täis päevale ka midagi õpetlikku juurde anda, tutvustas ringkonna liige Ingrid Stahl osalejatele maitsetaime-dega ravimise põhitõdesid. Rapla ringkonna aastapäeva tähistati Velisel Sillaotsa talumuuseumis üheskoos leivaküpsetamist õppides. Aasta võeti kokku ühise mee-leoluka jõulupeoga Kaereperes Valtu seltsimajas.

Käsitöölembese ringkonnana osaleti ka Naiskodukaitse üle-eestilises projektis „Kindad“, mille käigus Rapla ringkond panustas 20 paari enda tehtud ja kodukohamustriliste sõrmkinnaste kudumisega Afganistanis missioonil viibivatele sõduritele.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et Rapla ringkonnal on olnud mõõdukalt tegus aasta, mille vältel on üht ja teist jõutud ära teha. Palju on sündinud plaane uue aasta ja edasise tegevuse jaoks, nüüd tuleb neid lihtsat ellu viima hakata.

SAAREMAA RINGKOND

Aastad 2003–2009

Rita Loel

NKK Saaremaa ringkonna tegevus aastail 2003–2009 on olnud niivõrd värvikas, mitmekesine, huvipakkuv ja tegus, et raske on kõike seda nii lühidalt kokku võtta. Samuti jääb nende aastate sisse palju erinevaid jaoskondade esi- ja aseesinai, juhatuste ja revisjonikomisjonide liikmeid, et ka nende eraldi äramainimine läheks liiga pikaks. Siin aga tegevusest üldiselt ja nii lühidalt kui võimalik.

1994. aastal taastatud Saaremaa ringkond koondas enda alla 2003. aastaks tegusaid naisi Kuressaarest Muhu ja Sõrveni. Ringkonna meditsiinieriala tegemisi juhtis Mare Kirr ning toitlustajaid Taimi Kiissa.

Struktuuri ilmestasid suhteliselt väikesearvulised, ent teotahtelised (!) jaoskonnad, mis 2004. aastaks tegutsesid Kuressaares, Muhus, Orissaares, Pihtlas ja Sõrves. Liikmeid arvati kokku 70 ringis ning peamiseks tegevuseks lisaks oma erialasele ja juhtide väljaõppele oli (nagu see on ka praegu) maleva ürituste tagamine. Et aga Saaremaale suured õppused-ettevõtmised harva satuvad, tuleb ära märkida 2004. aastal Karujärvel korraldatud Eel-Erna tagamist ning 2006. aasta suurt mereparaadi. Mõlemal neist said saare naised tunda, kuidas hakkama saada suurte rahvamasside toitlustamisega (lisaks muud ülesanded, mida ajalooliselt esimene Eesti mereparaad enesega kaasa tõi).

2006. aastal, mil ringkonnas toimus esinaise vahetus – kooliõpetaja Ellen Kase asemel valiti esinaiseks ajakirjanik Rita Loel –, otsustati, arvestades toonast üldist suunda Kaitseliidus ning silmas pidades jaoskondade väikesearvulisust ja kohapealsete juhtide nappust, alles jätta kaks jaoskonda, mis jäid tegutsema kahe kompanii (Kuressaare ja Orissaare) juures. Samal ajal võeti suund korraldada väljaõpe erialarühmade põhisel (lisandus kriisiabi rühm).

Ringkonna väljaõpe on olnud algusaegadest peale väga heal tasemel. Meil on esmaabiinstruktor Mare Kirr ja -õpetajad Ene Vokk ning Kaarin Peet. Toitlustusteadmisi on andnud liikmetele suurte kogemustega Taimi Kiissa. Võimalusel on rakendatud oma liikmete teadmisi ja oskusi – nii on juhtimiskoolitusi läbi viinud Ellen Kask ja Rita Loel, avalike suhete õppepäevadel on üles astunud maleva propagandapealik kapten Taavi Tuisk ning samuti Rita Loel. Korraldatud on ka kaks suuremat väljaõpet Lääne piirkonnale – missiooniperede toetusprogrammi õppepäev Kuressaares (2006) ning avalike suhete õppepäevad Torgus (2007).

Oluliseks on peetud liikmete koolitamist ka väljaspool ringkonda. Nii on osaletud välikokakursustel (seitse naist), peolauakursusel (üks), instruktorikursuse lõpetanuid on olnud neli, avaliku esinemise kursustel osalejaid samuti neli, juhtide koolitusel käinuid viis ning administreerimiskoolitusel kaks liiget. Igapäevaturvalisuse kursusel osalejaid on olnud kaks ning staabiassistente on koolitatud kuus.

Ringkonnas on igal aastal toimunud baasväljaõppe kursused. Kui 2000-ndate alguses viidi läbi peamiselt toitlustus- ja esmaabikursusi ning sõjalised teadmised saadi Kaitseliidu sõduri baaskursusel, siis alates 2005 on lisandunud ka organisatsiooniõpetus. Heaks tavaks on olnud ka aastalõpukoolitus ringkonna juhtidele, kus aru

peetud nii kriisikomisjonide kui värbamismeetodite üle, räägitud ringkonna tegemistest ning saadud teadmisi eneseabist, motivatsioonist ja avalikust esinemisest.

2007. aastast, mil Saaremaa võistkond esimest korda osales Naiskodukaitse koorumusmatkal, on koju toodud võidukarikaid ja n-ö parima tiitleid. Võistkonna põhikoosseis on olnud Aire Pahapill, Tiitu Naagel, Liisi Preedin ja Heli Armus. Kindlasti on saarlaste kõige tublimaks tulemuseks 2009. aasta Erna retke 15. koht, mis on läbi aegade parim naisvõistkonna tulemus sellel karmil militaarmatkal (Liisit asendas Aune Surva Tallinnast). Kuid tüdrukute „kontol“ on head tulemused teistelgi patrullvõistlustel – Valge Laev 2007–2009 (parim naisvõistkond), NKK koorumusmatk (esimene koht 2007), Eel-Erna 2009 – taas parim naisvõistkond.

Saarlaste au ja uhkus, "Erna-team". Ükskõik, kuhu tüdrukud lähevad, ikka tulevad nad koju võiduga, enamjaolt on tiitliks "parim naisvõistkond". Foto: Saaremaa ringkond

Uhke võib olla ka selle üle, et üks saarlane, Eela Saat Orissaare jaoskonnast, on nii täpse silmaga, et kaitseliitlased võtavad ta alati kaasa laskevõistlustele, üks tublimaid tulemusi Eelal on olnud kindlasti 2009. aasta karikavõit KL meistrivõistlustel laskmises individuaalarvestuses.

Saaremaa ringkonda on algusaegadest peale iseloomustanud osalemine erinevates ettevõtmistes. Kui eelmisel sajandil ja ka selle sajandi alguses osaleti palju erinevatel maakonna üritustel (turvapäevad, valdade laulupäevad, külade ettevõtmised) ennekõike supikatlaga, siis 2007. aastast on organisatsioonist väljapoole suunatud ettevõtmistega juba ise tulnud maakonna ürituste kaardile. Nii on saarlaste firmaüritusteks kujunenud Saare maakonna Aasta Ema ja Aasta Isa valimised. Aasta Ema valimiste patroon on endine NKK esinaine Dagmar Mattiisen ja Aasta Isa valimistel admiral Tarmo Kõuts.

Vabariigi 90. sünnipäev aastal 2008 tõi ka Saaremaa naiskodukaitsete tegemistesse rõõmu. Nii olid naiskodukaitsejad maakonnas maavanema palvel piduaasta avaürituse peoperenaisteks ning osalesid oma koduvaldade aastapäevaüritustel.

2009. aastal olid naiskodukaitsjad Kaali järve ääres toimunud maakonna võidutule jagamise tseremoonial valdade tuletoojate saatjateks.

2009. aastal otsustati aga kutsuda üles kõiki saarlasid kuduma sokke saarlastest ajateenijatele. Koos ajalehega Oma Saar ja Raadio Kadiga algatatud ettevõtmine õnnestus nii hästi, et lisaks vahipataljoni ja mereväe saarlastele said jõuluks soojad sokid jalga ka Kuressaare linna vapilaeva Admiral Cowan meeskond.

2007. aastast taastati ringkonnas vana teeõhtute traditsioon. On toredaks tavaks, et neil kokkusaamistel, mis toimuvad maleva staabimajas korra kuus, saab lisaks oma organisatsiooni puudutavatele küsimustele kuulata ka põnevate külaliste esinemisi. Nii on teeõhtutel käinud oma tegemistest rääkimas näiteks kaitseminister Jaak Aaviksoo, ajaloolane Mart Laar, olümpiavõitja Erki Nool, saarlasest riigikoguliige Kalle Laanet, maavanem Toomas Kasemaa, Kuressaare linnapea Urve Tiidus, maakonna jõustruktuuride juhid ning saarlasest mere-, riigi- ja sõjamees Tarmo Kõuts.

Admiral Kõuts on olnud viimastel aastatel suur Saaremaa naiskodukaitsjate toetaja, annetades NKK Saaremaa ringkonnale lipu, mis õnnistati mälestuspäeval, 20. aprillil 2008 Kaarma Peeter-Pauli kirikus.

Saaremaa ringkonna lipu õnnistamine aprillis 2008. Vasakult: Saare maavanem Toomas Kasemaa, lipu annetaja admiral Tarmo Kõuts, ringkonna esinaine Rita Loel ja aseesinaine Kaia Latkin. Foto: Irina Mägi/Meie Maa

Kui rääkida veel toredatest traditsioonidest, siis aastast 2004 on ringkonna uuteliikmetel olnud võimalus kaitseväelase pühalik töötus anda just NKK mälestuspäeva jumalateenistusel, mida on tähistatud küll maakonna erinevates kirikutes, kuid naiskodukaitsjast kirikuõpetaja Anu Konks on olnud alati see, kes on jumalateenistuse läbi viinud.

Samuti on iga-aastases tööplaanis olnud lahtiste uste päev „NKK tuleb külla“. Külalised on käidud Mustjalas, Valjalas, Leisis, Orissaares ja Muhus ning tekitatud on alati suur huvi ringkonna tegemiste vastu. Ehkki tihtilugu tuleb ühes või teises vallas käia

mitu korda (huvi tekitamisest avalduse kirjutamiseni läheb teadupärast veidi aega), saadi 2009. aastal juurde koguni 34 uut liiget. See oli tulemus, mis vääris üleriigilise värbamisvõistluse võitu.

Kui 2005. aastani tähistati ringkonna taastamise aastapäeva, siis viimastel aastatel on aastapäevapidu toodud detsembrisse, sest just 8. detsembril 1925 moodustati esimene NKK jaoskond Saaremaal Kuressaares. Siis tänatakse ka tublimaid tegijaid ning kaks aastat on välja antud ka Saaremaa Aasta Naiskodukaitsja tiitlit – 2008. aastal sai selle Maret Koor ja 2009. aastal Sille Lapp. Saaremaa naiskodukaitsjaid on märgatud ka väljaspool organisatsiooni – nii omistas Saaremaa Ettevõtlike Naiste Assotsiatsioon ringkonna kauaaegsele esinaisele Ellen Kasele Saaremaa Aasta Naine 2005 tiitli just tegevuse eest vabatahtlikus riigikaitseorganisatsioonis. Aire Pähapill oli 2007. aastal üks neljast saarlasest, kellele anti Eesti Aasta Vabatahtliku tiitel (Airele sai samal aastal osaks ka au tuua maakonda presidendi võidutuli). 2009. aastaks oli Kaitseliidu keskjuhatus annetanud kolmele Saaremaa naiskodukaitsjale ka Valgeristi III klassi teenetemärgi – 2007 pälvis tunnustuse Ellen Kask, 2009 aga Rita Loel ja ringkonna auliige Ursula Liivmann, vanaproua, kellel 2009. aastal möödus 70 aastat Naiskodukaitsesse astumisest.

Saaremaa ringkonna auliikmel Ursula Liivmannil on külas KL Saaremaa maleva pealik major Toomas Luik, et annetada vanaprouale KL Valgerist. Foto: Rita Loel

Aastaid 2003–2009 Saaremaa ringkonnas jäävad meenutama eelkõige muudatused struktuuris, ringkonna esinaise vahetus, liikmete arvu kasv ning suured saavutused ja võidud üle-eestilistel sõjalis-sportlikel üritustel. Aga ka uued, meedia tähelepanu pälvinud algatused, nagu Aasta Ema ja Isa valimised, sokikudumise aktsioon ning 2006. a toimunud mereparaad.

Aasta 2010

Rita Loel

Tundub, et mida aeg edasi, seda tegusamaks meie ringkond aastatega muutub. Võib vast öelda, et kogu 2010. a vältel tegutseti ringkonna 85. aastapäeva vaimus, mis 11. detsembril tipnes suurejoonelise tähistamisega Sandla Rahvamajas. Seal esietendus ka juba teine näitemäng sel aastal, „Mariet oodates“, mis on otseselt pühendatud esimesele esinaisele Marie Svenssonile. Aga nüüd kõigest lähemalt.

Naiskodukaitse Saaremaa ringkond alustas oma 85. aastat 109 liikmega. Aastal 2010 värvati uusi tegevliikmeid üheksa, välja arvati kaks, seega aasta lõpus oli Saare ringkond 116-liikmeline. Oma ülesannet – liikmeskonda kasvatada 120-ni – küll ei täidetud, kuid selle eest sai panustatud ilmselgelt kvaliteedile. Loodetavasti see tendents jätkub ka järgmisel aastal.

Aasta algul oli Saaremaa üks kahest ringkonnast, kus veel ei olnud palgalist instruktorit. Instruktor Riina Allik asus ametisse veebruaris 2010.

Traditsiooniliselt algas Saaremaa naiskodukaitsjate aasta 3. jaanuaril, Vabadussõjas võidelnute mälestuspäeval küünalde süütamisega Kuressaare ja Valjala Vabadussõja ausambale. Aasta algul toimetas agaralt ringkonna revisjonikomisjon, vabariigi aastapäeval oldi väljas nii Kuressaares kui ka malevas toimunud kõnekoosolekutel ning võidupühal oldi taas Kuressaares rivis – seda pärast 71-aastast vaheaega.

Vabariigi aastapäev tõi aga saare näitetrupile tervelt neli etendust – Vabadussõjast kõnelevat näitemängu „Isamaa ilu hoieldes...“ mängiti täismajadele Kuressaare ametikoolis (kaks etendust), Kuressaare gümnaasiumis ja ka Kärla klubis. Kui siia liita veel aprillikuine ülesastumine NKK mälestuspäeval Muhus Liiva klubis, nägi tükki umbkaudu 600 vaatajat, kellest enamik olid noored.

Viimati olid Saaremaa naiskodukaitsjad Kuressaare kesklinnas rivis 1939. aastal, mil president Päts Saaremaad külastas. 2010. aasta võidupühal tervitati kuressaarlasi taas.
Foto: Saaremaa ringkond

Lisaks veel traditsioonilised mälestuspäeva jumalateenistus (kus teenib ikka oma naiskodukaitsjast kirikuõpetaja Anu Konks) ja ringkonna aastapäev. Mälestuspäeval süüdatakse ikka küünlaid endiste naiskodukaitsjate koduvärvates.

2010. aasta suvel võeti ette ajalooetk, mille käigus külastati Kudjape kalmistul asuvat kümnet endise naiskodukaitsja hauda. Ringkonna esinaine käis aga Kultuurkapitali Saaremaa ekspertgrupi ja maleva toel Rootsis ning viis küünlad mõlema ennesõjaaegse ringkonna esinaise viimsesse puhkepaika – Marie Svenssoni (NKK-s tuntud Laurits-Bondartschuki nimega) hauale Falköpingi kalmistul ning Lydia Kalmi puhkepaika Stockholmi metsakalmistu Mälestussalus.

Kindlasti tuleb märkida, et Aasta Ema/Isa valimiste juurde kuulub lapiteki õmblemine – ühisprojekt kodutütardega.

Ringkonnakogul tõdeti, et ollakse maakonna suurim ja väärikum naisorganisatsioon, keda teatakse-tuntakse ning kelle tegevusel on kaalu – ka maavanem Toomas Kase-
maa pidas oluliseks Saaremaa naiskodukaitsjaid ringkonnakogul tervitama tulla.

Kui vaadata Saaremaa ringkonna tööplaani, on see üpriski tihe, sest lisaks oma ettevõtmistele toitlustatakse ja tagatakse esmaabi kõikidel maleva õppustel-harjutustel. Neid ettevõtmisi tuleb aasta peale ligi 30.

2010. aastal on suudetud toimima saada oma toitlustus- (juht Anneli Juudas), esmaabi- (Urvi Kask), kriisiabigrupp (Ingrid Klaus) ning avalike suhete grupp (Rita Loel). Veidi nõutuks teeb vaid see, et malev staabitöös ja formeerimises naisi ei rakenda. 2010. oli esimene aasta, mil suudeti läbi viia NKK baasõpe täies mahus (varasematel aastatel sai komistuskiviks staabitund) – instruktoriteks Taimi Kiissa (toitlustamine), Kaarin Peet ja Ene Vokk (esmaabi), Evely Aavik, Rita Loel, Heiko Kull (organisatsiooniõpe). Vaid sõdurioskuste mooduli läbiviimisel abistasid meid maleva instruktorid Aigor Paas ja Henno Rüütel.

Kuid Saaremaa võistkond (Aire Pahapill, Liisi Preedin, Heli Armus ja Tiiu Naagel), kes toonud koju palju parima-tiitleid, võitis tänavu NKK koormusmatka (Tiiu asemel „laenutati“ võistkonda Lääne malevast Evelyn Ojasoo) ja oli parim naisvõistkond Põrgupõhjal, Valgelt Laevalt toodi koju kolmas koht. Saaremaa Aasta Naiskodukaitsja tiitli otsustas aga ringkonna juhatus anda 2010. aastal Laine Tarvisele – väarikale liikmele, kes teeb oma innustunud toimetamistega silmad ette endast mitu korda noorematele.

SAKALA RINGKOND

Aastad 2003–2009

*Ene Sügav
Kerstin Käärrik*

2008. aasta alguseks oli Sakala ringkonnal tegevliikmeid 62, aasta lõpuks 53. Aasta hiljem oli tegevliikmeid juba 61. Lisaks on Sakala ringkonnal kaks auliiget: Alide Luts ja Leida Leiur.

Naiskodukaitse juubelikonverentsi aastal muutus ringkonna esinaine, Juta Kobina vahetas välja Malle Lohk. 2008. aastal valiti uueks esinaiseks Vika Laan (praegu Zieds), sama aasta detsembrist hakkas tööle ringkonna palgaline instruktor Piret Taim.

Erialagrupid

2003. aastast on Sakala naiskodukaitse tegevus olnud üsna mitmekesine – naised on saanud valida meelepärase erialagrupi. Meditsiinigrupp on saanud esmaabikoolituse dr Andres Lehtmetsalt, osalenud väljaõppel, kuidas tulla toime kriisiolukorras, samuti Merese kriisiabikoolitusel. 2008. aastast juhib gruppi vabatahtlik instruktor ja esmaabiõpetaja Urve Loit, kes on tegev ka Naiskodukaitse keskjuhatuses. Tema eestvedamisel korraldatakse grupi täiendõpet ja kokkusaamisi kuus korra. Meditsiinigrupp osales 2009. aastal ka Kaitseliidu suurõppusel ORKAAN.

Igal aastal võtab toitlustusgrupi kaks liiget osa välikokakursusest, millele järgneb praktika Erna retkel. Esinaine Malle Lohk on muude ülesannete kõrval juhtinud toitlustusgruppi ja läbinud 2006. aastal Kaitseliidu Koolis Alul instruktorikursuse.

Sakala Naiskodukaitse tublid toitlustajad on olnud Egle Reinup, Aili Mägi, Karita Tonni, Kaja Raidma, Aili Ott, Tiia Kivisaar, Kadri Vaher ja Eda Sams.

Side- ja staabigrupis on liikmeid kõige vähem. Ehkki vabariiklikke sidevõistlusi ei toimu, on õppepäevadest naised osa võtnud.

Väljaõpe ja tegevus

Õppekavas on igal aastal mahukamad Naiskodukaitse baasväljaõpe ja sõduri baas-kursus.

Igal aastal on võimalus läbida jaoskonna esinaise kursused. 2006. aastal läbis staa-biassistendi ingliskeelse kursuse, mille lõpetamine toimus Rootsisis, Rahel Salujärv. Eestikeelsel kursusel käis 2007. aastal Tiina Ott.

2006. aasta augustis käis Sakala naistest rahvusvahelises militaarlaagris Lätis Dobeles Evelin Lappalainen. Sellest on Evelin kirjutanud järgmist:

„6.–11. augustini toimus Lätis Dobeles Rootsi, Läti, Leedu ja Eesti naiskodukaitsjate õppelaager Hedgehog 2006 (Siil 2006). Laagri eesmärk oli harjutada sõjalist koostööd, õppida üksteiselt ja, mis peamine, teha seda ainult inglise keeles. Instruktoriteks olid Läti Zemessardze ohvitserid. Neli pikka päeva olid teooriatunnid klassis, praktika väeosa maa-alal ja vabamas looduses. Laager loeti õnnestunuks ja loodeti sellele jätku tulevikus.”

Instruktorikursuse on läbinud Helena Minina 2006. aastal ja andnud ise tunde sõduri baasõppekursusel ning BVÕ-I. Instruktorikoolituse on läbinud veel Vika Zieds (endine Laan), Leana Lemming ja Urve Loit.

Uudsenä on tulnud peretoetusprogrammi kursus ja ellujäämine kriisiolukorras. Vii-

mastest võttis osa Eda Sams. Juhtimiskoolituse I ja II osa on läbinud Kerstin Käärrik, I osa Aili Mägi.

2008. aastal kasutati elavalt võimalust käia Kaitseliidu Kooli kursustel. Huvitav oli aprillis toimunud laskur-sanitari kursus. Võeti osa ka igapäevaturvalisuse, välikoka ja PR-grupi juhtide õppepäevadest.

Sportitegevuses on Sakala naised väga tublid. 2006. aasta Kaitseliidu suvepäeval sangpommi tõstmises saavutas naistest esikoha Leili Särg. 2005. aasta Naiskodukaitse spordilaagris said Sakala naised oma taidluskavaga "NKK teel tänapäeva" esikoha ja aastal 2007 toodi koju jällegi esikoht Ulge spordilaagrist.

Järjekindlalt on osa võetud Naiskodukaitse koormusmatkast, milles 2006. ja 2007. aastal said võistkonnad teise koha. 2006. aastal kuulusid võistkonda Relly Virgla, Evelin Lappalainen, Aili Mägi ning Egle Reinup, 2007. aastal asendas Rellyt Vika Laan (Zieds).

2003. aastal tulid Sakala naised Naiskodukaitse laskevõistlustel ja Kaitseliidu suusavõistlustel Naiskodukaitse arvestuses auhinnalistele kohtadele.

2005. a saavutati vabariiklikul väikekalibriilistest relvadest laskmises kolmas koht.

2006. a Lõuna piirkonna laskevõistlustel sportpüssist samuti kolmas ja sportpüstolist esimene koht. Kolmas koht saadi sportpüssist laskmisel ka 2007. aastal. Samal aastal jäi samaks koht ka kompaniidevahelistel karikavõistlustel.

Sakala naiskodukaitsjad pole vahele jätnud ka maleva üritusi, nagu Laidoneri marss, Rebaseretk ja isegi Sõduriproov.

Sakala ringkonna naised demonstreerimas oma oskusi maakaitsepäeval Viljandis 2009. Foto: Piret Taim

Lõuna piirkonna laskevõistlusel saavutati 2009. aastal neljas koht. Kaitseliidu karika töid ringkonda suusanaised. Osaleti Eel-Ernal, Valgel Laeval, ORKAAN-il ja Sakala maleva korraldatud Rebaseretkel. Esindus oli väljas ka esmaabi erialavõistlusel.

19.–20. septembril 2009 toimus NKK esimene üleriiklik avalike suhete ja ajaloo erialavõistlus, mille võitis Sakala ringkonna esindus. Võistlus koosnes orienteerumisest, kus tuli tunda nii Eesti kui NKK ajalugu. Kuulanud ära pressiteate ja meediaplaani loengud, tuli need ka valmis kirjutada. Kodutööna valminud NKK värbamisplakat õnnestus suurepäraselt. Esikohale tulnud võistkonnas olid Lembe Lahtmaa, Kerstin Käärik, Ene Sügav ja Jane Särg.

Üleriigiliselt liikmete värbamise võistluselt toodi ringkonnale diplomi.

Esimese Naiskodukaitse ringkonnana sai Sakala oma lipu 2007. aasta veebruaris. Lipu kavandi autor on Priit Herodes ja selle valmistamiseks kasutati ringkonnas liikmemaksudena kogutud raha, kahe vallavalitsuse ja Kaitseliidu Sakala maleva juhatuse abi. Lipp õnnistati vabariigi 89. aastapäeval Viljandi Pauluse kirikus.

Vahvad üritused olid stiilipidu „Kes ma soovin olla“ ja „Mutionu jõulud“. Meeleolukas oli uute tegevliikmete ehk rebaste ristimine. Kampaanias „Kliimamuutuste vastu“ tehti lumememmesid.

Koostöö

Viljandi maakaitsepäeval 2009. Tiina Taim ja Marju Lohk.

Foto: Vika Zieds

Toitlustusgrupp tagab söögi malevale ja noorte üritustel, laud kaetakse ka pidulikel vastuvõttudel. Hakkama on saanud ka suurtoitlustamisega vabariiklikul meeste ja poiste laulupäeval Viljandis 2003. aasta suvel, mil sööjaid oli kokku 2500. Väljaspool

malevat on Sakala naised toilitlustanud Eesti Tarbijate Ühistu suvelaagris Ulgel 2005. aastal, rahvusvahelises politseinike laagris 2004. aastal, Õhuseiredivisjoni suvepäevadel, Viiratsi valla päevadel, Võrtsjärve mängudel jm. Samuti on naiskodukaitsjad toilitlustanud Viljandi linna üritustel, näiteks töölaagrite lõpulaagris 2006. aastal, kus osalesid ka Läti koolinoored.

Koostöö kodutütarde ja noorkotkastega on järjepidev, tähistatakse koos vastlapäevi, osaletakse laagrites ja õppematkadel.

2009. aasta emadepäeval küpsetati koos kodutütardega pannkooke, lapsed meisterdasid oma emadele lillekimpe. Igal kolmapäeval kootakse tütarlastega ühiselt ka sokke, mis kingitakse kodututele.

Organisatsiooni tutvustamine ja heategevus

Ringkonnal on mitmeid huvitavaid üritusi laiale osalejaskonnale: Vigurvänt, lastekaitsepäev Suure-Jaanis, koostöös politseiga koolilaste turvamine 1. septembril, jõulupeod koos peredega.

Ringkonna jõulupidu 2009. Keskel Tiina Taim.

Foto: Vika Zieds

Veel viiakse läbi aiakujunduse ja heakorraõppust, Suure-Jaani gümnaasiumi metsalaagrit.

Jõulukuul toetati laste turvakodu. Annetusena saadud raha eest osteti toiduaineid, sealhulgas kommipakid kõigile lastele, kes seal aasta jooksul olid peavarju leidnud. Organisatsiooni on tutvustamas käidud politseiprefektuuris.

2009. aasta alguses koostati ringkonda tutvustav voldiku ja 23. märtsil toimus maleva staabis avatud uste päev.

Sakala ringkonna veebipäevikut peetakse alates septembrist 2009, administraatori ülesannetes on Urve Loit.

Aktiivset kasutamist on leidnud Sakala ringkonna tegevliikmete list.

Aasta 2010

Lembe Lahtmaa

Ringkonnas on kaks jaoskonda: Viljandi ja Suure-Jaani. 1. jaanuaril 2010. aastal oli NKK Sakala ringkonna liikmeskonnas kokku 65 tegevliiget, kolm auliiget ja üks toetajaliige, novembriks oli tegevliikmete arv suurenenud 77-ni. Ringkonna juhatuse koosolekud toimuvad enamasti kord kuus. Ringkonna esinaine on Vika Zieds ja aseesinaine Karin Ilus.

Toitlustusgrupi liikmetel jätkub tegevust aasta läbi. Kevadel viidi NKK vabatahtliku instruktori Leana Lemmingu eestvedamisel läbi toitlustamise baasväljaõppe teoreetiline osa staabis ja sügisel praktiline osa reservõppe kogunemisel Välustel. Kursuse lõpetas seitse tegevliiget. Sealsamas toitlustati ka riigikaitselaagris osalejaid. Läänemaal Tuksis toimunud üleriigiliselt toitlustuse erialavõistluselt tuli Sakala ringkonna võistkond koju auväärse teise kohaga. Sakala osales koosseisus Ele Lehes, Leili Särg ja Tiiu Taul.

Mais toimus koolitus, kus õpiti kasutama wok-panni ning valmistama sellega hõrgutavaid roogi. Novembris toimus garneerimiskursus.

Ringkonna meditsiinigruppi juhivad 2008. aasta lõpust NKK vabatahtlik instruktor, esmaabiõpetaja Urve Loit, kes on tegev ka Naiskodukaitse keskjuhatuses. Tema eestvedamisel korraldatakse meditsiinigrupi täiendõpet ja kokkusaamisi. Juunis 2010 toimus Viljandimaal esmaabi täiendõppe välilaager, kus osalesid Järva, Valga, Sakala ja Võru ringkonna instruktorid ning neljaliikmelised meeskonnad. Esmaabi baasväljaõppe läbiviimisel tehakse tihedat koostööd teiste ringkondade instruktoriga. Septembris toimunud üleriigilisel esmaabi erialavõistlusel sai Sakala ringkonna koosseis 12 võistkonnast viienda koha.

Avalike suhete grupp tutvustas aprillikuus Viljandi haridusmessil noortele Naiskodukaitset.

Toimunud üritustest kirjutatakse ringkonna blogis (<http://nkksakala.blogspot.com/>), lisaks on huvilistel võimalus külastada Sakala ringkonna pildipanka Delfi keskkonnas. Ringkonna olulisemaid sündmusi kajastatakse ajakirjas Kaitse Kodu! ning Kaitseliidu Lõuna-Eesti malevate häälekandjas Oma Maa. Ringkonna ajaloo talletamise seisukohalt peetakse oluliseks kevadel valminud intervjuud auliige Leida Leiuriga.

Aseesinaine Karin Ilusa algatusel viidi 17.–19. septembril esimest korda Sakala ringkonnas läbi Naiskodukaitse baaskursuse sõdurioskuste moodul, mille käigus anti uutele tegevliikmetele algteadmised sidevahenditest, topograafiast, tulirelvadest, maskeerumisest, liikumisviisidest ning õpetati seljakotti pakkima. Kursuse lõpetas 12 tegevliiget. Varasematel aastatel oli ainuke võimalus sarnaseid teadmisi saada maleva korraldataval sõduri baaskursusel osaledes. See on aga tunduvalt mahukam.

Ringkonna liikmed osalevad aktiivselt üleriigilistel Kaitseliidu Kooli kursustel ja rakendavad õpitut teadmisi. Tegevliige Ene Sügav, kes läbis ka 2010. aasta algul organisatsiooniõpetuse instruktori täiendkursuse, korraldas novembris uutele tegevliikmetele organisatsiooniõppe kursuse. Mais ja septembris toimus ringkonna palgalise instruktori eestvedamisel administreerimisõpe, mis on mõeldud ringkonna ja jaoskonna juhatuse liikmete tegevuse ning omavahelise parema koostöö arendamiseks.

2010. aasta on Sakala naiskodukaitsjatele andnud mitmeid sportlikke elamusi. Veebruaris toimusid Järvemaal Valgehobusemäel Kaitseliidu meistrivõistlused suusatamises, Viljandimaale toodi vanuseklassis 35+ teise koha karikas. Spordigrupi eestvedaja Leili Särg on väga pühendunud ja hea organiseerija. Spordihuvilised käisid talvel kelgutamas ja suusatamas, kevadel kanuumatkal ja hilissuvel ratsutam. Ringkonna spordiesindus lõi kaasa augustis jõustruktuuride spordimängudel ja oktoobris toimunud spordipäeval läbis seitse tegevliiget kaadrikaitseväelase füüsilise ettevalmistuse testi. Kolm aktiivset liiget sai 2010. aastal ringkonna juhatuse otsusega võimaluse tasuta kasutada jõusaali.

Kevadel toimunud NKK laskevõistlusel sportrelvadest osalesid ringkonnast laske-treeningu parimad. Märtsis juba neljandat korda Sakala maleva korraldatud J. Kärneri laskevõistlusel Viljandimaal Välustel võistles ainsa naiskonnana Sakala ringkonna esindus.

Üleriigilisel võidupüha paraadil Viljandis marssis Sakala ringkonnast rivis 21 naiskodukaitsjat, lisaks toitlustati paraadil osalejaid ja tutvustati Naiskodukaitsset linna-rahvale. Seoses paraadi ettevalmistusega sai korrastatud just 2010. aastal paljude tegevliikmete Naiskodukaitsse pidulik vorm.

24. veebruaril toimunud vabariigi aastapäeva tavapärasel pidulikul jalutuskäigul läbi Viljandi linna kanti aga esimest korda seljas Naiskodukaitsse musti vormimantleid. Tähtsamad algatused 2010. aastal on kevadine seiklusmäng ja suvel toimunud jalgrattamatk.

Sakala Seiklus 2010 korralduskomitee.

Foto: Piret Taim

15. mail viisid Sakala naiskodukaitsjad esimest korda läbi seiklusmängu Sakala Seiklus 2010. Ürituse eesmärk oli propageerida Naiskodukaitsset, kaasata linnarahvast ning pakkuda tegevust noorkotkastele ja kodutütardele. Veidi üle 12 km pikkusega rajal ümber Viljandi järve tuli võistkondadel läbida üheksa kontrollpunkti, kus lahendati põnevaid ülesandeid matkatarkustest, esmaabist, ajaloo jm. Osalenud

13 võistkonnale tekitas kõige rohkem elevust muna püüdmise ülesanne ja enda meeleolukas tutvustamine raja lõpus. Lisaks kordaläinud ürituse korraldamisele valmistas rõõmu see, et pärast seiklusraja läbimist soovis neli naist Naiskodukaitsesega liituda.

Sakala Seiklus 2010 lõpetajate medalid.

Foto: Piret Taim

6.–8. augustil toimus meie ringkonna naiskodukaitsjate korraldamisel Mari Raamoti 138. sünniaastapäevale pühendatud jalgrattamatk. Retkel ümber Võrtsjärve osalesid organisatsiooni tegevliikmed Tallinna, Tartu, Valga ja Sakala ringkonnast. Kolme päeva päevaga sõideti ratastel läbi umbes 170 km. Kogu matk oli mõnus, osalejatele mugav ja kultuuriliselt hariv ning andis Võrtsjärve-äärsetest paikadest hea ülevaate. Matkalised said sõita parvsaunaga ja mängida *paintball*'i. Loomulikult külastati mitmeid huvipakkuvaid kohti, ka Mari Raamoti sünnikodust alles olevat ehitist Tarvastu vallas Kitsi külas. Matka mõttetalgutel koos välja arvamuse, et rahvuskultuuri hoidmise seisukohalt oleks oluline Mari Raamoti sünnitalu kohale paigaldada mälestuskivi. Loodetavasti algatati selle matkaga Naiskodukaitses jalgrattamatkade traditsioon.

Meditšiiniõppusest 11. juulil on kirjutanud Urve Loit: „*Esmaabi täiendõppelaager toimus südasuvel Lilli lähedal. Esmaabihuvilised ööbisid metsas ilma telgita ja järgisid laagrikorda. Palju keerulisi õppetunde toimus tihedas tempos ja erinevate meeskonnaharjutustega, näiteks pidid osalejad kandraami valmistama käepärastest vahenditest ja selle abil kannatanuid vedama. Esimese öö väheste unetundide jooksul sai kuulatud iga krõpsu ja hääliksust öisest metsast, seda enam, et samas piirkonnas oli vahetult karu liikvel nähtud... Laagriplatsi ta seekord külastama ei tulnud, kuid elevust tekitas siiski. Hoolimata väsimusest pakkus osalejatele elamuse vantsida rabamatkal päikesetõusuga... Koos sooritatud harjutused andsid osalejatele teadmise, et miski ei ole hirmus ja kõik on välilaaagriski üleelatatav, kui on meeskond, mille peale võib julgelt loota.*“

Koostöö Kaitseliidu Sakala malevaga toimub naiskodukaitsjatel nii meditsiini, formeerimise kui ka toitlustamise osas. Viljandi ja Tartumaa piiril leidis juulis aset kompleksõppus „Jõesuu 2010“, mille käigus viidi läbi Lõuna-Eesti päästkeskuse korraldatud suurõnnetuse likvideerimise simulatsioon. Meditsiinigrupi liikmed osalesid kannatanutele abi andmisel koostöös kiirabi, päästeameti ja politseiga, samuti löid naiskodukaitsjad kaasa nii õppusel osalejatena kui ka toiduvalmistajatena. Võeti osa traditsioonilisest Sakala maleva Laidoneri marsist veebruaris ja Alfons Rebase mälestusele pühendatud Rebaseretkest septembris. Alates 2010. aastast annab Kaitseliidu Sakala malev välja maleva Aasta Kaitseliitlase ja Aasta Naiskodukaitsja tiitlit, millega avaldatakse avalikku tunnustust eelnenud tegevusaasta eest. Sakala 2009. aasta naiskodukaitsjaks valiti Ele Lehes. Tiitel anti kätte vabariigi aastapäeva pidulikul vastuvõtul Ugala teatris.

Sakala ringkonna tegevliikmed Tiina Türk ja Kerstin Käärik on Kodutütarde rühma juhid. Kodutütardega koostöös toimus lihavõttepühade üritus, kus räägiti vanarahva kommetest ja meisterdati värvilistest kangastest tibusid. 28. mail tähistasid Sakala maleva noorkotkad organisatsiooni 80. aastapäeva, naiskodukaitsjate teha oli ürituse pidulik suupistelaud. Koostööüritusi maleva noorteorganisatsioonidega on rohkesti, ollakse aastaid pidanud koos vastlapäeva, osalenud noorkotkaste ja kodutütarde suvelaagrite õpitubades jne. Traditsiooniks on saanud ka teadmispäevalaste kooliteede turvamise projekt, kus 2010. aastal osales 11 naiskodukaitsjat, samuti lastekaitsepäevadel pannkookide küpsetamine Suure-Jaanis ja Viljandis. 14. mail toimus Viljandis lastele ohutut liiklemist propageeriv jalgrattavõistlus Vigurvänt 2010. Liikluskultuuri edendava päeva korraldas Lääne Regionaalse Maanteeameti Viljandi esindus koostöös politsei, päästeameti ja Punase Ristiga. Juba neljandat korda pakkusid Sakala naiskodukaitsjad Vigurvändal osalejatele võrratuid pannkooke koos vanaema maasikamoosiga.

Traditsiooniliselt tähistatakse ringkonna liikmetega koos emadepäeva ja jõulupidu. Väga olulised, eelkõige just sotsiaalses mõttes, on olnud ka pea igakuised erinevatel teemadel korraldatavad motivatsiooniüritused. Toimunud on ehete valmistamise, lauakatmise, arvutiõppe ning lauamängude õhtu, mis on pakkunud muuhulgas uutele liikmetele võimaluse n-ö vanade sekka sulanduda.

Loomulikult osaleti üleriigilises Naiskodukaitsese projektis „Kindad“ – Sakala ringkond kodus 15 paari sõrmkindaid sõdurpoistele Afganistanis. Mitmendat aastat järjest löid meie naised kaasa NKK suvemaja korrastustalgutel.

TALLINNA RINGKOND

Aastad 2003–2009

Jaanika Palm

Eveli Sammelselg

Kersti Tammekunn

Liivi Turk

Ajavahemik 2003–2009 on Tallinna ringkonnas üsna mitmes mõttes suurte muutustega edukas aeg – liikmeskond suurenes märkimisväärselt, loodi erialagrupid, samuti aktiivset kasutust leidev koduleht, ringkond sai endale lipu, kinnistusid mitmed uued traditsioonid. Paljuski toimusid need muudatused rõõbiti Naiskodukaitse üldise arenguga, kuid osaliselt kindlasti ka tublide vabatahtlike juhtide ja aktiivsete liikmete initsiatiivil. Muudatuste kõrval toimus ka igapäevane tavaline tegevus, korraldati erinevaid väljaõppeüritusi, käidi õppustel ja koolitustel Kaitseliidu Koolis, toitlustajad olid väga sageli väljas erinevatel üritustel. Allpool loeteludes toome välja vaid olulisemad hetked.

Liikmeskond ja juhtimine

12. novembril 2003. a loodi Tallinna maleva akadeemilise malevkonna juurde oma Naiskodukaitse jaoskond – akadeemiline jaoskond. Sellega saavutas Tallinna ringkond oma praeguse struktuuri seitsme jaoskonnaga. 2006. a tõstatas ringkonna esinaine Liivi Kosk (Turk) teema jaoskondade ühinemisest, lootes, et väiksema arvu jaoskondadega oleks lihtsam leida vabatahtlikke juhte ning osalejaid jaoskonna üritustele. 2007. aasta üldkoosolekutel arutati võimalikke ühinemisi, kuid kokkulepped jäid saavutamata ja ringkonna struktuur muutmata.

Aastatel 2003–2009 kahekordistus Tallinna ringkonna liikmeskond. Kui 2003. aastal oli liikmeid 69, siis 2009. aasta lõpuks juba koguni 161, koos kaheksa toetajaliikme-ga.

2003. aasta märksõnaks juhtimise valdkonnas võib nimetada liikmete andmebaasi loomist ning korrastamist, ka passiivsete liikmete väljaarvamist. 2005. aastal keskenduti erialarühmade moodustamisele ning sellele, et kõik liikmed oma eriala valiks. Tallinna ringkonna esimesed erialarühmad on avalikud suhted, side ja staap, toitlustamine, meditsiin ja kriisiabi, formeerimine, muusika ja sport.

2007. aastal loodi ringkonna esinaise Kersti Tammekunni ettepanekul kodulehe töögrupp ja alustati ringkonna kodulehe koostamist. Töögruppi vedas akadeemilise jaoskonna esinaine Eveli Sammelselg ja koduleht tehti lugejatele avalikuks 2007. a sügisel, aadressil <http://tallinn.naiskodukaitse.ee>. Hilisem tagasiside näitas, et oma koduleht parandas tunduvalt info liikumist ning ka uuteliikmetel oli koht, kust oma paljudele küsimustele vastus leida.

2003. aastast asusid tööle piirkonnavanemad. Põhja piirkonna esimeseks piirkonnavanemaks sai Tiia-Triin Truusa. Järgnevatel aastatel täitsid seda kohta ka Airi Neve (august 2005–märts 2006), Triin Tõnsing (märts 2006–juuni 2007) ja Kersti Podmošenski (kuni ringkonnainstruktorite palkamiseni). 2009. a veebruaris asus Tallinna ringkonna instruktorina tööle Eveli Sammelselg.

Väljaõpe

Baasväljaõpped toimusid regulaarselt koostöös Harju ja Rapla ringkonnaga. Alates 2008. aastast viiakse BVÕ-d läbi uue õppekava alusel. Kuni 2006. aastani korraldati ka BVÕ metsalaagrit, mis aga uues õppekavas enam nõutud ei ole ja seetõttu 2007. aasta plaani enam ei lisatud.

Tallinna ja Harju ringkonna naiskodukaitsjad saavad metsalaagrist 2006.

Foto: Tallinna ringkond

2006. aastal viidi esimest korda läbi ringkonna õppepäevad, mida võib lugeda administrerimisõppe eelkäijaks. Läbi aastate käsitleti õppepäevadel erinevaid ringkonna arengut puudutavaid teemasid: liikme isiklik arenguplaan, mentorluse rakendamine ringkonnas, meeskonnatöö arendamine jne.

Tallinna ringkonna liikme väljaõppevõimalusi iseloomustab väljavõte 2004. a tegevusaruandest: „BVÕ, etiketiloengute sari (2-osaline), relvaõpe, formeerimisõpe. NKK mälestuspäev toimus Metsakalmistul. Erna retkel osaleti staabiassistentidena. Liikmed osalesid üle-eestilistel õppustel (jaoskonna esinase kursus, välikokakursus, saatjagiidi kursus, staabiassistenti kursus, õhuvaatluskursus ja arvestaja kursus).“

Pidulikud üritused

Juba aastaid korraldavad naiskodukaitsjad maleva liikmete lastele jõulupeo. Algses käidi koos teatris lasteetendusel, kuid liikmeskonna kasvades kutsuti teater koju ja lapsed said päris oma peo. 2006. aastast korraldavad jõulupidu ringkonna juhatus ja toitlustusgrupp.

Traditsioonilise Naiskodukaitse mälestuspäeva pidamisel on kavas olnud küll filmiloeng Kinomajas, haudade külastamine Metsakalmistul kui ka loeng Eesti muinasusundist.

2007. aasta võidupüha paraadil oli Naiskodukaitse juubeliaasta puhul tuletoojateks naiskodukaitsjad ja kodutütred. Tallinna maleva tuletoojaks on endine ringkonna esi-

naine Sirle Baldesport.

Traditsiooniliselt tähistatakse detsembri alguses ringkonna aastapäeva ringkonna esinaise vastuvõtuga, kus tänatatakse tublimaid liikmeid. 2007. a oli eriline – 2. detsembril õnnistati Tallinna ringkonna lipp Püha Vaimu kirikus, lipu annetas Tallinna malev. Lipunaelte lööjaiks olid NKK esinaine Airi Neve, NKK Tallinna ringkonna taasasutaja Merle Sikka (Kodu), ringkonna esinaine Kersti Tammekunn ja KL Tallinna maleva pealik major Eduard Nikkari. Lipu õnnistas õpetaja Gustav Piir. Liputoimkonnas olid Pirjo Land, Sirle Baldesport ja Annika Hunt.

2009. a aastapäeval viis ringkond esimest korda ise läbi uute liikmete vande andmise tseremoonia. Enne seda käisid liikmed vannet andmas koos Tallinna maleva uute liikmetega.

Edukas osalemine võistlustel

Tallinna ringkonna naiskodukaitsjad on saavutanud häid tulemusi nii militaar- kui ka laskevõistlustel.

2004. a Naiskodukaitsse koormusmatkal saavutas Tallinna võistkond koosseisus Kai-ri Sirkel, Inna Turu, Eili Einama ja Sirle Baldesport esimese koha.

2005. a Naiskodukaitsse koormusmatkal saavutasid Tallinna naised taas esimese koha. Võistkonda kuulusid Lemme Berkis, Helle Jürna, Airi Neve ja Kersti Tammekunn.

2007. aastal osales 4-liikmeline naiskond Erna retkel ning saavutas üldarvestuses 20. koha, seljatades kolm meeste võistkonda, lisaks katkestanud viis võistkonda. Kangete naiste võistkonda kuulusid Sirle Baldesport, Riina Mäemets, Airi Neve ja Kersti Tammekunn.

2005. aastal oli Tallinna ringkond Naiskodukaitsse laskevõistluse korraldaja ning samalt võistluselt nopiti ka esikoht. Võidukasse võistkonda kuulusid Karin Muru, Lemme Berkis ja Milana Neemelaid. Piirkondlikelt ja üleriigilistelt laskevõistlustelt nopiti esikolmikukohti ka hilisematel aastatel.

2003. aasta Naiskodukaitsse spordipäevadelt tuldi koju esimese kohaga. 2005. aastal aga saavutati üldarvestuses teine koht. Võistlusaladeks olid jalgpall, võrkpall, orienteerumine, viktoriin ja võimlemine. Antud ürituselt mindi koju uue ideega – luua Tallinna ringkonna jalgpallivõistkond. Trenne hakkasid igal nädalal tegema Pirjo ja Peeter Land ning grupp käis koos kuni 2009. a kevadeni.

Heategevuslikud ja avalikkusele suunatud projektid

Kuni aastani 2008 (v.a 2007, mil balli ei toimunud) müüsid Tallinna ringkonna naiskodukaitsjad roose heategevuslikul Valge Roosi ballil.

2009. aasta mais korraldati esimene väljapoole suunatud heategevuslik projekt – „Viikingite aardejaht“ Nõmmel, projektijuhiks Erle Eenmaa. Põneva orienteerumismängu piletitulu ning hiljem liikmetelt korjatud annetused läksid Tallinna Naiste Kriisikodu toetuseks, kogusummaks sai 10 000 krooni.

2009. aastast panid naiskodukaitsjad Marilin Prantsi eestvedamisel aluse heategevuslikule käsitöömüügile Tallinna maleva laste jõulupeol. Naiskodukaitsjate valmistatud käsitööesemete müügist saadud tulu annetati Tallinna Lastehaigla Toetusfondile.

Samal aastal toimus Tallinna ringkonna vabatahtlike eestvedamisel esimene Naiskodukaitsse fotokonkurss „Eesti naine“, mille projektijuhiks oli Elisa Sammelselg. Kokku laekus 145 pilti, millest poolte autorid olid väljastpoolt organisatsiooni.

Fotokonkursi „Eesti naise uskumatud tegemised“ korralduskomitee konkursi näituse avamisel 2010. Vasakult: Janika Palm, Tairi Välinurm, Elisa Sammelselg, Marilin Prants, Erle Eenmaa. Foto: Urmas Nõgu

Aasta 2010

Jaanika Palm
Erle Eenmaa

Juhtimine ja liikmeskond

Tallinna ringkonnal toimus 2010. aastal põhjalik juhtkonnavaetus. 25. veebruari ringkonnakogul valiti uus ringkonna juhatus. Esinaine on Erle Eenmaa, aseesinaine Elisa Sammelselg ja juhatuse liikmed Evelin Verš, Karin Hänni ja Jaanika Palm. Ringkonna instruktoriks on Eveli Sammelselg.

Liikmete arvu kasv oli 2010. aastal suur, detsembris oli ringkonnas koos toetajatega liikmeid 205. Uute liikmete paremaks sisseelamiseks korraldati lõbusad tutvumisõhtud nii aprillis kui oktoobris.

Aasta lõpul välja kuulutatud üle-eestilisele Aasta Naiskodukaitsja konkursile esitasid ringkonna liikmed kuus kandidaati. Ringkonna juhatus valis aasta naiskodukaitsjaks toitlustusrühma vanema ja Põhja jaoskonna aseesinaine Sirle Baldesport-Märsi, keda liikmed ka kõige enam esile tõstsid.

Baasväljaõpe ja erialane tegevus

Baasväljaõppes toimusid kõik moodulid, neist kolm korraldati oma jõududega ning vaid sõduriõpe oli harjumaalaste teha. Esimest korda juhtus nii, et kõik soovijad ei mahtunud õppustele, kuna uusi liikmeid oli palju ja nõudlus baasväljaõppele suur. Positiivne on aga see, et liikmed mõistavad baasväljaõppe läbimise olulisust.

Üleelamislaager 2010.

Foto: Kristiina Everst

Esmaabi situatsiooniõpe mai 2010.

Foto: Karin Luts

Lisaks baasväljaõppele toimusid erialagruppide täiendõpped. Situatsiooniõpe ja esmaabi täiendõpe meditsiinis, staabi- ja siderühma õppepäev, toitlustamise valmidusõppus, avalike suhete rühma õppepäev. Erialateadmiste kinnistamiseks osaleti ka toitlustuse ja esmaabi erialavõistlustel.

Avalike suhete grupp korraldas sellelgi aastal üle-eestilise fotokonkursi „Eesti naise uskumatud tegemised“. Projektijuht Elisa Sammelselja sõnul oli konkurss väga edukas, laekus 260 tööd 98 autorilt. Järgmise fotokonkursi korraldamise teatepulk anti 26. augustil pidulikult võitjate autastustamisel üle Jõgeva ringkonnale.

Ringkonna üritused ja väljaõpe

Aprillis tähistati Naiskodukaitsme mälestuspäeva, kus üheskoos meenutati hukkunud naiskodukaitsjaid ja lauldi rahvuslikke laule. Mitmed osalejad kandsid rahvakultuuri ja rahvarõivaste propageerimiseks Eesti rahvarõivaid.

Ringkonna suvistel õppepäevadel Võsul õpiti tundma Eestis elavaid metsaloomi, läbiti matkarada ja arutati grupitöodes, kuidas parandada suhteid kodutütarde ja KL malevkondadega. Osales ka kolm Tartu ringkonna liiget, mis oli hea kogemuste vahetamiseks.

Septembris toimunud üleelamislaagris said liikmed end proovile panna karmimates välitingimustes. Instruktor Erki Vaikre läbi viidud kursus oli jätkuks 2009. aasta üleelamiskursusele.

Novembris lõppes üle-eestiline projekt, kus kooti Afganistanis teenivatele Eesti sõduritele rahvusmustriga kindaid. Projekti juhtis Tairi Välinurm ja kindaid valmis kokku 20 paari.

Sport ja võistlused

Traditsiooniliselt tähistati veebruaris Männiku lasketiirus ja selle lähiümbruses vastlapäeva, kus jaoskonnad võtsid omavahel mõõtu erinevate ülesannete lahendamises, pikema liu laskmises ja osavamalt orienteerumises. Samas kuus, vabariigi aastapäeva paraadil marssis Kaitseliidu Tallinna malevaga ühes rivis ka viis Lääne jaoskonna naist. Sportlikest üle-eestilistest ettevõtmistest esindas Tallinna ringkonda seitse naist Scoutsrännakul, kaks võistkonda Põhja piirkonna koormusmatkal, suur esindus oli SEB Maijooksul ning natuke väiksem esindus SEB Sügisjooksul.

Ka sel aastal olid populaarsed orienteerumisõpped nii algajatele kui ka edasijõudnutele. Veebruaris korraldas Lääne jaoskond talvise öise orienteerumise Pillalalus, kus instruktor Pirjo Land oli teinud raja, arvestades selle talve karme lumeolusid. Rada iseenesest ei olnud küll keeruline ega pikk, aga rohke lume tõttu võttis selle läbimine aega. Augustis toimus ringkonna orienteerumise praktikapäev taas Aegviidus Pillalalu metsades ning oktoobris said uued liikmed Evelin Verši juhendamisel päris algteadmisi kaarditundmisest ja kompassi kasutamisest.

Ringkonna liikmed osalesid edukalt ka laskevõistlustel, saavutades esikohti Põhja piirkonna laskevõistlustel. Samuti võeti osa Tallinna maleva meistrivõistlustest väikes- ja suurekalibrilistest relvadest laskmisel ja Kaitsejõudude meistrivõistlustest lahingrelvadest laskmisel. Regulaarselt toimusid sportrelvadest laskmise harjutused.

Koostöö maleva ja kodutütardega

Sel aastal olid naiskodukaitsjad aktiivselt kaasatud ka maleva formeerimismeeskonna töösse, aidates formeerida maikuus nii maaõppust Kevadtorm kui ka septembris Kait-

sevägede reservpataljoni õppekogunemist Põhjanael. Sügisel moodustati ametlikult ka formeerimise erialagrupp, juhiks Merike Jürjo. Kevadtormi toitlustas neli Tallinna naiskodukaitsjat, samuti oli kaasatud õppusele kolm staabiassistenti. Maleva õppuste toitlustamisel oli toitlustusrühmal tihe ja töökas aasta.

Nõmme jaoskond korraldas emadepäeva puhul koos kodutütardega Nõmmel Tallinna maleva territooriumil emadepäeva ühisürituse. Kohale tuldi ema, tütre, õe, tädi või sõbrannaga. Erinevates tegevuspunktides sai tutvuda mõlema organisatsiooniga ning nende tegevusega.

„Viikingite aardejaht“ 2009. Vasakult: Sigrid Laanemets tütre ja sõbrannaga.

Foto: Merilin Kukk

TARTU RINGKOND

Aastad 2003–2009

Pilvi Kuld-Palk

Juhtimine

Kuigi Naiskodukaitse taasasutamises on möödas üle kümne aasta, on märkimisväärne areng ringkonna juhtimises ja asjaajamises toimunud just viimase kümnendi jooksul.

Juhatuste valimised on muutunud konkreetsemaks, kõik ametikohad on täidetud, selgelt on märgata rotatsiooni. Tartu eripäraks on tudengid, kes miskipärast ei suuda paigal püsida, ning see on toonud kaasa juhatuste koosseisude sagedase muutumise.

Revisjonikomisjonid on aastatega saanud juurde kogemusi ning tänu õppepäevadele on ka nende pädevus tõusnud: juhatuste tegevuse asjatundliku analüüsi tulemusena jääb tehtavate vigade arv aastatega aina vähemaks.

Liikmeskond

Kümnendi algusest oli suureks küsimuseks Tamme grupi kui omaette jaoskonna staatus ning Elva jaoskonna taas jalulesaamine. Tamme grupil ei õnnestunud kokku saada jaoskonna loomiseks vajalikku liikmete hulka ja ka Elva jaoskond, vaatamata pingutustele, ei ilmutanud erilisi elumärke. Nii liidetigi 2006. aastal Tamme gruppi ja Elvasse alles jäänud liikmed Tartu jaoskonnaga. Ametlikult kinnitati nende liitmine alles 2009. aastal.

Samal aastal kasvas liikmeskond toetajaliikmete võrra. Korraga võeti Tartu jaoskonda vastu suisa neli toetajaliiget. Varasemalt toetajaliikmete vastuvõtmise kohta andmed puuduvad.

5. juunil 2006. aastal ilmunud käskkirjaga kinnitati härra Heino Noor Tartu ringkonna auliikmeks.

Liikmeskonna üldisele kasvule tuli kasuks 2006. a ringkonna infovoldiku, mida propagandaüritustel rahvale jagada, valmimine. Samuti on liikmete arvu kasvu mõjutanud 2009. aasta algul tööd alustanud palgaline instruktor Leane Morits, tänu kellele on huvilistel alati võimalik meie poole pöörduda.

Samas tuleb välja tuua Tartu ringkonna eripära, mis seisneb liikmete suures voolavuses. Ringkonnas on palju üliõpilasi, kes Tartus Naiskodukaitse astununa kõrgkooli lõpetades oma kodumaakonda tagasi pöörduvad ning ka ringkonda va-

hetavad. Nii on näiteks Tallinna ringkonna akadeemiline jaoskond loodud just Tartust tulnud liikmetest.

Liikmete arvu muutumine aastate lõikes:

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
90	98	97	94	96	99	114

Väljaõpe

Igal sügisel on viidud läbi baasväljaõpet. Mõnel aastal, kui huvilisi on olnud rohkem, ka kevadel. Selle lõppedes on saanud traditsiooniks korraldada NKK proov, mis on BVÕ lõpuharjutuseks. 2008. aastal viidi BVÕ läbi juba uue õppekava järgi. Tavaliselt on olnud BVÕ instruktoriteks ringkonna oma liikmed.

Maleva sõduri baaskursusel on alati jagunud kohti ka naiskodukaitsjatele. Viimastel aastatel on naistele siiski jäänud vaid mõni vaba koht. 2003. a läbis BÕK-i 16, kuid 2009. a ainult kaks naiskodukaitsjat. Ka relvaõppeid on jäänud aastatega vähe- maks.

Sellest võib järeldada, et militaarse õppe vähenemine on muutnud ringkonda vara- semaga võrreldes vähem militaarseks, mis kajastub muuhulgas ka sõjalis-sportlikel võistlustel osalemises. 2003. aastal osales NKK koormusmatkal koguni kolm võist- konda, hiljem on neid olnud paremal juhul kaks või on suure vaevaga saadud kokku vaid üks.

Aastate jooksul on läbi viidud erinevaid õppuseid, mõned neist on saanud järjepide- vaks. Näiteks 2004.–2006. a toimus erineva tasemega ellujäämiskursuseid nii suvel kui talvel.

Sissekeedukursus 2010.

Foto: Eha Jakobson

2006. aastal toimusid inimese otsimise, igapäevaturvalisuse ja hügieenikoolitus, millest on palju kasu ka igapäevases elus, mitte ainult Naiskodukaitse tegevuses. Samal aastal alustati juhatuste õppega, mis on mõeldud uutele juhatustele ja revisjonikomisjonidele, et ühtlustada ringkonnas tegutsevate juhtide arusaamu korrektsest asjaajamisest ja tõsta teadlikkust oma ülesannetest.

2007. aastast on toimunud suve lõpus sisekeedukursus, kus pannakse purki kõik, mis loodusest sel ajal kätte saada on. Sissekeedetud kraami on pruugitud oma ringkonna pidulikel üritustel.

Välisriikides, peamiselt Rootsis, aga ka Lätis, on käidud end täiendamas välikokanduses, visuaalvaatluses ning osaletud staabiassistentide kursusel.

Erialagrupid

Erialagruppide moodustamise järgselt on erialane väljaõpe silmnähtavalt hoogustunud.

2003. aastal moodustati ringkonnas meditsiini-, toitlustus-, side- ja staabigrupp, avalike suhete grupp, lisaks formeerimis- ja noortejuhtide grupp. Liikmeskond jaotus gruppide vahel väga ebaühtlaselt ning nii võib öelda, et mõni grupp jäi tol korral siiski moodustamata. Küll aga osaleti formeerimismeeskondades ning maleva tegemistes oli toitlustamine, mingil määral ka meditsiin ja side siiski tagatud.

2004. a toimus esimene üleriigiline staabiassistentide kursus, mis oli algselt ingliskeelne. Nii korraldajate kui osalejate hulgas oli palju Tartu ringkonna liikmeid. Ka järgnevatel aastatel toimunud staabiassistentide kursustel on osalenud Tartu ringkond nii algajate kui juba koolitajatena.

2005. a moodustati Tartu ringkonnas taas uued erialagrupid: avalike suhete, side ja staabigrupp, noortejuhtide grupp, meditsiini-, toitlustus-, formeerimisgrupp ja MPT (missioonil olijate perede toetusprogramm). Viimane siiski reaalselt rakendust ei leidnud, kuna puudus vastav väljaõpe. 2005. a toimusid juba ka esimesed ringkonna erialaõpped meditsiinis ja avalikes suhetes.

Algselt tegeles gruppide juhtimisega ringkonna juhatuse, samas püüti leida juhte ringkonna liikmete seast. 2006. aastaks oli 95% liikmetest erialagruppides kirjas. Koostatud oli grupijuhi ülesanded, kohustuseks sai jaanuaris pidada erialagrupi aastakoosolek. Erialagruppide tööle hakkamisega kadus vajadus regionaalgruppide järele, mida senini oli häire korral info liigutamiseks kasutatud. 2008. aastal toimusid põhjalikumad grupile suunatud erialaõpped meditsiinis, toitlustuses ja sides. 2009. aastal kinnitati erialagrupijuhi aruande vorm ringkonna juhatusele esitamiseks, et oleks ülevaade nende tegevusest.

2003–2006 toimus aastas vähemalt üks taktikalaager. Läbiviijateks enamasti Tartu maleva instruktorid, kuid kasutati ka isiklikke tutvusi ning kaasati kaitseväelasi, kes hea meelega oma panuse andsid. Baasväljaõppe läbiviijateks on ringkonna vabahtlikud liikmed, kes on instruktorioskused omandanud Kaitseliidu Koolis.

Uued liikmed

Värske vere värbamiseks on korraldatud lahtiste uste päevi, mille järel on peetud koosolek uutele liikmetele. Igal aastal pole see soovitud tulemust andnud, kuid ilmselt on siin olnud viga väheses infolevikus, mitte idees endas. 2009. aastal toimus avatud uste üritus sootuks metsas.

2007. a töötati välja mentorlusprogramm, kus hakati korraldama organisatsiooniõppeid, uutele liikmetele määrati vastavalt vajadusele mentor ning vanade ja uute liikmete paremaks lõimimiseks hakati korraldama õestumislagreid.

Juba enne 2003. aastat korraldati ühepäevast väljaõppeüritust, mis tutvustas Naiskodukaitset ning pani osalejaid erinevate ülesannetega proovile. Osalema olid kutsutud teiste naisorganisatsioonide liikmed. Algselt oli ürituse nimeks „Põnev-põnev metsas“. Osalejaid on olnud erinevatest korporatsioonidest, seltsidest, aga ka poliitseist ja kiirabist.

Ühisõppus „Tartu lukku“ 2008. Vasakult: kpt Ivar Jõesaar, Eva Nessler, Kairit Henno, Janika Ojakõiv. Foto: Taive Kuuse

Kaitseliidu toetamine

Kindlasti väärib märkimist osalemine Erna baaslaagris, kus kümnendi esimesel poolel osales erinevates ülesannetes ligi 20 Tartu ringkonna liiget. Viimastel aastatel on üldine vajadus Naiskodukaitse abi järele vähenenud ning peamiselt piirdunud kas välitoitlustamise või staabiassistentide tagamisega. Rohkem on naiskodukaitsejaid kaasatud Utria dessandi läbiviimisesse, eelkõige staabiassistentide näol. Kevadtorm on olnud teemaks ka siis, kui Tartu malev pole ise osalenud. Tundub, et meie staabiassistentid on jäänud silma.

Maleva laskeharjutustel on esmaabi tagamine enamasti olnud naiskodukaitsejate kanda, nagu ka lugematu arv toitlustamisi maastiku- ja klassiõppustel. Naiskodukaitse ja Kaitseliidu suvelaagri toitlustamine väärib samuti äramärkimist.

Reservõppekogunemiste formeerimine on saanud suures osas Naiskodukaitse ülesandeks. Õppekoosseisu on määratud 2009. a seisuga sisse seitse ja välkõiki kolm naiskodukaitsejate. Üha rohkem on õppustesse kaasatud staabiassistente. Aastatega on panus kodumaleva toetamisse suurenenud.

2008. aastal toimunud maleva, politsei ja päästeameti koostööõppusel „Tartu lukku“ osales koguni 25% ringkonna liikmetest.

Koostöö

Iga kolme kuu järel toimub Tartu maleva ruumides doonoripäev, kus ka naiskodukaitsejate osalevad. 2004. aastal läbisid huvilised abipolitseiniku kursuse ning 2009. a osaleti ka abipäästjate koolitusel. 2005. aastal osaleti pärast jaanuaritormi pääs-

tetöödel Pärnus, kevadel Tartu linna koristusaktsioonis. Siis said suure hoo sisse toituldamised väljaspool organisatsiooni, näiteks Supilinna päevadel, tudengipäevadel, jõulurahu väljakuulutamisel. 2005. aastal alustati koostööd EROK-iga ja Eesti Naiste Ümarlauaga.

Tihe on koostöö ka Kaitseliidu Kooliga, kus mitmed Tartu ringkonna liikmed on hinnatud koolitajad.

Traditsioonilised üritused

Loomulikult on igal aastal tähistatud vabariigi aastapäeva, osaletud Tartu tähetorni juures hommikul lipuheiskamisel ning seejärel korraldatud pidulik koosolemine ringkonna liikmetega. Samuti tähistatakse Naiskodukaitsse mälestuspäeva, ringkonna aastapäeva ja jõulupidu, mis on alati olnud populaarsed. Lisaks osaletakse igal aastal 1. detsembril emakeelse ülikooli aastapäeva tõrvikrongkäigul.

Samuti on olnud tähtsal kohal võidupüha paraadil ja maakaitsepäeva üritustel osalemine.

Ringkonnasiseselt on iga kuu esimesel esmaspäeval kogunenud teeõhtutel, uuema nimetusega motivatsiooniõhtutel. Teemad on olnud nii asjalikud, ringkonna tegevust puudutavad, kui ka meelelahutuslikud, kasulikke näpunäiteid jagavad ja praktilisi oskuseid arendavad.

2007. aastast on üheks ühise vaba aja veetmise võimaluseks muutunud osalemine sõjakooli mälumänguvõistlusel (Mäller). Igal kuul toimuv meelelahutuslikul mälumängul osaleb alati vähemalt üks võistkond naiskodukaitsjaid ning 2008. a võideti Mälleri üldkarikas.

Muud tegemised

2004. aasta sügisel asutati Kaitseliidu Tartu maleva majakoor, mille juures osalesid aktiivselt ka paljud Tartu ringkonna liikmed. Koor käis 2008. aastal I punklaulupeol Rakveres ning 2009. aastal XXV üldlaulupeol Tallinnas, Tartu laulupeol ja Peipsiäärsete maakondade laulupeol.

Kaitseliidu Majakoori jõulukontsert detsembris 2008.

Foto: Tarmo Pihlik

Kui 2005. aastal hakati tasuma liikmemaksu, sai Tartu ringkond sellega üle ootuste hästi hakkama. Samal aastal võideti taas üleriigilises spordilaagris karikas. Üks suur ettevõtmine oli 2007. aastal korraldatud üleriigiline kirjandivõistlus, mis pühendati Naiskodukaitse 80. aastapäevale.

Oma liikmete tänamiseks ja motiveerimiseks alustati 2007. a konkursiga „Aasta kõige-kõige“, kus valitakse oma ringkonnast aasta kõige tublim naiskodukaitsja, kõige meeldejäävam üritus, aasta toetaja, kes on silma paistnud ürituste läbiviimisel, ning ka aasta tõusev täht, kelleks on värske tegevliige. Konkursist on saanud traditsioon ning võitjad kuulutatakse välja ringkonna jõulupeol.

2008. aastaks oli välja töötatud ringkonna tänukirja statuut ning juhend vabatahtlikele õppuste korraldamiseks. Infovahetusele meililistides lisandus võimalus suhelda Naiskodukaitse siseveebi kaudu. Fotojäädvustusi ringkonna tegemistest hakati koguma ning säilitama interneti pildipangas (<http://tartu.naiskodukaitse.net/>).

2008. aastal sai alguse ringkonna blogi aadressil tartukroonika.blogspot.com.

Koos on aega veedetud ka sportides. 2005. a käidi koos jooksma ning osaleti Tartu Naiste Kevadjooksul, propageerides tervislikku eluviisi. Koos on käidud võrkpalli mängimas, 2008. a said alguse iganädalased sportpüssi ja püstoli lasketreeningud. Varasemast ajast on kasutatud võimalust kolmapäeviti jõusaalis ja saunas käia.

25. aprill 2009 on Tartu ringkonna ajaloo tähtis päev: õnnistati ringkonna lipp. Samal aastal toimus veel teinegi ajalooline sündmus. Nimelt sai septembris alguse Põhja-Tartumaa jaoskonna loomine, mis aasta lõpuks ka tehtud sai.

Suvel külastasid Tartu ringkonda Soome Vantaa reservväelased, kelle juures meie ringkonna liikmed olid aasta varem õppereisil käinud. Alguse sai sõprusuhe, millest võiks areneda ka koostöö väljaõppe osas.

2003.–2009. a tegeleti peamiselt traditsiooniks saanud ettevõtmistega. Väljaõppe arengus tehti mitu suurt sammu edasi, mistõttu on tegutsemine rohkem läbi mõeldud ja sihikindlam. Liikmeskond kasvas ning valdkondi, millega tegeleda, jagub igaile maitsele.

Tartu ringkond on oma rännakul ületanud takistused, läbinud kontrollpunktid, võidelnud vastutegevusega ning hoidnud seejuures lippu ikka kõrgel. Finišit selles rännakus pole, kuid võidurõõmu võime tunda iga läbitud etapi üle. Meie kohus.

Aasta 2010

Eda Leola

Vaike Leola

Liikmeskond

Viimane aasta näitab, et huvi Naiskodukaitse vastu tõuseb: ringkonna liikmeskond on 24 naiskodukaitsja võrra suurenenud. Kokku on ringkonnas hetkel 129 tegevliiget, neist 52 Tartu, 61 akadeemilises ja 16 Põhja-Tartumaa jaoskonnas. Toetajaliikmeid on ringkonnal seitse – neli Tartu ja kolm akadeemilises jaoskonnas. Praegusel hetkel ootab liikmeks saamist 20 liikmekandidaati (13 neist Tartu, seitse akadeemilises jaoskonnas).

Samas tuleb tõdeda, et on nii tulijaid kui lahkujaid. Viimasel aastal on ringkonna vahetamise tõttu lahkunud Tartu jaoskonnast neli ja akadeemilisest kaks naiskodukaitsjat.

Erialagrupid

2010. aastal moodustasid rännakuhuvilised spordigrupi. Juuli alguses toimus esimene koosolek, kus pandi paika tegevuse eesmärgid ning valiti grupijuhiks Eda Leola. Grupis on nüüdseks 25 liiget, kes üheskoos matkata, lõket teha, püssi lasta ja haavu siduda saavad – valmistatakse ette sõjalis-sportlikeks võistlusteks. Grupp korraldab ka suvise ringkonna rännaku (ja sellele eelnenud raja läbitavuse hindamise), samuti toimus rännakuteemaline klassiõppus. Osaleti ka Põlva maleva patrullivõistlusel ning aidati korraldada sügisest Naiskodukaitsse proovi.

Tartu naiskodukaitsjad tavalisel ringkonna rännakul 2010.

Foto: Eda Leola

Side ja staabigrupis on liikmeid juuni lõpu seisuga on 31, kolm neist on eemal. Aasta on uute liikmete lisandumise poolest senistest edukam: grupp on saanud juurde viis uut tegevliiget. Grupi aastakoosolekul otsustati, et sideõpet iseseisvalt enam ei korraldata, nüüdsest lähtutakse maleva vajadustest ning osaletakse nende korraldatud väljaõppel. 2010. aasta tegevuse eemärgiks seati sidemehe erialakursuse ja staabiassistendi baaskursuse läbimine, vastavalt oma erialasele eelistusele. Grupi algatatud sidemehe erialakursuse korraldamine on hetkel kahjuks katkenud. Toimunud on vaid esimene etapp, kus sidest ja staabist oli kaks koolitajat.

Meditiinigrupis on liikmeid 43, neist 10 on kas eemal ja/või segase staatusega. Uusi liikmeid on lisandunud neli, seoses ringkonna vahetusega on grupist lahkunud üks naiskodukaitsja. Grupi juht on Ulvi Karu, juhiabi ametlikult pole, kuid vajadusel leiab konsultante ning asendajaid. Ringkonnas on läbi viidud õppeõhtu esmaabi-pauna sisust ja erakorralistest haigestumistest ning situatsiooniõpe. Osaleti ka EA õpetajate täiendkursusel, ning erialagrupi võistlusel, kus saavutati II koht.

Toitlustusgrupis on liikmeid kokku 29, neist kuus lisandus 2010. aastal. Üks uutest

tuli teisest ringkonnast ning viis on NKK uued liikmed. Seoses ringkonna vahetusega lahkus üks liige. Aastakoosolekul anti ülevaade eelmise aasta tegevusest ja tutvustati uuel aastal toimuvaid üritusi, samuti valiti seal grupile juht, kelleks sai Karin Koitla. Läbi viidi kalkulatsiooniope, sissekeedukursus, BVÕ toitlustusmoodul (kaks korda) ja NKK proovi toitlustusalane kontrollpunkt. Kõigil neil üritustel olid läbiviijad-koolitajad oma ringkonna liikmed. Lisaks on toitlustusgrupp pakkunud pidulikel üritustel kohvi ning pirukaid ja hoolitsenud õppijate kõhtude eest ka kõikidel BVÕ moodulitel. Samuti osales toitlustusgrupp ka mitmel linna korraldatud üritusel – nii on suppi jagatud Supilinna päevadel ja Konguta valla külade päevadel ning mulgiputru keedetud maakaitsepäeval Raadil.

Avalike suhete grupis on liikmeid 15. Läbi on viidud kolm koosolekut: esimesel valiti grupi uus juht (Eha Jakobson, tema abideks Liisa Prost ja Kristina Treiman); teisel arutati sisulisi küsimusi ja tehti tööplaan jooksva aasta lõpuni; kolmas koosolek toimus vahetult enne lahtiste uste päeva, et täpsustada sealseid tegevusi. Grupp ringkonnas üldjuhul õppusi ei korralda, küll aga on nende läbi viia mitmed üritused, nt koostööüritused Vantaa reservväelastega, lahtiste uste päev, esinemine Tamme malevkonna külalisõhtul. Samuti osaleb grupp mainekujunduses ja reklaamüritustel: oldi väljas haridusmessil Intellektika 2010, osaleti Raadil 1. mai talgupäeval, 23. juuni maakaitsepäeval ja 20. augustil Kambja valla külade päeval. Grupp tegeleb ka NKK sümboolikaga meenete tellimisega ning Naiskodukaitse kajastamisega meedias (ajakirjas Kaitse Kodu!, ajalehtedes Pala Teataja, Koduvald, Tartu Valla Kuukiri, Mäksa valla Meie Kodu). Üha enam on hoogu kogunud ka Naiskodukaitse blogi, kust saab toimunud üritustest värvika ja eheda ülevaate. Avaliku suhete grupi liikmed osalesid ka NKK proovi korraldamises – kolm inimest valmistas ette kontrollpunkti materjalid, kaks viis punktis tegevust läbi.

Tuvastamatu lahingpaar NKK proovil novembris 2010.

Foto: Eda Leola

Väljaõpe ja muud üritused

Baasväljaõpe toimus 2010. aastal kaks korda. Esimene kord kevadel seetõttu, et 2009. aastal loodi uus jaoskond (Põhja-Tartumaa), keda koolitada. Õpped toimusid Palal, instruktorid olid naiskodukaitsjad. Sügisesel baasväljaõppel oli ka külalisinstruktoreid Kõrgemast Sõjakoolist, kelle õpetada jäid relv, maskeerimine, liikumisviisid.

Sõdurioskusi omandavad naiskodukaitsjad viidi nii teooriaks kui praktikaks metsa – katsetati laagriversiooni, mis sobib väga hästi. Esimest korda katsetati sel ajal ka kahe ürituse ühendamist: õhtul pärast õpet said uued liikmed lõkke ääres vanade olijatega tutvuda – kaks kuuske sõdurioskustest eemal toimus õestumislaager. Ometigi peab tõdema, et selline ühendamine ei toimi, kuna ürituste sihtgrupp oli sama ning üldjuhul pole inimesel võimalik ühel ajal kahes erinevas kohas olla.

Üle pika aja oli hea võimalus pakkuda toitlustuse õppijatele väljakutset pakkuvat praktikat – esimesel BVÕ-l noorte kotkaste ja kodutütarde laager, sügisesel õppel tuli toitlustada 230 meest.

Sügisesel NKK proovil said osalejad valida kahe raja – kergema ja raskema – vahel. Eelkõige oli keerulisem (ja ka pikem) rada suunatud spordigrupi liikmetele, kuid Tartu ringkonnas jäi huvi selle vastu leigeks – pikema raja valisid naaberringkondade võistkonnad ja vaid üks kohalik lahingpaar.

Aasta alguses jätkati laskeharjutustega sportrelvadest ning märtsis toimus ka ringkonna laskevõistlus.

Ka sel aastal korraldati motivatsiooniõhtuid (vana nimetusega teeõhtuid), mille korraldajad on jaoskondade juhatused. On toimunud nii huvitavaid üritusi siseruumides (trühvlite valmistamine, käsitööõhtud) kui ka ekskursioone maleva ruumidest välja poole (A. Le Coq, teater Vanemuine). Kevadise motivatsiooniürituse, kus muuhulgas istutati puu, korraldas ringkonna kõige uuem jaoskond.

Kaitseliidu majakoor osales sel aastal Uma Pido laulupeol Põlvas.

Aasta pidulikumateks sündmusteks olid mälestuspäev ja ringkonna aastapäev. Esimesel neist luges töotust rekordarv uusi liikmeid – pea kogu Põhja-Tartumaa jaoskond.

Detsembri algul võeti osa võeti emakeelse ülikooli aastapäeva tõrvikrongkäigust.

Toimus ka jõulupidu, kus pandi aastale punkt ning kõige usinamad ja silmapaistvamaid said meened.

Koostöö Kaitseliidu ja noortega

Kaitseliiduga on kõige rohkem koostööd teinud toitlustusgrupp, mille liikmed on süüa pakkunud mitmetel maleva õppustel. Toitlustatud on nt täpsuslaskureid, luurajaid, tankitõrjujaid ja sildade lukustajaid. Omajagu on Kaitseliidule abikätt pakkunud ka meditsiinigrupi liikmed, tagades esmaabi kolmel korralisel laskmisel, TSOBKkl-i (tegevliikme sõdurioskuste baaskursus Kaitseliidus) kolmel etapil, snaiprite väljaõppel ja kuulipilduja laskmisel. Avalike suhete ning side- ja staabigrupp on oma liikmetega Kaitseliidule abi pakkunud suurõppusel „Sillad lukku“.

Sarnane seis on ka koostöös kodutütarde ja noorte kotkastega – meditsiinigrupp on tütarlaste tervise eest hoolt kandnud, osaledes kodutütarde laagris. Toitlustusgrupp hoolitses kõhtude eest noorte viikingiteemalises suvelaagris.

Tartu noorkotkaste ja kodutütarde laagri toitlustamine juulis 2010. Esiplaanil vasakult: Karin Koitla, Margit Soieva. Foto: Eda Leola

Rahvusvaheline koostöö - külas Vantaa reservväelastel Soomes suvel 2010. Foto: Eha Jakobson

VALGAMAA RINGKOND

Aastad 2003–2009

Eha Salu
Jaana Ukkur
Olesja Kaart
Heili Mets

Valgamaa ringkonnas oli 2006. aastal oli 42 tegevliiget, aastatel 2007–2009 püsis arv stabiilsena ehk 46. Liikmeid tuli küll juurde, aga samas neid ka kustutati nimekirjast.

Kõik need aastad on püütud tegutseda saada erialagruppe, aga paraku see ei toimi. Ometigi on liikmeid, kes tegutsuvad paljudes erialagruppides ja kellele saab alati kindlalt loota.

Baasväljaõpet korraldati 2005. aastal ja sealt edasi 2008, kui tekkis moodulipõhine väljaõpe. Vahepeal oli tegevliikmetel võimalus võtta osa maleva korraldatavast sõduri baaskursusest.

2007. aastal sai alguse naistepäeva laskevõistluse korraldamise traditsioon. Osalema on kutsutud ka Läti politsei naisvõistkond ja kahel aastal on nad siin ka käinud. Ürituste läbiviimiseks kasutatakse instruktoreid nii ringkonna enda vabatahtlike seast kui ka malevast. Aktiivsemad vabatahtlikud instruktorid on tänapäevani Jaana Ukkur (meditsiin, organisatsiooniõpe), Anu Lillipuu (organisatsiooniõpe) ja Ülle Säinas (toitlustus). Oma esimesed sammud instruktorina tegid nad 2008. aastal. Enne seda ringkonnal endal instruktoreid ei olnud.

Pidevalt on koolitatud liikmeid ka Kaitseliidu Koolis. Enim on osa võetud juhtimisest praktikas I ja II. Tegevliikmed on osalenud nooremallohvitseri kursusel. Osaletud on ka juhtimise I, II ja III kursusel, avaliku esinemise ja administreerimise kursusel ning instruktorikursusel.

Ringkonnasiseselt korraldatud üritustest on enim meelde jäänud 2006. aastal korraldatud õppepäev „Esmaabi praktilised harjutused“:

„Õppepäev algas teooriaga, näidati slaide, tehti tahvlile tähtsaid märkmeid ja meie kuulasime instruktorit suurima tähelepanuga. Mingil hetkel tormas sisse paanikas Anu, kes oli hüsteeria ise... „Selge,“ mõtlesin kohe, „nüüd läheb praktikaks lahti!“ Ta suutis läbi karjumise selgeks teha, et staabi taga õues on juhtunud autoavarii ja seal on vigastatuid. Tormasime õue. Oligi auto ja sees n-õ vigastatud. Teadvuseta autojuht oli rooli peal kummuli (ketšupiga tilkuvalt koos). Vigastatuid oli veel ja rahvas tegutses vastavalt oma oskustele ja teadmistele. Anu hüsteeritses jätkuvalt oma kõlava ja kilava häälega. Ja, oh seda imet, üle tänava tormas üks mees meie poole, sooritades tõkkejooksja oskusega hüppe üle aia. No õelgu keegi veel, et inimesed ei hooli! Tegime talle kenasti selgeks, et tegu on õppusega. Nii et praktiline osa oli tasemel.

See õppepäev oli igati korda läinud, sest nii ehedat abi ei olnud ma veel kellelegi osutanud. Pärast arutati läbi, kes mida õigesti ja kes mida valesti tegi. Põhiline, et teadmisi sai jälle juurde.“

Valga naiskodukaitsjad laskepäeval Metsnikul 2009.

Foto: Vello Jaska

2005. aasta spordilaagrit meenutatakse selliste ridadega: „Sellel üritusel veendusin, et kui on tahtmist, saab tõesti kõigega hakkama. Kui hakati komplekteerima võistkondi, kes kus osaleb, selgus, et olen määratud jalgpalluriks. Oh sina taevane vägi, polnud ma tolle päevani kordagi jalgpalli mänginud! Mind määrati väravavahiks. Kui algas meie esimene mäng ja pall meie värava poole lendas, siis, ütlen ausalt, ma hüppasin palli eest ära selle asemel, et püüda ja tõrjuda. Noh, mõtlesin, et nii ka ei saa: „Võta ennast kokku!“ Võtsingi! Muide, iseendaga dialooge pidada soovitan kõigil, aga mitte kõva häälega, teadagi... Ning arvestades, et platsil olnud naisliikmed olid juba kuldses keskeas neiud, panin kõik oma julguse ja vahvuse mängu ja võit järgnes võidule. Me jõudsime finaali. Vastaseks olid Tallinna neiud – seda sõna ot-seses mõttes. Olid penaltid, olid kilked, karjumised, pinge oli õhus nii paks, raiu või kirvega.... Aga me võitsime!

Tundsime taas, et sain hakkama millegi ületamatuga ja hea tiim oli ikka ka! See loeb kõige rohkem.“

Teine eredam mälestus Valga ringkonna tegevliikmetel on 23.–25. veebruarist 2007. aastast, kui Tartu malev korraldas talvist ellujäämisõppust. „Mulle helistati ja küsiti, kas sooviksin osaleda. Hetke mõelnud, andsin oma nõusoleku. Hiljem selgus karm tõde, et kaasa ei tohi võtta tubakat, mobiiltelefoni ega ka toitu. See pani hetkeks mõtlema, sest olen suitsetaja. Söök ja mobiil ei olnud probleemiks. Mõtlesin asja veel kord läbi ja kuna sai lubatud, polnud taganemisteed.

23. veebruari õhtul koguneti Tartu maleva staapi, et saada teoreetilist õpet enne, kui metsa viiakse. Sinna jõudes oli õppeklass juba mehi täis, kõik nooremapoold. Taas kord jooksis peast läbi mõte, et mida mina, vanaema, siin teen. Hull mõte peast välja – ellujäämist lähen õppima! Ja lähengi!

Olin kaasa meelitanud veel ka ühe oma jaoskonna tegevliikme ja, kuulanud ära

targad nõuanded, asusime minekule. Enne seda toodi pappkast ja sinna asetasi kõik oma mobiilid, dokumendid ja suitsupakid. Panin ülima õrnusega oma suitsupaki sinna kasti, sest selle saan ju paari päeva pärast tagasi. Kui ellu jään. Kirjutades neid ridu, olen ma vägagi elus.

Väljas oli 25 kraadi külma, ronisime sõjaväeauto kasti ja sõit läks lahti. Külme oli! Ei tea, kui kaua olime sõitnud, aga masin peatus ja hüppasime maha teerajale metsade vahel. Külme! Südaööni oli üle tunni. Hakkasime orienteeruma ööbimispaika. Kõndida tuli umbes 6–7 km. Kui kohale jõudsime, selgus rõõmustav uudis. Kuna on nii külm, saame telgis ööbida, ehee! See tähendas aga, et tuli telgi jagu maad lumest puhtaks kraapida (ei mingit labidat), korjata kuuseoksi külje alla ja puid ahju kütmiseks. Sel hetkel seal metsas tundus, et midagi toredamat ei saa enam olla! Järgmine päev oli ju vabariigi aastapäev ja minule oli antud karm käsk, et lipp tuleb hommikul välja panna. Kell 1.30 oli telk üleval, ahi küdes ja asemed olid valmis. Pandi paika tulevalve ja ... hommikuni oli paganama palju aega.

Hommikul maitses männiokkatee võrratult, paremat ei oleks osanud tahtagi. Edasi oli päev läbi tegevust ja tegutsemist, õhtul korjati meid jälle autokasti ja sõit teise metsa algas. Kuna nüüd oli juba soe (ainult –15), tähendas see, et ei mingit telki. Seega tuli puid varuda, mõelda ei olnud midagi, mis siis, et vahepeal oli külm, külm ja veel kord külm. Õhtul kostis ja paistis Tartu poolt ilutulestikku – president kätles ju seekord Tartus. Nii et kes lõbutses ballikleitides ja kes püüdis laigulises vormis ellu jääda...

Hommikul olid inimressursid kenasti elus, oli ainult üks kärsanud magamiskott ja mitu sulanud ninaga saabast. Ning teadmine, et pärast lõunat oleme juba Tartus tagasi, pani päris rõõmsalt tegutsema.

Tartus ootas meid söök, positiivne tagasiside ja minu suitsupakk. Saime suurepäraselt hakkama.“

Formeerimisõppus „Siil 2009“. Keskel jagab süüa Valga ringkonna instruktor Heili Mets. Foto: Vello Jaska

Kaitseliidus võib leida naisi nii laskur-sanitaridena kui staabiassistendi, koka ja formeerimismeeskondade ametikohtadelt. Enim naisi ongi just viimase liikmed. Maleva üritustel käiakse abis toitlustamas ja meditsiini tagamas, vahel harva on tegevust saanud ka formeerimismeeskonna liikmed ja staabiassistendid. Naiskodukaitse ja Kodutütarde koostöö on olemas vähesel määral. Osa Naiskodukaitse tegevliikmeid on noorte rühmajuhid ja üksikud tegevliikmed, näiteks meditsiiniinstruktor, käivad noori ka koolitamas. Noorte üritustel osaletakse kõige rohkem toitlustamise tagamisega. Üksikuid üritusi tehakse ka koos.

Aasta 2010

*Olesja Kaart
Jaana Ukkur
Heili Mets*

2010. aasta on olnud Valgamaa ringkonna jaoks väga tegus. Liikmeskond on kasvanud 46 liikmelt 66-ni. Ringkonnas on neli jaoskonda: Valga, Tõrva, Tõlliste ja Otepää jaoskond. Viimane taasloodi sel aastal ning enamik uutest liikmetest on Valga rida-desse astunud just Otepää piirkonnast.

Väljaõpe ja üritused

BVÕ kõik neli moodulit viisid sel aastal läbi naiskodukaitsejad, kaitseliitlasi kaasati õppetöösse minimaalselt. Organisatsiooniõpetuse mooduli lõpetas 11 ja esmaabi mooduli üheksa tegevliiget. Toitlustamise moodulil osales 15 tegevliiget, kellest praeguseks on jõudnud välitoitlustuse praktika ära teha ja mooduli lõpetada kuus. Sõdurioskuste mooduli läbis täies mahus seitse tegevliiget. Kui esimesed kolm BVÕ moodulit viidi läbi väga konkreetset kursusekava järgides, siis viimase, sõdurioskuste mooduli juures toodi sisse muudatused. Ettenähtud 17 tunni asemel toimus õpe kahel järjestikusel nädalavahetusel: teooria maleva staabis, praktiline tegevus rännakul ja välilaagris. Osalejate sõnul tasus 29 tundi õppetegevust end ära.

Osaleti edukalt üle-eestistel võistlustel. Koormusmatkal saavutas ringkonna noor võistkond kolmanda koha, esmaabivõistlusel esimese ja toitlustusvõistlusel viienda koha. Ringkonna võistkond osales sellel aastal esimest korda Grillfestil ning saavutas seitsmenda koha. Võistlus meeldis ja loodetavasti saab sellest ringkonna üks uus traditsioon.

Kaitseliidu Kooli korraldavatest kursustest osaleti sel aastal: juhtimisel praktikas I ja II, avaliku esinemise kursusel, avalike suhete kursusel ja üks tegevliige osales ka laskeinstruktori kursusel, väljaõppetehnoloogia kursusel ning alustas õpinguid rühma parameedikursusel.

Koostöö

Kaitseliidu struktuuris olevatel ametikohtadel on Valga naiskodukaitsejaid 30. Enim on formeerimismeeskonnas – 19. Veel täidavad naised staabiassistendi, täpsuslaskuri, väliköögi meeskonna ja meedik ametikohti. Võru ÜJP-s toimus formeerimismeeskonna õppus, kus esimesel nädalavahetusel tuli formeerida ja teisel lahkformeerida reservõppurid. Naiskodukaitse liikmeid osales sel õppusel 12. Oli huvitav ja õpetlik ning samas kogemusi andev õppus. Staabiassistendid olid praktiseerimas sel aastal oma teadmisi Erna retkel ning esmaabiinstruktor Eel-Erna, Erna ja Põrgupõhja retke meditsiiniülesande punktis.

Kodutütardega toimus sel aastal emadepäeva tähistamine, kus ühiselt valmistati torti ja ehteid. Kõik, kes sellel üritusel osalesid, olid rahul. Sarnaseid ettevõtmisi püütakse ka edaspidi teha. Samuti osaleti enamikus maleva noorteorganisatsioonide laagrites ja võistlustel toitlustajate ning tegevusjuhtidena, Valgamaa koolide riigikaitseõpilaste laagris ja mitmel maleva koostööpartnerite avalikel üritustel toitlustamas.

Kui eelmise aasta tähtsündmus oli Valgamaa ringkonna lipu õnnistamine, siis selle aasta suurim saavutus oli Otepää jaoskonna taasavamine. Seda planeeriti juba maikuust, mil sai korraldatud esimene teabepäev Otepää linnas, ning pärast seda veel mitmel Otepää valla üritusel. Kõigi pingutuste krooniks taasavati 19. septembril Otepää jaoskond, mille asutajaliikmeid sai kokku 26, neist 22 uued liikmed. Aasta viimastel kuudel on need naised näidanud üles suurt initsiatiivi ning aktiivselt osalenud kõikidel ringkonna üritustel.

Toimusid motiveerivad üritused ringkonna liikmetele, et arendada nende omavahelist suhtlemist ning koostööd.

Nende üritustega saavutati uute ja vande liikmete vahel koostöö ning tuli uusi mõttesähvatusi edasise arengu teemadel.

Toitlustamine riigikaitselaagris 2009.

Foto: Vello Jaska

VIRU RINGKOND

Aastad 2003–2009

Velli Ehasalu

Maire Laht

Liikmeskond kasvab, propaganda edeneb jõudsalt, järjest enam õppusi viivad oma kaaslastele läbi instruktorikursuse läbinud naiskodukaitsjad ise. Toitlustus oli, on ja jääb meie trumbiks, nüüd juba ka üle-eestilistel võistlustel. Suund on selge – pääse-da tublimate ringkondade sekka. Saage tuttavaks – see on Viru ringkond!

Ringkonna areng

2003. aastal oli Viru ringkonnas naiskodukaitsjaid 30. Järgmistel aastatel oli liikmeskond väikestes kasvuraskustes, kuid viimaste aastatega on see seisak ületatud. Siinkohal võib pidada liikmete arvu tõusu põhjuseks propagandatöö edenemist. Järjest enam on hakatud käima väljas ühisüritustel kohalike omavalitsuste ja muude üksustega. Samuti on 2009. aastast käinud ringkond maakonna suuremates asulates oma tegevust tutvustamas, kohalikega vahetult suhtlemas ja seetõttu viinud oma tegevuse rahvale lähemale.

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
30	33	37	44	61	59	68

Naiskodukaitsja Kristel Kitsingu eestvedamisel on propagandatöö saanud suure hoo sisse ning Kaitseliidu ja Naiskodukaitsse tegevus on kohalikul tasandil leidnud mitmeti kajastamist. Aktiivselt on töösse saadud veebileht, -album ja blogi, koosööd on arendatud kohalike meediaväljaannetega ja „säutsujad“ on leidnud oma koha Twitteris.

Naiskodukaitsse värsked liikmed ise toovad liitumise peamisteks põhjusteks huvi sõjalise ja sotsiaalse tegevuse vastu, võimaluse rutiinist väljumiseks, tuttava naiskodukaitsja eeskuju ning uute väljakutsete otsimise.

Tegevus ja väljaõpe

Üks olulisemaid väljaõppeid on kindlasti liikmetele kohustuslik baasväljaõpe. Kui varasematel aastatel korraldasid seda peamiselt palgalised instruktorid, siis käsitletavatel aastatel koondus initsiatiiv ja läbiviimine vabatahtlike instruktorite kätte, kes ise naiskodukaitsjatena koolitasid oma „rindekaaslasi“ ja uusi liikmeid. Igat moodulit viis läbi instruktorikursuse lõpetanud naiskodukaitsja. Nii olid BVÕ organisatsiooniõppe, toitlustuse ja esmaabi moodulid täiesti oma liikmete läbiviidavad õpped. Sõdurioskuste moodulis kasutati lisaks vabatahtlikele naiskodukaitsjatele ka maleva instruktooreid, kellel sidetehnika ja relvade tundmises suurem kogemus.

Visade naissõdalaste hulgas esines aga eksemplare, kes soovivad sõjalist väljaõpet rohkemgi kui Naiskodukaitsse ridadest saadaolev ning nemad läbisid ka Kaitseliidu tegevliikme sõdurioskuste baaskursuse.

Eriti populaarsed olid üleelamislaagrid, seda just uute liikmete seas. Kuid on neidki, keda ikka ja jälle metsas oma seljakoti ja noaga näha võib, küll varjualust ehitamas

ja siis jälle puust lusikat meisterdamas. Üks selliseid on kindlasti Piret Rehe, kes vaatamata oma kogemusele ütleb, et õppused on olnud sisukad ja juurde õpib kogu aeg. Naiskodukaitsjate hulgas veel üleelamisinstruktoreid pole, kuid see-eest on alati nõus õpet tegema maleva instruktorid ning vabatahtlikud kaitseliitlased Rainer Lapsanit ja Villu Jõemets, kes selle ala eksperdid ega väsi metsaüritustest iialgi.

Viru ringkonna võistkond koormusmatkal 2007. Vasakult: Liisi Vaguri, Velli Ehasalu, Lea Matusorg. Foto: Arvi Koitve

Sõjalisest tegevusest olid kindlasti huvipakkumamad laskmised, seda nii treeningute, laskevõistluste kui ka lahinglaskmise näol. Omad kindlad sportlased on välja kujunenud püstoli ja sportpüssi ning automaadist laskjate hulgas. Ringkonda on käidud esindamas Naiskodukaitsje laskevõistlusel, Lääne- Virumaa jõustruktuuride laskevõistlusel ning kohalikes tiirudes mõõtu võtmas omade ja võõrastega. Tulemused on üsna tihti olnud väärt meestega ühes reas seismist. Läbi aastate on olnud aktiivseimad võistlejad püstolist laskmises Vaike Proval ja Lea Matusorg ning sportpüssi- ja automaadilaskjad Aili Vakker, Liisi Vaguri, Tiia Jalakas ja Velli Ehasalu.

Varasematel aastatel jäi osalus Kaitseliidu Kooli kursustel üsna tagasihoidlikuks, tuues ringkonnale aastas juurde neli kuni üheksa uut tunnistust koos omandatud teadmistega. 2009. aastal läks lahti õppimisbuum. 12 naist võttis osa üheteistkümnest erinevast kursusest, aktiivsemad osalesid aastas mitmel koolitusel, millest enam huvi pakkusid toitlustuseriala väljaõpped ja juhtimine. Täiendust on saadud ka muudel aladel, mis on aidanud naiskodukaitsjatel väljaõppes areneda ja iseseisvuda.

Tegevliikme sõdurioskuste baaskursus Kaitseliidus (TSOBKKI) 2009. Keskel: Velli Ehasalu, paremal: Inna Läll.
Foto: Jõgeva malev

Viru naiskodukaitsjad lasketreeningul Tamsalu lasketiirus 2009. Vasakult: Tiia Jalakas, Lea Matusorg, Aili Vakker.
Foto: Viru ringkond

NKK aastapäev Paides 2009. Vasakult: Lea Matusorg, Ursula Aal, Vaike Porval, Silvi Kalamees.
Foto: Velli Ehasalu

Ringkonna tegevus ja Kaitseliidu toetamine

Peamiselt osales Viru ringkond Kaitseliidu Viru maleva tegevuses toitlustamisega. Toitlustusgrupp on kindlalt püsima jäänud, naised on ennast täiendanud nii Kaitseliidu Koolis, baasväljaõppel kui ka omal käel metsas õppides. Välikokad on maleva õppustel väga nõutud – katlas vaaritatud toit on kordi parem kui kuivpakid ja ehtsa koka nägemine paneb kaitseliitlasel silma rohkem särama. Ka noortelaagrite toitlustamise tagasid oma ringkonna naised. Väljas on käidud suurüritustelgi, nt Kevadtormil ja Erna retkel (juba aastast 2000) ning kohalike omavalitsuste korraldatavatel üritustel. 2006. aasta detsembris oli kahel Viru ringkonna naiskodukaitsjal, Marit Mäel ja Vaike Porvalil, võimalus osaleda Scoutspataljoni suurõppusel Lätis. Koos pataljoni kokkadega valmistati kaks korda päevas sooja toitu ja komplekteeriti toidupakke umbes 350 inimesele. Meie naiste tööga jäädi väga rahule ning järgmisel aastal kutsuti toimkonda juba neli Viru ringkonna toitlustajat, lisandusid Helle Kivilaid ja Ursula Aal.

Toitlustamise kõrval oli neil aastail äärmiselt populaarne ka oma kodukohas teostatav töö noortega. Noortejuhi ametisse asusid nii Naiskodukaitses liitunud kui Kodutütarde organisatsioonist välja kasvanud liikmed, kellele kotkaste ja tütarde tegevus endale aastaid hobiks ja väärtuseks oli olnud. 2008. aastast on koostöö Kaitseliidu noortega muutunud intensiivsemaks, edasi on arenenud noortejuhtide tase, nende loovus ja ideed uute huvitavate laagrite ning õppuste korraldamisel. Osaletakse kohalikel ja üle-eestistel sõjalis-sportlikel võistlustel, tehakse lastele temalaagreid, kaasatakse kodutütred Naiskodukaitses baasväljaõppele ning aidatakse läbi viia ko-

dundustunde, kus on võimalik õppida toiduvalmistamist ja hoidistamist. Viru ringkonna naised on juba aastaid andnud oma panuse ka formeerimisel ja staabi assisteerimisel. Formeerimispunkti koosseisus jagatakse varustust ja võitlusgrupi koosseisus tegeldakse toilitustamisega.

Koolitatud staabiassistente on ringkonnas viis, kuid realselt on rakendust leidnud rohkemgi. Staabiassistentide abi on vajatud suurõppustel Kevadtorm ja Erna retk. Eneseteostust ja eneseületamistki on jätkunud erinevatel võistlustel. Ringkond on oma esinduse välja pannud nii Scoutsrännakutel, koormusmatkadel, Naiskodukaitse spordilaagris kui ka väiksematel orienteerumisüritustel. Sageli polegi võistlus kõige toredam. Õppustel on nalja vaat et rohkemgi. Traditsiooniks on juba saanud otse mineku asemel käia ringiga või minna eraldi võistkondadena rajale, aga lõpetada üksmeelselt koos.

Koostööprojektid ja uued algatused

2005. aastast on Viru ringkond osalenud maleva isadepäeva ürituste läbiviimisel, tutvustades kodanikele oma tegevust, aidates tagada julgestust vibu ja õhupüssi laskmisel. Kui eelmistel aastatel oli suurem rõhk Kaitseliidu spetsiifikal, siis järjest enam on isadepäevale kaasatud muid organisatsioone ja jõustruktuure, tähtsamaks on muutunud ka Naiskodukaitse roll, mis peamiselt hõlmab propagandat ja lastele tegevuste korraldamist.

Viru naiskodukaitsejate organiseeritud suvelaager Vinni perekodu lastele 2009. Foto: Velli Ehasalu

Viru ringkond on võtnud oma südameasjaks ka asenduskodu lapsed. Nii korraldati 2009. aasta sügisel Vinni perekodu lastele matk Võsult Käsmu ja tagasi. Saadi omavahel tuttavaks, meisterdati võileivatorne, räägiti metsatarkustest ja arutati, mida teha olukorras, kui oled eksinud. Sellest matkast sai üks perekodu poiss tõsise Kaitseliidu

pisiku ning on väga asjalik noorkotkas. Viru ringkond oli selle üritusega pannud alguse jätkuvale koostööle ja aidanud Kaitseliidu tegevusel sammukese võrra laieneda.

Viimastel aastatel on alguse saanud ka motivatsiooniõhtute korraldamine, mis hõlmab endas peamiselt käsitööhuvilisi, kuna nende harrastus hakkas sportlikuma tegevuse taustal varju jääma. Nii said asjalikud naised kord või kaks kvartalis kokku, tegid käsitööd ning jagasid muljeid möödunud ja eesolevatest üritustest.

Projektis „Kaitse end ja aita teisi“ hakkas Viru malev koostööpartneriks aastal 2009. Nimetatud traumanõukogude projektis oli naiskodukaitsjate korraldada toitlustamine ja mängud lastele, läbi aidati viia ka orienteerumist.

Aasta 2010

Velli Ehasalu

Maire Laht

Ringkonna areng

2010. aasta oktoobri seisuga on Viru ringkonnas liikmeid 82, mõni kandidaat ootab veel liikmeks vastuvõtmist.

Ringkonna arengule on 2010 olnud soodne aasta. Lisaks Rakvere ja Tapa jaoskonnale loodi juurde Viru-Nigula jaoskond, kus tegutseb 11 naist. Uuel aastal ootavad loomist veel kaks jaoskonda, milleks käivad juba ettevalmistused.

Väga jõudsalt on arenenud propaganda suund. Järjest rohkem avaldab ringkond oma tegemisi kohalikus meedias ja Kaitse Kodu! ajakirjas. Koostöös Raadio Viruga jõuab iga kuu teisel kolmapäeval eetrisse Viru maleva pooltund „Kodumaa kaitse!“, kus on üles astunud ka naiskodukaitsjad, et rääkida oma tegemistest Kaitseliidu toetajana.

Tegevus ja väljaõpe

2010. aastal jätkub tavapärase väljaõpete ja treeningute korraldamine, nt baasväljaõpe ja lasketreeningud. Iseäranis palju uusi liikmeid võttis peale baasväljaõppe osa ka üleelamispäevavahetusest. Naiskodukaitsja Ene Ehrenpreis Viru-Nigula jaoskonnast räägib, kuidas nimetatud kursus pakkus suurt rahuldust, pannes proovile meelevõime, teistega arvestamise ja nutikuse. Ehrenpreisi sõnul kukkus kaardi ja kompassi abil metsast läbi minek lausa anekdootlikult välja, kui vahepeal kõrvale kalduti ja seetõttu kogu grupiga jahimeeste laskevõistluse alasse satuti. Ja kui siis väsinult lõpuosas juhusliku autostopiga veidi jalavaeva loodeti vähendada, avastati, et suures jutuhoos on õigesti teetsast sama palju mööda sõidetud, kui loodeti oma teekonda lühendada.

Osavõtt Kaitseliidu Kooli kursustest kasvas ka 2010. aastal. Populaarsust on hakanud toitlustamise kõrval koguma ka muud spetsialiseerumised, eriti on pööratud tähelepanu organisatsiooni propageerimist õpetavatele kursustele, nt avalikud suhted ja avalik esinemine.

Lisaks planeeritavatele väljaõpetele on saanud uue suuna ka motivatsiooniõhtud – käsitöö on vaheldunud muu tegevusega, külastatud on kunstnik Riho Hüti Kunstikodu ja mängitud Rakvere spordihoones minigolfi.

Silmaringi on laiendanud ka Saviprogramm, kus saadi ülevaade telliste meisterdamisest ning savi kaevandamisest ja raviomadustest. Suvel korraldatud perelaagri käigus külastati Eesti Vabadusvõitluse Muuseumi, raudteemuuseumi ja Pärnu loodusmaja.

2010. aastal osalesid Viru ringkonna naised erinevatel grillivõistlustel. Algust tehti Lääne-Virumaa meistrivõistlustel grillimises, kus võidukas nelik saavutas ribi grillimises esimese koha. Seejärel toodi võit koju ka üle-eestiliselt Grillifestilt ja Türi Öuna-festivalilt. Välikokkade sõnul on loomingle ja kogemusele peamiselt kaasa aidanud toitlustamine metsas, kus mehed soovivad lihatoite ja kokkadel tuleb anda endast parim. Grillivõistkondades on võidukat Virut esindanud Ursula Aal, Marit Mägi, Urvi Aal, Kristel Kitsing, Raina Vangonen ja kaitseliitlane Andrei Vangonen.

Viru võistkond koormusmatkal esmaabiülesannet lahendamas 2010. Vasakul Piret Rehe, paremal Tiia Jalakas. Foto: Kristel Kitsing

Koostööprojektid ja uued algatused

2010. aastal sai Tartu ringkonna kaasamisel alguse ka Viru ringkonna koostöö Vantaa reservväelastega. Külaskäigul Soome tutvuti Upinniemi mereväebaasi ja sõdurikoduga, külastati okupatsioonimuuseumi, peeti maha laskevõistlus ja arendati kahe organisatsiooni sõprussuhteid. Aasta pärast oodatakse põhjanaabreid vastukülaskäigule Eestisse. Kahe riigi militaristide kohtumisel esindasid Viru ringkonda Lea Matusorg, Velli Ehasalu, Ursula Aal ja koostöö Eesti-poolne algataja Kristel Kitsing. Samuti on jätkatud koostööd Vinni perekoduga. Suvel korraldasid naiskodukaitsjad lastele laagripäeva Võsul, kus valmisid käsitööna suured merepildid ja sünnipäevakaardid ning aega jätkus ka rannamõnude nautimiseks. Samuti võimaldati perekodu lastele osalemine Viru maleva korraldataval isadepäeva üritusel Rakveres Põhja-keskuses.

Loorberipärg aga niipea ei paista. Aktiivi kindel arvamus on, et teha on rohkem kui tehtud, 2011 ootavad uued plaanid rakendamist.

VÖRUMAA RINGKOND

Aastad 2003–2009

Sirje Lill

2003. aasta alguse, jaanuarikuu tööks olid tavaliselt koosolekud ja revisjonikomisjoni tegevus. Veebruari alguses olid Kaitseliidu meistrivõistlused suusatamises. Tolle aasta esimene tõsine õppimine saabus meditsiiniõppusega veebruari keskel. Õpust viis läbi oma ringkonna meedik Viivika Kook. Paar päeva hiljem tähistati Eesti vabariigi aastapäeva nii Võrus kui Antslas. Juba mitu aastat toimus Antslas pidulik jalutuskäik läbi linna ja sellele järgnev lipuheiskamine päikesetõusul. Koos kaitseliitlastega ravis olles ja tunnetades, kui pidulik ja hingelähedane see toiming on, võib öelda, et sel hetkel valitseb südameid isamaa-armastus. Üks kord aastas on seda väga vajalik ja kosutav nii ehedalt tunda.

Märtsis toimusid ikka noorkotkaste ja kodutütarde laagrid, kus osaleti toitlustuses ja rühmajuhitudena. Toimus ka side baasväljaõpe.

Aprillis korraldas Antsla malevkond Karula retke, kust võisid osa võtta ka naiskodukaitsjad, noorkotkad, kodutütred ja külaliskõigustajad. Esimest korda toimus see matk 2002. aastal. Üritus oli kahepäevane, ööbiti telkides. Rajal olid tavapärased kontrollpunktid ülesannetega. Kõige raskemaks osutus hoopis orienteerumine, sest maastik oma olemuselt oli täis riukaid. Kui esimesed viis-kuus mäge ja orgu suudad kaardiga kokku ajada, siis hiljem läheb paratamatult midagi sassi. Ja hoidku selle eest, et ei tuleks mõtet kuskilt lõigata! Nii need võistlejad siis õhtul saabusid, võhmal ja väsinud. Õhtune puhkus lõkke ääres varakevadis metsas aga kosutas seda võrd, et hommikul mindi reipalt rajale. Ja lõpu tegi mõni võistkond isegi joostes.

Võrumaa ringkonna võistkond Eel-Ernal 2008.

Foto: Võrumaa ringkond

Mais käis ringkonna võistkond Saaremaal Eel-Ernal. Tulemuslikult, sest sealt saadi edasi Ernale. Suvel viis malev läbi SBK, kust ka naiskodukaitsjad osa võtsid. Toimus muidugi veel palju õppusi ja üritusi, värvikamad neist ehk kokakoolitus Põlt-samaal, välitoitlustuskursus Alus ja praktika Kautlas. Aasta lõpetas, nagu ikka, jõulupidu.

2004. a alguse edukamaid ettevõtmisi oli Kaitseliidu meistrivõistlused suusatamises, mis toimusid Haanjas. Tänu suurenenud liikmeskonnale oli juba valida, kes võistlustulle lähevad. Võistlus oli küll pingeline, aga naiskodukaitsse sportlikele tüdrukutele võidukas. Rahulolu edust ergutas ka spordikaugeid ennast liigutama – vastlapäev Urvaste mägede vahel oli täis suusatamist, kelgutamist, lusti ja nalja. Veebruaris algas ka NKK baasväljaõpe, kus instruktoriteks olid kaitseliitlased. Õppused toimusid kolmel nädalavahetusel. Kõik kes alustasid, pidasid lõpuni vastu.

Märtsis algas formeerimisõpe, kuhu kaasati üsna palju naiskodukaitsjaid. Et asi oli uus, pakkus see palju põnevust ja uudseid toiminguid. Pidi hakkama saama mõnegi segadusega, mis, ausalt öeldes, juhtusid tänu iseenda saamatusele või omaette salaja mõeldud mõttele, et keegi teine ehk pingutab.

Aprillis tehti Antsla jaoskonnas orienteerumispäev koos noorkotkaste ja kodutütardega Kuldre rühmaga. Ilus kevadine ilm tegi hea meeoleolu ja koos noortega oli väga põnev tegutseda.

Veel tegi aprillis ettevalmistusi koormusmatka võistkond, mille vedaja oli Ede Pähn. Ede innukus ja sportlik teotähe mõjus ka ülejäänud kambale kaasahaaravalt.

Mais peeti juba traditsiooniks saanud emadepäeva. Alati on püütud sel päeval kokku panna õpetlik, huvitav ja lõõgastav kava. Mõnikord on see matk koos loodusteabega, mõnikord uute toiduretseptide katsetamisega. Seekord käidi rabamatkal Pähnil. Giidiks oli RMK töötaja ja tema juba teadis, mis, miks ja kuidas rabas toimub.

Juunis toimus jalgrattamatk koos noorkotkaste ja kodutütardega Kuldre rühmast. Marsruudiks oli Kuldre-Ähijärve-Mõniste-Kuldre. Ööbiti Ähijärve kaldal.

Suvel osaleti veel noortelaagrites, maakaitsepäeva korraldamisel, paadimatkal ja linnalahingus Tallinnas.

Ringkonna võistkond võttis osa Erna retkest ja sealses baaslaagris tegi mõni naine ka välikokakursuse praktikat.

2005. aasta paremaid võimalusi oli see, et hakati regulaarselt kasutama Antsla gümnasiumi siselasketiiru.

Vabariigi aastapäeva tähistamisele lisandus uute liikmete pidulik vastuvõtt.

2005. a osales maleva sõduri baasväljaõppel kolm Naiskodukaitsse liiget.

2006. aasta kevadtalvel saabus aeg harjutada koormusmatkaks, samuti Eel-Ernale minekuks. Koormusmatkal saavutas Võrumaa ringkond kolmanda koha.

Emadepäeval toimus piknik koos loenguga tervise eest hoolitsemisest. Tallinnas toimus Valge Roosi ball. Käidi ka Karula matkal ja tehti riviharjutusi, kuigi paraadil ei käidud. Küll võeti osa traditsiooniks saanud maakaitsepäevast Võrus ja võidupüha tähistamisest Antslas, kus tuli ka marssida.

Juuli lõpus tehti teoks maallager, mida mitu aastat plaaniti. Ei oldud päris kindlad, kas leidub osavõtjaid ja kuidas see välja kukub. Juhendaja Aage Raud Tartu ringkonnast oli optimistlik ja selgus, et täie õigusega. Huvilisi jätkus, nii naisi kui kodutüt-reid. Koht leiti ideaalne – Urvaste. Imeline loodus, 14. sajandist pärit kirik. Elati pastoraadihoones, kus on nii hea aura, et kõik need neli päeva särasid laagriliste silmad vahetpidamata. Õhtuti peeti jalgpallimatsi, vastaseks kohaliku pastori Üllar Salumetsa pere ja Contra. Sestsaadik on laager toimunud igal aastal juuli viimasel nädalal.

Maalilaager 2008.

Foto: Võrumaa ringkond.

Augustis toimus piirkondlik laskevõistlus Antslas, igast ringkonnast osales võistkond. Kõik toimus ruttu ja vaikselt, nii et üritus oli läbi enne, kui õiget maiku asjast oleks võinud tundma hakata.

Sügisel algas Naiskodukaitse Antsla jaoskonna ja seltsingu Roheline Urvaste koostöö. Koos keedeti ja müüdi jõululaadal suppi, küpsetati pannkooke. Vastutasuks saadi seltsimajas ruumi ja võimaluse seal oma üritusi korraldada. Seegi koostöö on siiani väga hästi sujunud.

2007. a alguseks oli Võrumaal juba 73 tegevliiget. Aasta jooksul tuli uusi liikmeid juurde 20.

Aasta suurimaks õppuseks oli Lõuna piirkonna kriisiabiõppus. Toimus ka kaks Naiskodukaitset tutvustavat üritust, üks Antslas ja teine Võrus. Aktiivselt võeti ka osa üleriigilistest üritustest. Antslas tähistati isadepäeva koos noorkotkaste ja Antsla kompaniiga.

2009. aastal sai Naiskodukaitse Võrumaa ringkond endale lipu. Lipp õnnistati Võru maleva aastapäeval, 8. septembril koos Võru üksikkompanii lipuga. Lipu andsid Võrumaa ringkonna esinaisele Ludmilla Kordemetsale üle Antsla jaoskonna esinaine Marje Kangro ja Võru jaoskonna esinaine Liivi Õim.

Lipu jaoks kogusid Võrumaa ringkonna liikmed raha ise. Selleks korraldati maakaitsepäeval heategevuslik loterii, mille tulud läksid lipu ostmise fondi. Auhinnad annetasid loterriisse Võrumaa ettevõtted ja ringkonna liikmed. Lisaks käisid ringkonna agaramad liikmed Võrumaa laulu- ja tantsupeol pannkooke müümas. Kõige suurem summa koguti lipu jaoks suveülikooli välistudengitele korraldatud Naiskodukaitset tutvustava päeva korraldamisega. Osales 23 välistudengit üle maailma – Indiast, Nigeeriast, Brasiiliast ja mujaltki.

Juba mitmeid aastaid käiakse augustis Misso rahvapeol toitulustamas.

Võrumaa ringkonna ja Võru naisteklubi ühine 1. septembri pannkoogitegu

2009. Foto: Rein Essa

Koostöös Võru naisteklubiga küpsetatakse 1. septembril Võru kesklinna pargis pannkooke, mida kooliõpilastele jagatakse. Ka sellest ettevõtmisest on kujunemas traditsioon.

Võrumaa ringkonna naised on ka tublid formeerijad ning järjepidevalt käiakse toitlustamas Kaitseliidu õppustel.

Aasta 2010

Anu Jõgeva

2010. aasta 27. veebruaril taasasutati Naiskodukaitse Võrumaa ringkonna Vastseliina jaoskond. Vastloodud jaoskonna liikmete arvuks sai 17 ning valimiste tulemusena osutus esinaiseks kõikide poolthäältega Anu Jõgeva, kes oli ka jaoskonna taasloomise algataja.

Aasta lõikes on toimunud mitmeid üritusi, millest naised on aktiivselt osa võtnud. Suvepäevad looduskauni Piusa jõe kaldal, taasiseseisvumispäevale pühendatud seiklusmatk ja BVÕ sõdurioskuste laager 25.–26. septembril. Osalejatest pooled olidki Vastseliina jaoskonna liikmed, teine pool noored kodutütred.

Laagrit juhtis ja korraldas jaoskonna esinaine Anu Jõgeva. Kaks päeva õpiti sõdurioskusi: relvaõpet, seljakoti pakkimist, rakmete seadmist, riviõpet, liikumisviise ning maskeerimist.

Ööbimine telkides pakkus laagris olijatele põnevust ja uusi väljakutseid, sest enamik naistest oli sellises militaarses laagris esimest korda. Kõik osalejad üllatasid läbiviijaid, sest nii asjalikud ja tublid naised on vaid jaoskonna uhkuseks.

Kaitseliitlased korraldasid naistele öise häire, millega väga edukalt toime tuldi. Päeval ju õpetati, mis on ringkaitse ja kuidas häireolukorras positsioonidele joosta, pealegi,

õine patrull fikseeris nn vaenlase juba enne häire algust. Kui häire lõppes, kutsus Anu osalejad olukorda arutama, kui äkki märkas, et üks tütarlastest oli paljajalu. Käes oli ju sügis, ööd jahedad. Anu küsimise peale vastas neiu rõõmsalt: "Ise sa ütlesid, et pole oluline muu kui kiiver, rakmed ja relv." Laagrisoleku ajal ei olnud kordagi kuulda nurinat ega halamist. Suur rõõm on korraldada üritusi inimestele, kes soovivad midagi teha.

Laager lõppes rännakuga Kirikumäelt Vastseliina vabadussamba juurde, kuhu asetati oma kätega valmistatud pärg. Selle au said laagri tublimad. Koos langetati hetkeks pea, langenute mälestuseks.

Laagri tagasiside oli väga hea. Põnevusega jäävad kõik ootama uut välilaagrit. Järgneva aasta kevadeks on tehtud suured plaanid meditsiinilaagri osas ja naiste tungival nõudmisel on järjekordne laager õppustega metsas.

Vastseliina jaoskond on noor, aga tugev ja liikmed täidavad oma ülesandeid kohusetundlikult ning täie tõsidusega.

2010. aastasse mahtus veel Võrumaa ringkonna laskevõistlus lahingrelvadest. Täpsust lasti AK-4-st ja USP-st. Oktoobris toimus sideõpe. Huvi naiste hulgas oli ootuspäraselt suur.

Võru lahingukoolis toimus kevadel staabiassistentide baaskursus.

Mitmel korral on naiskodukaitsjate abi vaja läinud päästeoperatsioonidel, kus siirdutakse metsadesse eksinud inimesi otsima. Näiteks sellel aastal nähti suurt vaeva, et leida Vastseliina vallas kadunud vanataat. Vaatamata korduvatele põhjalikele otsingutele jäi vanur kadunuks 10 kuuks.

Üheks tähtsündmuseks võib nimetada võidupüha paraadil osalemist. Paraadiks ettevalmistused tekitasid paljudes naiskodukaitsjates suurt elevust, kuigi kõik õnnestus suurepäraselt.

Võrumaa ringkonna laskevõistlus lahingrelvadest 2010.

Foto: Võru ringkond

Baasväljaõppe sõdurioskuste mooduli laager 2010.

Foto: Anu Jõgeva

Samal ajal, kui 14 Võrumaa naiskodukaitsjat paraadil marssisid, tegutsesid ülejäänud vabatahtlikud naised Võru linnas toimival maakaitsepäeval. Organisatsiooni tutvustaval ja uute liikmete värbamisüritusel pakuti kõigile külastajatele toredate meelelahutust ja jagati maitsvat sõdurisuppi.

Välikokakursus andis ringkonnale tublid toitlustajad, kes käisid välikoka erialavõistlusel Võru naisi esindamas.

Võeti osa ka esmaabi erialavõistlusest, et oma teadmisi proovile panna ja vastasvõistkondadele väarikat konkurentsi pakkuda. Kuigi esikolmikusse ei mahutud, ei kurvastanud keegi, sest tähtis pole võit, vaid osavõtt.

Ringkondade juhatused ja revisjonikomisjonid

2003–2010

Alutaguse

Esinaine

2003 Silva Kiveste
2004 Kerly Järg
2005–2007 Liivi Kingu
2008–2010 live Rohtla

Aseesinaine

2003 Virge Kääni
2004 live Rohtla
2005–2007 Sille Laks
2008–2010 Kadre Maalma

Juhatus

2003 Inga Kütt, live Rohtla, Eve Elm
2004 Liivi Kingu, Kristel Kangur, Eve Elm
2005–2007 Inga Kütt, live Rohtla, Silva Kiveste
2008 Inga Kütt, Pille Pihelgas, Maarika Raja
2009 Pille Pihelgas, Evelin Krekker, Maarika Raja
2010 Pille Pihelgas, Evelin Krekker, Tiina Raudmäe

Revisjonikomisjon

2004 Virge Kääni, Kätlin Sass, Linda Salmus
2005 Tiina Raudmäe, Virge Kääni, Kätlin Sass
2006 Tiina Raudmäe, Kätlin Sass, Olga Sustrova
2007 Tiina Raudmäe, Virve Kaldma, Olga Sustrova
2008 Tiiu Terentjeva, Maimu Villa, Virve Kaldma
2009 Virve Kaldma, Maimu Villa, Tiiu Terentjeva
2010 Tiiu Terentjeva, Maimu Villa, Kristi Goldberg

Harju

Esinaine

2001–2004 Angelina Oblikas
2005–2010 Anu Püümets

Aseesinaine

1997–2004 Heidi Toomse
2005–2006 Liivi Abel
2006–2010 Maris Borštšik

Juhatus

2003 Lea Tikenberg, Kai Konsap, Siiri Blank
2004 Lea Tikenberg, Aime Pekki, Siiri Blank
2005 Kaja Marit Mander, Ines Kaskaar, Maris Borštšik
2006 Kaja Marit Mander, Maris Borštšik, Angelina Oblikas
2007 Kaja Marit Mander, Angelina Oblikas, Iivi Rool
2008 Angelina Oblikas, Iivi Rool, Margot Pellmas
2009 Iivi Rool, Ave Nael, Margot Pellmas
2010 Aet Kala, Margot Pellmas, Ave Nael

Revisjonikomisjon

2003–2004 Lea Lepp, Kaja Marit Mander, Tuulike Mölder
2005 Maiki Must
2006 Heli Tamm
2005–2007 Margot Pellmas, Järvi Kirs
2007–2008 Hille Sillaste
2008–2010 Arda Laisaar, Moonika Kull
2009–2010 Heidi Toomse

Jõgeva

Esinaine

2003 Riina Truija, Angela Timusk
2005–2006 Ülle Liit
2007 Ülle Vohla
2008–2010 Aive Soolepp

Aseesinaine

2003 Marika Kallemaa
2005–2007 Dea Laugmaa
2008 Merle Plovits
2009–2010 Inge Kiisler

Juhatus

2003 Karine Lust, Küllike Saar, Ebe Kattel
2004 Dea Laugmaa, Karine Lust, Ebe Kattel, Merle Merilaine, Riina Truija
2005 Tiina Kangur, Maris Mäeotsa, Angela Timusk
2006 Aino Alt, Annika Hiienurm, Ebe Kattel
2007 Annika Hiienurm, Ebe Kattel, Kaie Rohtla
2008 Inge Kiisler, Kadri Kommer, Kaie Rohtla
2009–2010 Aino Alt, Kadri Kommer, Merlin Pärn

Revisjonikomisjon

2003 Aime Amor, Aino Alt, Anne Tropp
2004 Aime Amor, Olga Jürma, Anne Tropp
2005 Aime Amor, Olga Jürma, Anne Tropp, Merle Plovits
2006 Olga Jürma, Marika Kallemaa, Anne Tropp
2007–2008 Aime Amor, Marika Kallemaa, Küllike Saar
2009–2010 Marika Kallemaa, Maris Mäeotsa, Küllike Saar
2010 Marika Kallemaa, Aime Amor, Maris Mäeotsa

Järva

Esinaine

2003–2004 Pille Veitmaa
2005 Kaja Pernik
2006–2008 Maire Arro
2009–2010 Kaire Lõhmus

Aseesinaine

2003 Marika Böstrov
2004–2008 Tiia Mettus
2008–2009 Evelin Metsaots
2010 Made-Britt Nurk

Juhatus

2003 Taive Kuuse, Kaire Lõhmus, Maire Arro
2004 Kaire Lõhmus, Maire Arro, Evelin Metsaots

2005 Evelin Metsaots, Maire Arro, Taive Kuuse
2006 Evelin Metsaots, Taive Kuuse, Mare Hendrikson
2007 Kaire Lõhmus, Taive Kuuse, Mare Hendrikson
2008 Kaire Lõhmus, Mare Hendrikson, Made-Britt Nurk
2009 Piret Saul, Maire Arro, Made-Britt Nurk
2010 Taive Kuuse, Piret Saul, Maire Arro

Revisjonikomisjon

2003 Evelin Metsaots, Maire Arro
2004 Maire Arro, Kairi Niglas, Evelin Metsaots
2005 Naima Sillat, Kirsika Ilmjärv, Siiri Sitska
2006 Kirsika Ilmjärv, Naima Sillat, Kairi Niglas
2007 Kirsika Ilmjärv, Naima Sillat, Katrin Koolme
2008 Kaire Lätte, Katrin Koolme, Kaja Pernik
2009 Katrin Koolme, Kaja Pernik, Kaire Lätte
2010 Kaja Pernik, Kaire Lätte, Merje Mihkelsaar

Lääne

Esinaine

2003 Tiina Leesik
2004 Rita Pärnik
2006 juuli–2008 Anu Toode
2009–2010 Mare Laide

Aseesinaine

2003 Rita Pärnik
2004–2005 Ester Karm
2006 juuli–2007 Svetlana Mustkivi
2008–2010 Karin Rünkorg

Juhatus

2003 Maie Neštšadim, Anu Toode, Annika Rump
2004 Maie Neštšadim, Anu Toode, Lehte Ilves
2005 Lehte Ilves, Anu Toode, Terje Raudkivi, Pille Porn
2006 Anu Aljaste, Karin Rünkorg, Terje Raudkivi
2007 Anne Kaasik, Karin Rünkorg, Anu Aljaste
2008 Anne Kaasik, Anu Aljaste, Helvija Kajalainen
2009–2010 Anne Kaasik, Helvija Kajalainen, Malle Karm

Revisjonikomisjon

2003 andmed puuduvad
2004 andmed puuduvad
2005–2006 Anne Rehkalt, Helika Alemaa, Tiina Villmann
2007–2009 Anne Rehkalt, Helika Alemaa, Heli Tuisk
2010 Helika Alemaa, Heli Tuisk, Vaima Valk

Põlva

Esinaine

2003–2004 Karin Kivi
2005–2007 Karmen Kevvai
2008–2010 Kristi Randla

Aseesinaine

2004–2007 Aide Sander
2008 Kadi Adson
2009–2010 Tuulike Mölder

Juhatus

2003 Aide Sander, Tiina Sisko, Leili Miisna
2004 Ene Mattus, Tiina Sisko, Leili Miisna
2005 Karin Kivi, Tiina Sisko, Leili Miisna
2006 Karin Kivi, Karmen Kukkk, Tuulike Mölder
2007 Maive Tõemäe, Karmen Kukkk, Tuulike Mölder
2008 Maive Tõemäe, Aile Vals, Tuulike Mölder
2009 Maive Tõemäe, Aile Vals, Maarja Siilbek
2010 Sille Kingla, Maarja Siilbek, Aile Vals, asendusliige Kaie Kurg

Revisjonikomisjon

2008 Aile Vals, Reet Keerd, Anu Klemmer
2009–2010 Ainika Mägi, Kadi Koosapoeg, Leili Miisna

Pärnu

Esinaine

2006–2010 Ly Eisenschmidt

Aseesinaine

2006 Maret Kommer
2007–2009 Kersti Järva
2010 Ave Rallmann

Juhatus

2006 Piret Soa, Evelin Bergmann, Kersti Järva
2007 Piret Soa, Evelin Bergmann, Aire Lilleleht
2008 Piret Soa, Aire Lilleleht, Ave Höövel
2009–2010 Ave Höövel, Aire Lilleleht, Maret Kommer

Rapla

Esinaine

2001–2003 Tiia Aasrand
2003–2004 Tiina Kaffer
2004–2008 Kairi Baumer
2008–2009 Küllike Kaljend
2009–... Pirkko Peterson

Aseesinaine

2003 Ene Aljas
2004 Kairi Baumer
2005–2006 Külli Vain
2007–2008 Küllike Kaljend
2009–2010 Kristel Kaasiku

Juhatus

2003–2004 Riina Nemvalts, Kaire Kozlov-Soomets, Tea Pöder
2005 Tiina Kaffer, Tea Pöder, Riina Nemvalts
2006 Tiina Kaffer, Riina Nemvalts, Katrin Saveli-Grichin
2007 Tiina Kaffer, Katrin Saveli-Grichin, Pirkko Peterson
2008 Kairi Baumer, Pirkko Peterson, Katrin Saveli-Grichin
2009–2010 Kairi Baumer, Rita Merekivi, Miidi Pindus

Revisjonikomisjon

2003 Malle Aidla, Aive Künarpuu, Tiina Trofimova
2004 Aive Künarpuu, Ülle Joona, Anneli Grünbaum
2005 Ülle Joona, Anneli Grünbaum, Anne Änilane

2006 Anne Änilane, Ülle Joonas, Aivi Tarvis
2007 Ülle Joonas, Aivi Tarvis, Eda Toomet
2008 Eda Toomet, Aivi Tarvis, Aive Künarpuu
2009 Aivi Tarvis, Aive Künarpuu, Tiia Aasrand
2010 Aive Künarpuu, Tiia Aasrand, Aime Tuhkanen

Saaremaa

Esinaine

2003–2005 Ellen Kask
2006–2010 Rita Loel

Aseesinaine

2003 Eve Lonn
2004 Marit Roos
2005 Marit Roos, Rita Loel
2006–2007 Tiina Orav
2008 Kaia Latkin
2009 Kaja Kuntsel
2010 Ingrid Klaus

Juhatus

2003 Piret Urgas, Marika Loik, Aire Pahapill
2004 Eve Lonn, Elle Pruul, Helle-Mai Kruusimägi
2005 Elle Pruul, Eve Lonn ja Liivi Pajunurm
2006 Evely Aavik, Liivi Pajunurm, Elle Pruul
2007 Evely Aavik, Marika Jürgenson, Aire Pahapill
2008 Ülle Sülla, Gertrud Ardel, Marika Jürgenson
2009 Ülle Sülla, Gertrud Ardel, Ingrid Klaus
2010 Ülle Sülla, Kaile Koppel, Sille Lapp

Revisjonikomisjon

2005 Maiu Välbe, Heli Selgal, Ester Arge
2006 Maiu Välbe, Heli Selgal, Riin Jürgenson
2007 Maiu Välbe, Ellen Kask, Maidi Tilk
2008 Ellen Kask, Laine Tarvis, Evely Aavik
2009 Ellen Kask (asendusliige Anu Heidmets), Laine Tarvis, Evely Aavik
2010 Evely Aavik, Laine Tarvis, Angela Au

Sakala

Esinaine

2002–2007 Malle Lohk
2008–...Vika Zieds (Laan)

Aseesinaine

2002 Riina Kängsepp
2003–2004 Aili Ott
2005–2007 aug Aili Mägi
2007 august–2009 Urve Loit
2010 Karin Ilus

Juhatused

2002–2004 Sirje Türk
2002–2003 Kairi Külaots, Kerstin Käärrik
2003–2004 Tiina Ott, Helena Minina, Aili Mägi
2005–2007 Kerstin Käärrik, Kaja Raidma, Juta Kobin
2007–2008 Vika Laan, Leili Särg, Tiia Kivisaar

2008–2009 Leili Särg, Malle Lohk, Evelin Lappalainen
2009–2010 Ele Lehes, Leili Särg, Evelin Lappalainen

Revisjonikomisjon

2002–2005 Lii Villem, Veronika Toma, Triinu Ivanova
2005–2007 Karita Tonni, Ene Sügav, Relly Virgla
2007–2008 Tiina Ott, Egle Reinup, Karita Tonni
2008–2009 Tiina Ott, Egle Reinup, Ene Sügav
alates 2009 Tiina Türk, Egle Reinup, Tiina Ott

Tallinn

Esinaine

2003–2006 Sirle Baldesport
2006–2007 Liivi Kosk
2007–2009 Kersti Tammekunn
2009–2011 Erle Eenmaa

Aseesinaine

2003–2005 Reet Umjärv
2006 Kersti Tammekunn
2007–2009 Sigrid Laanemets (Pirnipuu)
2010 Elisa Sammelselg

Juhatus

2003 Juta Lepisto, Tiina Veetõusme, Piret Meierau
2004 Juta Lepisto, Piret Meierau, Liivi Kosk
2005 Tiiu Rikolas, Liivi Kosk, Piret Meierau
2006 Helle Jürna, Krista Teearu, Tiiu Rikolas
2007 Riina Mäemets, Helle Jürna, Krista Teearu
2008 Riina Mäemets, Erle Eenmaa, Anne Kahem
2009 Erle Eenmaa, Anne Kahem, Evelin Verš
2010 Evelin Verš, Jaanika Palm, Karin Hänni (Luts)

Revisjonikomisjon

2003–2004 Merike Jürjo, Inna Turu, Kaidi Tago
2005 Inna Turu, Kaidi Tago, Mari-Liis Rohtla
2006 Mari-Liis Rohtla, Annika Markus, Jaana-Maria Unga
2007 Heidi Ojamaa, Catleen lila, Mari-Liis Rohtla
2008 Heidi Ojamaa, Catleen lila, Liis Kuusmann
2009 Catleen lila, Liis Kuusmann, Marilin Prants
2010 Liis Vahtra (Kuusmann), Tiiu Rikolas, Marilin Prants

Tartu

Esinaine

2003–2005 Leane Morits
2005–2008 Nele Sarrapik
2008–2009 Leane Morits
2009–2011 Virge Prank-Vijard

Aseesinaine

2003 Anne Must
2004 Kersti Podmošenski
2005–2006 Pilvi Kuld
2007–2008 Kairit Henno
2009–2011 Pilvi Kuld-Palk

Juhatus

2003 Triin Tõnsing (Paabo), Noimi Pannik, Kersti Podmošenski
2004 Liisa Aru (asendusliige Nele Sarrapik), Sigrid Laanemets (Pirnipuu), Noimi Pannik
2005 Liivi Parrest, Evelin Verš, Kersti Podmošenski
2006 Kairit Henno, Liisa Aru (asendusliige Gertrud Väravas), Ave Rallmann
2007 Katrin Kolk, Ulvi Karu, Kairi Part
2008 Laura Loolaid, Katrin Kolk, Eva Nessler
2009 Karin Koitla, Laura Loolaid (asendusliige Reelika Sõmer), Marit Birgholts
2010 Kristiina Abel, Karin Koitla, Maarja Jalasto

Revisjonikomisjon

2003 Virge Prank-Vijard, Kristi Salujärv, Tiiu Tõrra
2004 Siret Mets, Virge Prank-Vijard, Tiiu Tõrra
2005 Tiiu Tõrra, Siret Mets (asendusliige Laura Loolaid), Virge Prank-Vijard
2006 Helen Saal, Tiiu Tõrra, Siret Mets
2007 Pilvi Kuld, Helen Saal, Tiiu Tõrra
2008 Liina Pärnamäe, Pilvi Kuld-Palk, Helen Saal
2009 Kairit Henno, Liina Pärnamäe, Kairi Part
2010 Aage Raud (asendusliige Reeli Hansen), Kairit Henno, Liina Pärnamäe

Valga

Esinaine

2003 Olesja Kaart
2004–2006 Anu Lillipuu
2007–2009 Heili Mets
2010 Olesja Kaart

Aseesinaine

2003 Aire Elias
2004–2005 Maire Rüütel
2006 Heili Mets
2007–2009 Oksana Maškovskaja
2010 Rita Pärnik

Juhatus

2003 Raili Siimann, Nadežda Petrova (Alliksaar), Karin Mikk
2004–2006 Janne Salumäe, Oksana Maškovskaja, Tatjana Käärt
2007–2008 Sirli Matvei, Jaana Ukkur, Anu Lillipuu
2009 Sirli Matvei, Jaana Ukkur, Nadežda Alliksaar
2010 Oksana Maškovskaja, Evelin Tamm, Nadežda Alliksaar

Revisjonikomisjon

2005–2006 Ülle Säinas, Evelin Kablukova, Raili Siimann
2007–2009 Ülle Säinas, Siiri Raamets, Raili Siimann
2010 Ülle Säinas, Raili Siimann, Kairi Luhaväli

Viru

Esinaine

2002–2003 Tiina Ross
2003–2007 Aili Vakker
2007–2009 Maire Laht
2009–... Urve Rosenberg

Aseesinaine

2002–2003 Aili Vakker
2004–2007 Maire Laht

2007–2010 Maia Järvela
2010–... Inna Läll

Võrumaa

Esinaine

2003 Tiina Lepp
2004–2005 Sirje Lill
2005–2007 Kristiina Lepistik
2007–2010 Ludmilla Kordemets

Aseesinaine

2003 Merike Piirmann
2004 Ede Pähn
2005 Kristiina Lepistik
2006–2008 Merlit Maask
2008–2010 Sirje Lill

Juhatus

2003 Sirje Lill, Diana Loorits, Viivika Kook
2004 Tiina Lepp, Sirje Nüüd, Merit Peterson
2006 Sirje Lill, Helen Möllits, Marje Kangro, Tiia Kiis
2007 Tiia Kiis, Inge Järvpõld, Riina Kirschenberg
2008 Ester Parts
2009 Inge Järvpõld, Marje Kangro, Ester Parts
2010 Kaisa Peedosaar, Marje Kangro, Inge Järvpõld

Revisjonikomisjon

2008 Sirli Hanni
2009–2010 Janeli Kaevats, Kaire Talja, Sirli Hanni

Naiskodukaitse keskjuhatuse liikmed

2003-2010

2003

Rita Loel
Tiina Leesik
Ellen Kask
Silva Kiveste
Triin Tõnsing (Paabo)

2004

Liisa Aru
Rita Loel
Ellen Kask
Silva Kiveste
Triin Tõnsing (Paabo)
Tiina Leesik

2005

Tiina Leesik
Evelin Verš
Liisa Aru
Rita Loel
Ellen Kask
Silva Kiveste

2006

Riina Nemvalts
Sirle Baldesport-Märss (Baldesport)
Tiina Leesik
Evelin Verš
Liisa Aru
Rita Loel

2007

Anu Püümets
Merle Sikka
Riina Nemvalts
Sirle Baldesport-Märss (Baldesport)
Tiina Leesik
Evelin Verš

2008

Urve Loit
live Rohtla
Anu Püümets
Merle Kodu
Riina Nemvalts
Sirle Baldesport-Märss (Baldesport)

2009

Riina Nemvalts
Helle Jürna
Urve Loit
live Rohtla
Anu Püümets
Merle Kodu

2010

Kersti Tammekunn
Kairit Henno
Riina Nemvalts
Helle Jürna
Urve Loit
live Rohtla
Asendusliige: Maris Borštšik

Naiskodukaitse autasud 2003-2010

Liiliaristi I klass

2006

Dagmar Mattiisen
Ingrid Rüütel

Küllike Saar
Aive Soolepp
Anu Toode
Karin Kivi
Ellen Kask
Eve Lonn
Piret Urgas
Pille Päid

Jõgeva
Jõgeva
Lääne
Põlva
Saaremaa
Saaremaa
Saaremaa
Tartu

Liiliaristi III klass

2004

Merle Sikka
Olesja Kaart

Valgamaa

2003

Elle Vinni
Kaie Puusepp
Noimi Pannik
Evelin Verš
Olesja Kaart
Anu Lillipuu
Eve Liiv
Nadezda Petrova

Alutaguse
Tartu
Tartu
Tartu
Valgamaa
Valgamaa
Valgamaa
Valgamaa

2005

Elle Vinni
Ellen Kask
Rita Loel
Eve Liiv

Alutaguse
Saaremaa
Saaremaa
Valgamaa

2004

Riina Nemvalts

Rapla

2006

Riina Nemvalts
Piret Urgas
Maiu Välbe

Rapla
Saaremaa
Saaremaa

2005

Linda Kalle
Marika Kallemaa
Anne Tropp
Karin Kont
Evelin Metsaots
Tiia Mettus
Tiina Sisko
Maarja Leesmaa
Maire Rüütel
Maila Samulin

Alutaguse
Jõgeva
Jõgeva
Järva
Järva
Järva
Põlva
Valgamaa
Valgamaa
Valgamaa

2007

Aive Soolepp
Tiina Leesik
Evelin Verš

Jõgeva

2008

Nadezda Alliksaar
Anu Lillipuu

Valgamaa
Valgamaa

2006

live Rohtla
Ebe Kattel
Marge Peets
Kerstin Käärik
Aili Ott
Merike Jürjo

Alutaguse
Jõgeva
Jõgeva
Sakala
Sakala
Tallinn

2010

Marika Kallemaa
Merike Jürjo

Jõgeva
Tallinn

Liiliaristi IV klass

2002

Silva Kiveste
Marta Ehrpais
Aime Amor
Mari-Liis Rumvolt

Alutaguse
Harju
Jõgeva
Jõgeva

2007

Tiiu Laaneoks
Taive Kuuse
Mare Laide
Ester Arge
Malle Lohk

Järva
Järva
Lääne
Saaremaa
Sakala

Pirjo Land	Tallinn	Heidi Toomse	Harju
Anne-Ly Rüütli	Tartu	Marika Kallemaa	Jõgeva
Nele Sarrapik	Tartu	Tiina Kangur	Jõgeva
Sirje Lill	Võrumaa	Ebe Kattel	Jõgeva
		Riina Kiritšenko	Jõgeva
2008		Merle Neeser	Jõgeva
Angelina Oblikas	Harju	Marge Peets	Jõgeva
Taimi Kiissa	Saaremaa	Tiina Suur	Jõgeva
Aage Raud	Tartu	Anne Tropp	Jõgeva
		Pille Veitmaa	Järva
2009		Mare Laide	Lääne
Maire Arro	Järva	Tiina Leesik	Lääne
Tuulike Mölder	Põlva	Maie Neštsadim	Lääne
Kairi Baumer	Rapla	Pille Porn	Lääne
Miidi Pindus	Rapla	Annika Rump	Lääne
Sirle Baldesport-Märss	Tallinn	Estre Arge	Saaremaa
Geniira Helde	Tallinn	Juta Kobin	Sakala
Kadi Kalbin	Tallinn	Kerstin Käärik	Sakala
Liisa Aru	Tartu	Aili Ott	Sakala
Leane Morits	Tartu	Leida Käbi	Tallinn
Tiiu Tõrra	Tartu	Veronika Saarva	Tallinn
Ülle Säinas	Valgamaa	Leili Sarapuu	Tallinn
Jaana Ukkur	Valgamaa		
Maire Laht	Viru	2003	
Vaike Porval	Viru	Virge Kääni	Alutaguse
Urve Rosenberg	Viru	Larissa Laal	Alutaguse
		live Rohtla	Alutaguse
2010		Kairit Kurs	Jõgeva
Jane Aljasmäe	Harju	Karine Lust	Jõgeva
Kaja Marit Mander	Harju	Milvi Persidski	Jõgeva
Dea Laugmaa	Jõgeva	Kaie Rohtla	Jõgeva
Kaie Rohtla	Jõgeva	Riina Truija	Jõgeva
Ane Kaasik	Lääne	Taive Kuuse	Järva
Pille Porn	Lääne	Tiiu Laaneoks	Järva
Maie Neštsadim	Lääne	Kaire Lõhmus	Järva
Karmen Kevvai	Põlva	Merike Jürjo	Tallinn
Anneli Pitk	Saaremaa	Kadi Kalbin	Tallinn
Egle Reinup	Sakala	Elle Kruusmaa	Tallinn
Mari Kalbin	Tallinn	Liidia Tamela	Valgamaa
Kristiina Abel	Tartu		
Kairit Henno	Tartu	2004	
Maarja Jalasto	Tartu	Irina Maasik	Alutaguse
Triin Kübarsepp	Tartu	Tiiu Lambur	Harju
Ilona Lilover	Tartu	Angelina Oblikas	Harju
Aleksandra Zaverjuhha	Tartu	Aime Pekki	Harju
		Hille Sillaste	Harju
Liiliaristi V klass		Lea Tikenberg	Harju
		Anne Kaasik	Lääne
2002		Rita Pärnik	Lääne
Rita Loel	Harju	Terje Raudkivi	Lääne
Maiki Must	Harju	Helle-Mai Kruusimägi	Saaremaa
Tuulike Mölder	Harju	Marika Loik	Saaremaa
		Malle Lohk	Sakala
		Juta Lepisto	Tallinn
		Tiiu Rikolas	Tallinn

Tiina Veetõusme	Tallinn	Evelin Lappalainen	Sakala
Kristi Sarapuu	Tallinn	Helena Minina	Sakala
Anne-Ly Rüütli	Tartu	Aili Mägi	Sakala
Nele Sarrapik	Tartu	Egle Reinup	Sakala
Sirje Lill	Võrumaa	Lii Siimon	Sakala
Ede Pähn	Võrumaa	Sirle Baldesport	Tallinn
		Kairit Henno	Tartu
2005		Maarja Jalasto	Tartu
Järvi Kirss	Harju	Kristiina Karu	Tartu
Kaja-Marit Mander	Harju	Triin Kübarsepp	Tartu
Olga Jürma	Jõgeva	Ilona Lilover	Tartu
Dea Laugmaa	Jõgeva	Virge Prank-Vijard	Tartu
Maire Arro	Järva	Aleksandra Zaverjuhha	Tartu
Kaja Pernik	Järva	Kai Visnapuu	Tartu
Karmen Kevvai	Põlva	Gertrud Väravas	Tartu
Tiina Kaffer	Rapla	Pille-Riin Maškovski	Valgamaa
Miidi Pindus	Rapla	Janne Salumäe	Valgamaa
Ly Aer	Saaremaa	Ülle Säinas	Viru
Taimi Kiissa	Saaremaa	Tiia Jalakas	Viru
Liivi Pajunurm	Saaremaa	Helle Kivilaid	Viru
Anneli Pitk	Saaremaa	Maire Laht	Viru
Geniira Helde	Tallinn	Urve Rosenberg	Viru
Pirjo Land	Tallinn	Aili Vakker	Viru
Liia Parve	Tallinn		
Evi Riin	Tallinn	2007	
Naima Ringmäe	Tallinn	Kerly Järg	Alutaguse
Tiia-Triin Truusa	Tallinn	Tiina Raudmäe	Alutaguse
Liisa Aru	Tartu	Jane Aljasmäe	Harju
Leane Morits	Tartu	Ines Kaskaar	Harju
Airi Neve	Tartu	Piret Saul	Järva
Kersti Podmošenski	Tartu	Inge Janno	Jõgeva
Kaisa Soondra	Tartu	Vivian Peedo	Jõgeva
Triin Tõnsing	Tartu	Merle Plovits	Jõgeva
Tiiu Tõrra	Tartu	Ülle Vohla	Jõgeva
Jaana Ukkur	Valgamaa	Svetlana Mustkivi	Lääne
Vaike Porval	Viru	Maarja Siilbek	Põlva
Tiina Ross	Viru	Hinge Vaiksoo	Pärnumaa
Piia Saarepera	Viru	Aive Küünarpuu	Rapla
		Lemme Berkis	Tallinn
2006		Mari Kalbin	Tallinn
Virve Kaldma	Alutaguse	Tiina Ott	Sakala
Kadre Maalma	Alutaguse	Kaja Raidma	Sakala
Moonika Kull	Harju	Helle Blum	Tartu
Üulvi Kull	Harju	Pilvi Kuld	Tartu
Margot Pellmas	Harju	Helen Saal	Tartu
Marika Böstrov	Järva	Margit Tõrra	Tartu
Olga Kõrgessaar	Jõgeva	Oksana Maškovskaja	Valgamaa
Karin Rünkorg	Lääne	Heili Mets	Valgamaa
Reet Keerd	Põlva	Eha Salu	Valgamaa
Aide Sander	Põlva	Mare Ervin	Viru
Tiina Aluste-Bärilin	Pärnumaa	Silvi Kalamees	Viru
Maret Kommer	Pärnumaa	Terje Kõue	Viru
Kairi Baumer	Rapla	Ülle Lauri	Viru
Merike Tüür	Rapla	Ludmilla Kordemets	Võrumaa
Küllli Vain	Rapla		

2008

Eha Heilu	Alutaguse
Liivi Kingu	Alutaguse
Inga Kütt	Alutaguse
Heli Lebedeva	Alutaguse
Mai Raidma	Alutaguse
Maarika Raja	Alutaguse
Maris Borštšik	Harju
Anu Püümets	Harju
livi Rool	Harju
Marge Ulm	Harju
Inge Kiisler	Jõgeva
Katrin Koolme	Järva
Ester Karm	Lääne
Merike Klemmer	Põlva
Milvi Kruustalu	Rapla
Kaire Kuuselaas	Rapla
Aivi Tarvis	Rapla
Evely Aavik	Saaremaa
Maret Koor	Saaremaa
Vika Laan	Sakala
Annika Hunt	Tallinn
Helle Jürna	Tallinn
Eveli Sammelselg	Tallinn
Ulvi Karu	Tartu
Katrin Kolk	Tartu
Liina Pärnamäe	Tartu
Lea Matusorg	Viru
Marit Mägi	Viru
Aive Ott	Viru
Kersti Pöder	Viru

2009

Tiina Misko	Jõgeva
Maris Mäeotsa	Jõgeva
Made-Britt Nurk	Järva
Tiiu Väli	Järva
Ulvi Kark-Jaarma	Lääne
Maire Kruus	Lääne
Anu Saue	Lääne
Anne Vallik	Lääne
Kadi Adson	Põlva
Karmen Kukk	Põlva
Maive Tõemäe	Põlva
Aile Vals	Põlva
Rita Merekivi	Rapla
Urvi Kask	Saaremaa
Triin Kravets	Tallinn
Riina Mäemets	Tallinn
Katre Noor	Tallinn
Vive Pandis	Tallinn
Linda Pärj	Tallinn
Kersti Tammekunn	Tallinn
Kairit Valk	Tallinn
Karin Koitla	Tartu

Laura Loolaid	Tartu
Marion Ploovits	Tartu
Riina Sindonen	Tartu
Sirli Matvei	Valgamaa
Raili Siimann	Valgamaa
Piret Vahtra	Valgamaa
Ursula Aal	Viru
Urve Ehasalu	Viru

2010

Ene Lättemaa	Alutaguse
Larissa Peeters	Alutaguse
Imbi Jensen	Harju
Heli Jürisson	Harju
Enna Pass	Harju
Aino Alt	Jõgeva
Jaana Sepper	Jõgeva
Valli Villems	Jõgeva
Vivika Barnabas	Järva
Kirsika Ilmjärv	Järva
Merje Mihkelsaar	Järva
Malle Karm	Lääne
Sille Kingla	Põlva
Anu Klemmer	Põlva
Kristi Randla	Põlva
Anne-Liis Mänd	Saaremaa
Mare Mölder	Saaremaa
Salme Niitmets	Saaremaa
Tatjana Palomets	Saaremaa
Elvi Rosin	Saaremaa
Laine Tarvis	Saaremaa
Maidi Tiik	Saaremaa
Ene Vokk	Saaremaa
Helina Eelmaa	Sakala
Leili Särg	Sakala
Sigrid Laanemets	Tallinn
Marilyn Prants	Tallinn
Elisa Sammelselg	Tallinn
Kadi Kass	Tartu
Eda Leola	Tartu
Anne Must	Tartu
Malle Roomet	Tartu

Höberist**2002**

Eva Lindblad	
Kpt-ltn Jens Koefoed	
Nini Engstrand	
Helle Saabo	
Priit Herodes	
Ilor Tamm	
Tarja Kiira	
Paula Kangas	

Katriina Jouko
Andre Aumere
Märt Tiru
Ants-August Nurk
Valdek Suur
Ülo Samblik

2003

Margus Grauberg
Toomas Ilves
Kristiina Palu
Aivar Raudsepp
Toomas Kutsar
Jüri Pääsuke
Andres Sikka
Rene Toomse
Kalvi Kaart
Jaan Kroon
Tõnu Reinup
Tarmo Sütt

Harju
Jõgeva
Jõgeva
Jõgeva

Alutaguse
Alutaguse
Alutaguse
Alutaguse
Harju
Harju
Harju
Harju
Valgamaa
Valgamaa
Valgamaa
Valgamaa

2004

Aki Kupiainen
Raivo Männik
Kalle Porn
Kalle Karm
Jüri Treumann
Peeter Kask
Rein Kikas
Mart Puusepp
Andrus Rootsmäe

Harju
Lääne
Lääne
Lääne
Lääne
Saaremaa
Sakala
Tallinn
Tartu

2005

Aare Tuvike
Tarvo Johanson
Silver Sepp
Andrus Poola

Alutaguse
Tartu
Valgamaa

2006

Urmas Roosimägi
Kalev-Tarvo Pärn
Heino Tikka
Arvi Niglas
Taimo Juhe
Arnold Juhans
Ingrid Sõber
Meelis Loel
Taavo Kikojan
Raivo Harak
Heino Noor
Meelis Kivi

Alutaguse
Harju
Järva
Lääne
Lääne
Pärnumaa
Saaremaa
Sakala
Tartu
Tartu
Valga

2007

Kalev Ader
Asko Aren
Mehis Born
Ülle Järvik
Lembit Kerve
Arno Kodu
Urmas Susi
Janno Rosenberg
Aadi Kaasik
Taavi Vaher
Toomas Tõnisson
Endel Kaasiku
Väino Tamm
Sven Ernesaks
Raivo Kabur
Toivo Lõhmus
Enn Nurk
Aivar Kroonmäe

Jõgeva
Lääne
Lääne
Rapla
Rapla
Saaremaa
Saaremaa
Saaremaa
Võrumaa
Võrumaa
Võrumaa

2008

Andres Turp
Aldin Kõök
Andres Veske
Jaak Rünkorg
Avo Träder
Tarmo Kõuts
Toomas Kasemaa
Meelis Kütt
Üllar Salumets

Harju
Jõgeva
Lääne
Lääne
Lääne
Saaremaa
Saaremaa
Viru
Võrumaa

2009

Reet Kark
Kaie Rõõm-Laanet
Hannes Reinomägi

Lääne
Saaremaa
Viru

2010

Andrus Lehtmets
Helmi Visnapuu
Lauri Lipp
Raivo Paasma
Rein Nael
Urmas-Vootele
Rosenberg
Anti Paulus

Põlva
Järva
Saaremaa
Harju

Viru
Lääne

Naiskodukaitse võistluste tulemused

NAISKODUKAITSE KOORMUSMATK

2003

1. Alutaguse
2. Tartu
3. Tartu

2004

1. Tallinn
2. Alutaguse
3. Rapla

2005

1. Tallinn
2. Alutaguse
3. Järva

2006

1. Rapla
2. Sakala
3. Võrumaa

2007

1. Saaremaa
2. Sakala
3. Järva

2008

1. Viru
2. Tartu
3. Põlva

2009

1. Võrumaa
2. Tartu
3. Järva

2010

1. Saaremaa
2. Järva
3. Valga

NAISKODUKAITSE LASKEVÕISTLUS SPORTRELVADDEST

2003

1. Alutaguse

2004

1. Alutaguse

2005

1. Tallinn
3. Sakala

2006

1. Alutaguse
2. Valga
3. Tallinn

2007

1. Alutaguse
2. Valga
3. Tallinn

2008

1. Alutaguse
2. Järva
3. Tallinn

2009

1. Alutaguse
2. Rapla
3. Võrumaa

2010

1. Järva
2. Alutaguse
3. Rapla

ESMAABI ERIALAVÕISTLUS

2008

1. Tartu
2. Sakala
3. Võrumaa

2010

1. Valga
2. Tartu
3. Saaremaa/Järva

VÄLITOITLUSTAMISE ERIALA- VÕISTLUS

2008

1. Põlva
2. Tartu I
3. Tartu II

2010

1. Pärnumaa
2. Sakala
3. Harju

STAABIASSISTENTIDE ERIALA- VÕISTLUS

2009

1. Lääne
2. Harju
3. Tartu

AVALIKE SUHETE JA AJALOO ERI- ALAVÕISTLUS

2009

1. Sakala
2. Lääne
3. Pärnumaa

SPORDILAAGER

2003

1. Tallinn

2005

1. Tartu
3. Sakala

2007

1. Sakala

2009

1. Järva
2. Põlva
3. Jõgeva

